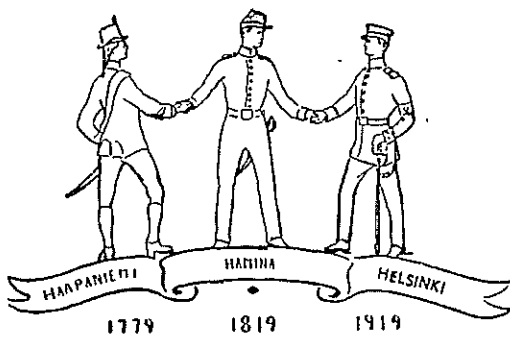

Constantem decorat
honor

VALDRAUTA

Jouluna 1965

N° 68

Vyötti miekan vyötärölle Lupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUDAN LUKIJOILLE

Vakinaisessa palveluksessa oleva upseerikunta muodostuu jo nykyisin suurimmalta osaltaan kadettiupseereista, ja kehitys johtaa vähitellen täysin yhtenäisen peruskoulutuksen saaneeseen upseerikuntaan. Vaikka tällainen kehitys on tietenkin puolustuslaitoksen etujen mukaista, on meidän annettava täysi tunnustus niille varsin monenlaista peruskoulutusta edustaville upseereille, jotka työllään ovat luoneet itsenäisen Suomen puolustusvoimat ja kehittäneet ne sellaisiksi, jollaisina ne on jätetty kadettiupseereille perinnöksi. Myös on annettava tunnustus niille vaillinaisen peruskoulutuksen saaneille upseereille, jotka korvaamattomalla tavalla ovat täydentäneet vajaalukuista kadettiupseeristoa sodanjälkeisinä vuosina.

Aktiiviupseerikoulutuksella on maassamme jo vuosisataiset perinteet, jotka velvoittavat nykypäivien upseerikuntaa ensisijaisesti pitämään huolta peruskoulutuksensa tasosta ja itsensä kehittämisestä aikakautemme kasvavia vaatimuksia vastaavasti. Haapaniemen kadettikoulun vakava henki ja korkeat ihanteet ovat esimerkiksi kelpaavia tänäkin päivänä. Vuosien mittaan perinteisiin tarttuneet turhat piirteet on terve järki ja suhteellisuudentaju karsinut. Nykypäivien kadettiupseeri on hillitty, harkitseva ja avarakatseinen. Upseerikunnan yhtenäisyyttä eivät saa itsekäät ryhmäkohtaiset etupyrkimykset ja itsekeskeinen esiintyminen rikkoa. Siihen meillä ei ole varaa.

Toivotan Kylkiraudan lukijakunnalle rauhallista Joulua ja menestyksellistä Uutta Vuotta.

Puolustusvoimain komentaja
Kenraalimajuri

Urho Kekkonen

Sotilasjohtajien kasvatuksessa on totuudellisuuden vaatimus aina ollut päällimmäisenä. Kroonillisesti tosiasioita muuntelemaan upseeriin ei hänen esimiehensä voi luottaa, ja mies on siten vain puoleksi käyttökelpoinen, jos sitäkään. Vaativampia tehtäviä on hänelle vaikea uskoa.

Totuudellisuuteen voidaan kasvaa. Sotilasjohtajuudesta kuulu David oppi, selvittyään raskaasta erehdyksestään, että Jumala tahtoo totuutta salatuimpaan saakka (Psalmi 51: 8). Sen tajuaminen kasvatti hänestä miehen, joka kesti raskaat valtiolliset vastoinkäymisetkin. Mutta edellytyksenä oli, että sisin puhdistui totuuden asuinsijaksi.

Joulurukoukseksemme soveltuu:

”Totuuden Henki, johda Sinä meitä!”

Kenttäpiispa

JOULUSATU?

Sotilaspastori Timo Tetro

Nuoren miehen

sanomaa

Kylkiraudan

nuoremmalle lukijakunnalle.

"The greatest story ever told" — jouluvanke-
lumiko tähtineen, seimineen, tietäjäineen, enkelei-
neen? Ei, vaan äskettäin meilläkin ensi-iltansa saa-
nut Vapahtajamme elämäntyötä kuvailevan filmin
nimi; se suomennettiin muotoon "Mies Nasaretista".

Arvostelujen mielestä filmi kehnouksineenkin
"on joka tapauksessa vakava yritys tulkita Vapah-
tajan elämä valkokankaalla". Mukailleen tekee
mieli sanoa: joka tapauksessa joulu on vakava yri-
tys tulkita, so. kääntää meidän aikamme kielelle,
Vapahtajan syntymän ja miksipä ei elämän ja kuo-
lemankin merkitys. Joulusta on tosin tullut tuon
elokuvan tapaan "tyypillinen legenda, siis länsi-
maisittain makeutettu ja romantisoitu iltasatu ai-
kamme aikuisille lapsille."

Upseeri joutuu tekemisiin uskonkysymysten
kanssa usein palvelusvelvollisuudella. Elämän
viikko-ohjelmassa voidaan näihin kohtiin merkitä
otsikoksi kaiketi kolme varsin erilaista vaihto-
ehtoa.

Ensinnä olkoon "paras tarina aikoihin"-linja.
Uskontotunnit ovat luoneet kuvan Raamatusta,

jossa on "värejä, juonta, sankaruutta, naiskau-
neutta, maisemia ja elämänviisautta kotitarpeksi"
edelleen elokuvakriitikkoa lainaten. Ei täysikas-
vuinen jaksa suhtautua sellaiseen täytenä totena.

Toiseksi voi Kristus olla "Mies Nasaretista". Kai-
keti hän on joskus elänyt ja opettanut; jättänyt
ylevän henkisen testamentin, ihanteen kasvatuk-
selle ja itsekasvatukselle. Mutta risti ja sovitus —
"Jeesuksen elämään ei ole haluttu sisällyttää mi-
tään käsittämätöntä. Ihmeetkin ovat luonnollisia
tapahtumia..."

Kolmas vaihtoehto pyrkii synteisiin "tarina"-
tai "mies"-vaihtoehtojen välillä. Se ei ole helppoa
kaikille eikä aina. Vanha opettaja valitti: haluaisin
totisesti uskoa johonkin, saada kiinnostuksen, mutta
minä en voi millään. Alakoululainen valitti: koko
päivä on pilalla, kun koulutyö aloitetaan aamu-
hartaudella.

Viime aikoina on korostettu, että Jeesus Kristus
ei syntynyt maailmaan perustamaan uutta uskon-
toa, vaan hän tuli antamaan meille Jumalan. Hän
tekee meidät tietoisiksi pahan vallan todellisu-
udesta keskellämme. Samoin hän kirkastaa kor-
keimman elämänianteen. Mutta hänen sanomansa
ydin on vielä enemmän. Se on: "Sinun syntisi an-
netaan sinulle anteeksi."

Elämme mitä moninaisimpien vaatimusten ah-
distamina: on sairautta, on korkeita vuokria, on
velkojen korkoja ja kuoletuksia, on vaikeuksia
vaimon työpaikan, kotiapulaisen tai lasten päivä-
hoidon järjestämisessä, on kasvatuskysymyksiä, on
huolta nuorista ja koko maan tulevaisuudesta,
eettisten normien inflaatiosta jne. Kaikesta tällai-
sesta johtuvaa alamittaisuutta, syyllisyyttä ja pel-
koa ei useinkaan koeta uskonnollisena asiana; eikä
se sitä välittömästi olekaan. Mutta riippumatta
siitä, miten ahdistuneisuus koetaan ja tulkitaan,
Kristus vapauttaa ahdistuksesta antaessaan meille
Jumalan, so. hän vapauttaa meidät ainakin kai-
kista vaatimuksista olla toisenlainen tai — saman-
lainen. Eikä se silti ole iltasaturatkaisu.

Sitten Kristuksen aikojen evankeliumin yksin-
kertainen ilosanoma on monta kertaa peittyneet pe-
rinnäisten ajatustottumusten, moraalisaantöjen,
opinkappaleiden ja kaikenlaisen poroporvarillisuu-
den alle. Joulusta voi puhua vain vertauskuvia
käyttäen, sen syvin sisältö ei ole sanoin ilmaista-
vissa. Se on eletävissä sisäisenä vapautumisena,
omanarvontunnon palaamisena, terveenä itsetun-
tona ja kykynä antautua ajattelemaan muita ihmi-
siä ja paneutua kaikella tarmolla käsillä oleviin
tehtäviin.

Mutta miten päästä siihen? Kertomalla Kristuk-
sellemme, miksi oikein emme halua tai voi uskoa,
miksi pidämme häntä vain "miehenä" tai "tari-
nana". Hepreankielessä uskoa tarkoittava sana
merkitsee: tarttua, pitää kiinni. Sitä usko on alusta
loppuun. Siten Kristus antaa meille opin sijasta
Jumalan keskelle arkipäivää.

Tämä on joulun ydin — v. 1965 — jälkeen Kris-
tuksen syntymän.

Sotilaan elämäntyö

Jalkaväenkenraali

Sakari Simelius

65-vuotta

Marraskuun 13. päivä ei merkinnyt ainoastaan arvostetun puolustusvoimain komentajan siirtymistä täysin palvelleena eläkkeelle, vaan samalla yli 47 vuotta palvelleen sotilaan aktiiviuran huippua. Me tunnemme jalkaväenkenraali Simeliuksen virkauran, hänen ansionsa kouluttajana ja kasvatelijana, sodanajan esikuntaupseerina ja komentajana, hänen taitonsa sekä nuorempien upseerien että yleisesikuntaupseeristomme opettajana sekä hänen ponnistelunsa suomalaisen jalkaväen ja sitten koko puolustuslaitoksen kehittäjänä. Hänen komentajakautensa merkitsi lopullista seestymistä puolustuslaitoksemme työsaralla. Puolustuslaitos oli saattettu sotien jälkeisen epävarmuuden ajasta sille kuuluvaan asemaan kansakuntamme osana ja kehitystyö saattoi jatkua tarvittavan työrauhan ilmapirissä.

Jalkaväenkenraali Simelius toteaa viimeisessä päiväkäskyssään, että uskollisuus, luotettavuus ja henkinen suoraselkäisyys ovat aina olleet suomalaisen sotilaan perusominaisuuksia. Me, kenraali Simeliuksen alaisina palvelleet, näemme hänessä itsessään juuri noiden ominaisuuksien esikuvan.

Constantem Decorat Honor

Kehittyvä puolustuslaitos

Jalkaväenkenraali
Sakari Simelius

Rauhan säilyttäminen kansamme henkisen ja aineellisen kehityksen varmistamiseksi edellyttää valtiiovallan välineeksi myös suorituskykyiset puolustusvoimat. Historian kokemukset osoittavat, että maanpuolustuksensa heikosti hoitanut kansakunta voi tahtomattaan joutua mukaan suurvaltojen välisiin ristiriitoihin ja kokea niissä korvaamattomia menetyksiä tai pahimmassa tapauksessa menettää kansallisen olemassaolonsa. Olemme saavuttaneet merkittäviä tuloksia kansainvälisen asemamme saamisessa tunnustetuksi ja ymmärretyksi. Tämän hyväksymisen säilyminen myös kriisitilanteissa vaatii takeekseen nykyaikaiseen sodankäyntiin soveltuvia joukkoja ja riittäväksi arvoitetun vähimmäismäärän ajanmukaista torjuntavarustusta.

Emme voi, eikä meillä ole syytä eikä aihetta kilpailla varustautumisessa kenenkään kanssa, mutta me voimme osoittaa halumme ja päättäväsyytemme vaatia vapaudestamme ja olemassaolostamme tarvittaessa niin kalliin hinnan, että se, joka aikoo niitä loukata, joutuu tarkoin harkitsemaan sen kannattavuuden. Puolustusvoimiemme on kyettävä kaikissa tilanteissa estämään alueem-

me käyttö kansallisille eduillemme vieraisiin tarkoituksiin sekä tarvittaessa torjumaan meitä vastaan suunnattavat hyökkäykset maalla, merellä ja ilmassa. Tähän tehtävään eivät riitä koulutetut sotilaat yksin, vaan siihen tarvitaan myös riittävä määrä oloihimme soveltuvia aseita, ampumatarvikkeita, taistelualuksia ja lentokoneita.

Se kehittämisohjelma, joka nyt on käynnissä, laadittiin muutamia vuosia sitten Pääesikunnassa tehdyn tutkimuksen perusteella. Silloisessa tutkimuksessa haluttiin selvittää miten puolustuslaitoksen materiaaliset vähimmäistarpeet voitaisiin tyydyttää ilman, että olisi pakko tinkiä maamme häiriöttömästä sosiaalisesta ja taloudellisesta kehityksestä. Tätä suunnittelutyötä jatketaan edelleen, jotta yhä kiihtyvän kehityksen vaikutukset voitaisiin hyvissä ajoin ottaa huomioon.

Eduskunnan myötävaikutuksella aloitettu kehittämisohjelma on laadittu pyrkien äärimmäiseen säästäväisyyteen ja tinkien monista tärkeistä uudistuksista. Näin ollen on kyseessä vähimmäisohjelma, josta ei voida tinkiä ilman, että vaarannetaan kykymme suoriutua tehtävistämme. On mahdollista, että valtionalouttamme kohdanneet vaikeudet jatkuvat vielä lähiaikoina. Rohkenen uskoa, että puolustuslaitoksemme perustarpeet silloinkin otetaan huomioon. Se on maanpuolustuksen — ja ymmärtääksemme myös puolueettomuuspolitiikkamme — kannalta elintärkeä kysymys. Se on meidän jokaisen etu niin yksilöinä kuin kansakuntana.

Olen edellä käsitellyt puolustuslaitoksen hankintojen taustaa melko laajasti asian ajankohtaisuuden vuoksi. Monilla muillakin aloilla on käynnissä jatkuvaa kehitystyötä. Sodan kuvan muuttuminen on vaatinut taktiikan kehittämistä omien olosuhteittemme asettamissa puitteissa. Tämä on puolestaan aiheuttanut monia uusia vaatimuksia koulutuksen järjestelylle. Tällä hetkellä on käynnissä mm upseerikoulutuksen uudelleenjärjestely.

Viime vuosikymmenien kehitystyötä on ollut vaikeuttamassa monia tekijöitä, — mainitsen eräänä esimerkkinä pitkäaikaisen upseeripulan —, mutta vaikeudet on voitettu yhteisin ponnistuksin. Jättäessäni puolustusvoimain komentajan tehtävät, teen sen luottaen puolustuslaitoksemme jatkuvaan kehittymiseen. Ratkaisevan tärkeää tässä työssä on puolustuslaitoksen johdon ja koko henkilöstön määrätietoinen ja uuttera ponnistelu sekä avoin ja ennakkoluuloton suhtautuminen kehityksen mukanaan tuomiin uudistamistarpeisiin.

Tervehdin lämpimästi Kulkiraudan lukijakuntaa ja toivotan teille kaikille Hyvää Joulua, Onnelista Uutta Vuotta sekä jatkuvaa menestystä arvokkaassa työssänne isänmaamme hyväksi.

S. Simelius

Teknistyvä Jalkaväkemme

Kapteeni Veikko Lötjönen

Kylkiraudan toimituskunta on halunnut tässä numerossa kiinnittää huomiota Puolustuslaitoksemme kehittämistyöhön ja materiaalsiin kysymyksiin. Tämä aihepiiri kiinnostanee ensisijaisesti siviilielämän palvelukseen siirtyneitä lukijakuntaamme, mutta tämän kysymyksen eteen kannattaa pysähtyä jokaisen lukijan. Viitaten jalkaväenkenraali Simeliuksen kirjoitukseen on todettava, ettei materiaalisia kysymyksiä voida nykyaikana pitää toisarvoisina pienenkään maan puolustusvoimissa. Me näemme sekä entisen että uuden puolustusvoimain komentajan päiväkäskyistä, että puolustuslaitoksen johto tekee parhaansa tämän kysymyksen hyväksi. Upseerikunnan velvollisuus on tehdä parhaansa, että saatavat määrärahat palvelevat edullisimmalla mahdollisella tavalla puolustusvalmiutemme kehittämistä ja siten puolueettomuuspolitiikkamme vahvistamista.

Maavoimien jakaminen jalkaväkeen ja teknisiin aselajeihin ei enää nykyaikana ole tarkoituksenmukaista ainakaan meidän oloissamme, joissa jalkaväki on edelleen pääaselaji, johon kivääriyksiköiden lisäksi kuuluu panssarivaunu-, kranaatinheitin-, rannikkojääkäri-, laskuvarjojääkäri- jne yksiköitä, joiden pelkkä nimikin jo viittaa monipuolisiin teknisiin välineisiin ja toimintoihin.

Jotta voisimme tarkastella teknistyvää jalkaväkeämme ja sille asetettavia vaatimuksia, meidän on ensin pyrittävä luomaan kuva yleisestä jalkaväen teknisestä kehityksestä.

Laajamittaiseen ydinsotaan valmistautumisen rinnalla ovat suurvallat osoittaneet yhä kasvavaa kiinnostusta tavanomaisia aseita ja aivan erityisesti maavoimia kohtaan. Pyritään siihen, että maavoimat pystyvät torjumaan vihollisen rajoitetut hyökkäykset ja estämään sitä laajentamasta aluevaltauksiaan.

Organisaatioita tarkasteltaessa havaitaan, että lähes kaikkiin yhtymätyyppeihin kuuluu panssarivaunuja. Suurvaltojen jalkaväkidivisioonat sisältävät pari sataa taistelupanssarivaunua ja viitisensataa kuljetuspanssarivaunua. Mekanisoitujen joukkojen taistelu muodostuu jalkaväen ja panssarivaunujen kiinteästä yhteistoiminnasta. Nykyään on yleistä, että jalkaväki kuljetetaan vaunuissaan panssarivaunujen nopeudella rynnäköitäisyydelle tai läpi vihollisen ensimmäisten asemien, ennenkuin se ryhtyy jatkamaan taisteluun jalan.

Toisesta maailmansodasta lähtien ovat maahanlaskut kuuluneet oleellisena osana sodankäynnin kuvaan. Sodan jälkeinen tekninen kehitys on lisännyt maahanlaskujoukkojen suorituskykyä erityisesti ilmakuljetusten ja joukkojen tulivoiman osalta. Korean sodan antama voimakas sysäys helikopterien ja kuljetuskoneiden käytön lisäämiselle on vuosia kestäneiden kokeilujen jälkeen johtanut amerikkalaisten ilmakuljetusdivisioonaan — Air Assault Division —, johon kuuluu organisesti noin 450 lentokonetta ja helikopteria. Tämä yhtymä on nyt lähetetty Vietnamin sotanylitykselle, jossa sillä voidaan kokeilla uusien menetelmien sopivuutta todellisissa taisteluolosuhteissa. Myös pystysuoraan nousevat VTOL koneet ja lyhyitä kiitoteitä käyttävät STOL koneet saattavat tulevaisuudessa mullistaa maahanlaskujen tekniikkaa. Kun tällaisilla koneilla saatetaan kuljettaa 5000 kg:n kuorma 600 km/t nopeudella 1000 km:n etäisyydelle, on mahdollista suorittaa pystysuora koukkaus todella syvälle.

Suomalaisen jalkaväen on varauduttava myös tämäntyyppisen vihollisen hyökkäyksiä vastaan. Tällöin tarvitsemme tiettyjen tehtävien suorittamiseen itsekin suurvaltatyyppisiä joukkoja, mutta koska sellaisten ylläpito tulee erittäin kalliiksi, pysyy niiden lukumäärä pienessä maassamme varsin vaatimattomana. Suomalaisen jalkaväen pääosan on siksi etsittävä suurvalta-ajattelusta poikkeavia ratkaisuja. Maamme suhteellisen suuri koko ja se,

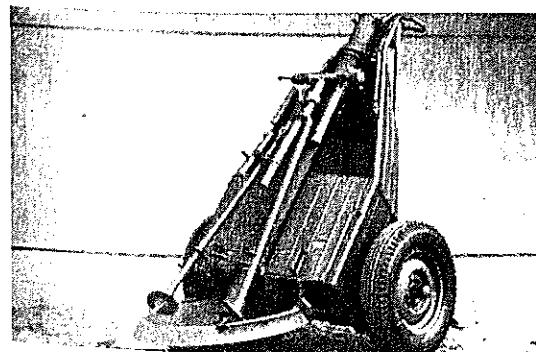
Suomalainen kevyt konekivääri ja rynnäkkökivääri...

...sekä sinkopartio tuliasemassa

Vigilant pst-ohjus

Uusi kotimainen 120 mm:n kranaatinheitin

että hyökkääjä voi valita ajan ja paikan, vaatii maan eri osissa olevia täysin toimintavalmiita joukkoja. Varsinkin niiden panssarintorjunta- ja ilmatorjunta-aseistuksen tulee olla teknisesti korkeatasoista ja helposti liikuteltavaa.

Omien mahdollisuuksiemme selvittämiseksi on ensin tarkasteltava teknisen kehityksen vaikutusta hyökkääjään ja puolustajaan.

Suurvalta-armeijoissa annetaan panssarivaunulle erittäin suuri merkitys, mutta vaikka panssarivaunujen tulivoima, liikkuvuus ja suoja ovat jatkuvasti parantuneet, se on tapahtunut melko ahtaissa rajoissa.

Parhaana vasta-aseena panssarivaunua vastaan pidetään toista panssarivaunua, mutta tämän ratkaisun kalleuden vuoksi on suurvaltojenkin ollut pakko turvautua suuremäärin sinkoihin ja panssarintorjuntaohjuksiin, jotka maastoautoihin tai panssaroiuihin ajoneuvoihin sijoitettuna omaavat melko hyvän liikkuvuuden. Kiväärijalkaväki pystyy itsekkin nopeasti sulkemaan laajoja panssariuria käyttämällä entistä tehokkaampia ja helpokäyttöisempiä panssariimiinoja. Sinko- ja ohjusaseiden tekninen kehitys on ilmeisesti vasta alussa, joten tällä alalla voidaan odottaa jatkuvia ja merkittäviä parannuksia.

Kun mekanisoitu hyökkääjä on saatu pysäyetyksi panssarintorjunta-asein, on suoritettava vastahyökkäys vihollisen lyömiseksi. Juuri tähän painopistesuuntaan tarvitsemme jalkaväkeä, jolle on alistettu panssarivaunuja ja muita panssaroituja ajoneuvoja, jolla on käytössään tehokasta kaaritulua ja joka on varustettu nykyaikaisin yksilöasein kuten rynnäkkökivääreihin ja keveihin konekivääreihin.

Suurvallan hyökkäykseen kuuluu oleellisesti myös rynnäkkö- ja pommikoneiden käyttö. Parantuneet tähtäinlaitteet ja uudet pommitusmenetelmät tekevät viholliskoneille mahdolliseksi lentää hyvin matalalla ja kuitenkin suorittaa tehokasta toimintaa. Tämän vuoksi eivät raskaat kauasampuvat ilmatorjuntatykit läheskään kaikissa olosuhteissa pysty käyttämään koko tehoaan hyväkseen, koska koneet tulevat tykkien näköpiiriin vasta ollessaan noin 0,5—2 km:n etäisyydellä. Tämän vuoksi on kiinnostus keveitä suuren tulinopeuden omaavia ilmatorjuntatykkeitä kohtaan jatkuvasti lisääntynyt. Myös jalkaväen omakohtaista ilmatorjuntaa korostetaan kaikkialla, sillä se pakottaa varsinkin panssarioimattomat helikopterit nousemaan niin ylös, että ne tulevat varsinaisen ilmatorjunta-aseistuksen vaikutuspiiriin. Keveiden ohjusaseiden jatkuva kehitys saattaa parantaa erityisesti jalkaväkijoukkojen matalatorjuntamahdollisuuksia.

Tekninen kehitys on siis tehnyt mahdolliseksi jalkaväkijoukkojen tehokkuuden lisäämisen, mutta pystymmekö me Suomessa pysymään kehityksen mukana.

Suomalainen teollisuus olisi varmasti myös ase-tekniillisellä alalla kilpailukykyinen muiden mai-

den vastaavan teollisuuden kanssa, mikäli puolustuslaitoksellamme olisi käytössään riittävästi varoja hankintojen rahoittamiseen. Selvänä osoituksena suomalaisen asesuunnittelun pätevydestä ovat rynnäkkökiväärimme ja kevyt konekiväärimme. Näistä jo sarjavalmistusasteelle päässeistä aseista on jalkaväkemme saamassa aikaa myöten maailman parhaimpiin kuuluvan kiväärikaliperisen aseistuksen. Suomalainen rynnäkkökivääri painaa noin 3,5 kg. Se on tarkka 400 metriin saakka ja sillä voidaan ampua kerta- ja sarjatulta. Kevyt konekiväärimme on vastaavasti 8,5 kg:n painoinen, tarkka 600—800 metriin saakka ja sillä voidaan ampua sarjatulta. Molemmissa aseissa on yötähtäimet.

Jalkaväkemme organisaation tyypillisin panssarintorjunta-ase on suomalainen kevyt sinko. Tämä yhden miehen ase on tehokas kaikkia panssarivaunuja vastaan noin 300 metriin asti. Se painaa 8 kg ja sillä voidaan panssarintorjunnan lisäksi suhteuttaa elävän voiman tulittamista sirpalekranatein.

Hieman suurempien etäisyyksien panssarintorjuntaa varten on käytössä suomalainen 95 mm:n raskas sinko, jolla voidaan tuhota kaikki panssarivaunut noin 800 metrin etäisyydelle saakka. Tämä ase painaa 140 kg ja se voidaan kuljetusta varten jakaa kahteen osaan. Panssarintorjuntakranaattien lisäksi voidaan aseella ampua myös sirpalekranatteja.

Panssarinkaukotorjuntaa varten on Suomeen hankittu panssarintorjuntaohjuksia, joilla itse suojassa pysyen voidaan tuhota kaikki avomaastossa esiintyvät panssarivaunut. Englantilainen Vigilant panssarintorjuntaohjus on tehokas kaikenlaisia panssarivaunuja vastaan 300 metristä 1500 metriin. Se painaa kuljetus- ja laukaisukoteloineen noin 20 kg ja ohjataan maaliin johdinta myöten annetuilla ohjauskomennoilla.

Viimeisimmät tiedot ulkomailta viittaavat siihen, että kehitys on suuntautumassa jonkinlaiseen ohjussinkoon, jossa lyhyillä etäisyyksillä ohjusta käytetään kuten tavallista singon kranaattia, mutta pitemmille etäisyyksille se ohjataan kuten johdinhohjus. Amerikkalaisten TOW-ase edustaa ilmeisesti tällaista ohjussinkoa. Se painaa vain noin 72 kg. Ampumaetäisyydeksi on ilmoitettu 2000 m.

Panssarintorjunta-aseisiin kuuluvat myös panssarimiinat. Suomalainen telamiina 65 on entistä tehokkaampi pystyen katkaisemaan kaikkien panssarivaunujen telat.

Jalkaväelle kaivattaisiin vielä mieskohtaista panssarintorjunta-asetta kuten kiväärikranaattia tai pienoissinkoa, jolla pystyttäisiin suorittamaan jokamiehen panssarintorjuntaa 100—200 metrin etäisyydelle.

Edellä mainittuja aseita käyttäen jalkaväkemme voi muodostaa tehokkaan sulun vihollisen panssarivaunuille, mutta pystymmekö suorittamaan vielä vastahyökkäyksen painopisteessä vihollisen lopulliseksi lyömiseksi. Kuten aikaisem-

Suomalainen maastokuorma-auto...

...ja sotilaskäyttöön muunnettu metsätraktori

Bandvagn talvisilla hangilla

ja tiedusteluvaunu vesistöä ylittämässä

min totesimme, tarvitaan tähän panssarivaunuilla tai panssaroiduilla ajoneuvoilla vahvennettua jalkaväkeä. Kaikki Suomessa käytössä olevat panssarivaunut ja panssaroidut ajoneuvot ovat ulkomailta hankittuja ja mikäli varoja olisi käytössä olisi meillä ilmeisesti mahdollisuuksia saada käyttöömmme varsin nykyaikaista panssarikalustoa. Jotta myös jalkaväkemme pysyisi mukana nyky-aikaisen taistelun kuvassa, on varsinaisten panssarivaunujen lisäksi hankittu Neuvostoliitosta tiedusteluvaunuja ja miehistönkuljetusvaunuja. Molemmat vaunutyyppit ovat amfibioikykyisiä.

Jalkaväki saa tuekseen tarvitsemansa raskaan kaaritulen tavallisesti kenttätykistöltä, mutta ase-tekniikan kehitys on tehnyt mahdolliseksi entistä pitemmälle ampuvat jalkaväen omat raskaat kaarituliaseet, kranaatinheittimet. Ulkomailla on raketilla varustettuja kranaatinheittimen kranaatteja käyttäen saavutettu huomattavasti 120 krh:n tavanomaista 5,5 km:n ampumaetäisyyttä suurempia ampumaetäisyyksiä. Kestävämpiä teräslaatuja käyttäen on myös Suomessa valmistettu uusia keveitä ja raskaita kranaatinheittämiä, joiden ampumaetäisyys tavallisia ammuksia käyttäen on entisiin malleihin verrattuna huomattavasti suurentunut. Lisäksi näiden heitinten ampumasektori on täysi ympyrä.

Huomaamme, että jalkaväellämme on tekniset edellytykset taistella menestyksellisesti mekanisoi-tua vihollista vastaan, mikäli aseita ja välineitä on riittävästi käytettävänämmme. Suurvaltojen mekanisoidut yksiköt voivat kyllä edullisissa olosuh-teissa edustaa suurta voimaa ja liikkuvuutta, mutta raskaat ajoneuvot tuskin pystyvät liikkumaan riit-tävän hyvin tiestön ulkopuolella. Suuren iskuvoi-man ja liikkuvuuden ylläpitäminen vaatii lisäksi runsaita päivittäisiä ampumatarvike- ja polttoaine-kuljetuksia, jotka ovat pääosin teihin sekä mai-hinnousoperaatioissa vesikuljetuksiin sidottuja. Hyökkääjällä on näin ollen koko joukko heikkoja kohtia, joihin meidän on iskettävä. Tämä vaatii kuitenkin jalkaväeltämme hyvää maastoliikku-vuutta ja sillä on lisäksi oltava mukanaan riittä-västi aseita, ampumatarvikkeita ja muuta mate-riaalia, jotta se voisi taistella eristettynäkin useita vuorokausia.

Suomalaisella jalkaväellä on tämän materiaalin kuljettamiseksi paitsi maataloustraktoreita, myös muutamia erityisesti jalkaväkeä varten Suomessa suunniteltuja ja valmistettuja maastokuorma-ajoneuvoja ja -raktoreita.

Ruotsalainen Bandvagn-kalusto, jota on jonkin verran pohjoisilla joukko-osastoillamme, on osoit-tautunut erittäin käyttökelpoiseksi niin kesä- kuin talviolosuhteissakin. Kun se lisäksi on amfibioiky-

kyinen, se sopii juuri meidän vesistörikkaisiin olo-suhteisiimme ja kelirikkokausina käytettäväksi. Bandvagn soveltuu erinomaisesti esimerkiksi maastoitse suoritettaviin huoltokuljetuksiin, koska se voi yhdellä polttoainetäytöllä ajaa 6—8 tuntia (n 150 km) ja kuljettaa 500—1000 kg:n kuorman maastosta riippuen.

Edellä olemme jo käsitelleet panssarintorjunta-aseistustamme, mutta myös vihollisen ilmasta tulevat hyökkäykset pitäisi jalkaväkemme pystyä tor-jumaan omilla aseillaan. Joissakin tapauksissa saa-daan tuloksia aikaan jalkaväen omilla kivääricali-perisilla aseilla, mutta yleensä tarvitaan varsinaisia ilmatorjunta-aseita. Niiden pitää olla keveitä, traktoriuran ulkopuolella tarvittaessa jopa osiin purettuina kantaen kuljetettavia sekä tulivoimaisia ja niitä pitää olla runsaasti, jotta edes joku niistä pystyisi ampumaan matalalla lentäviä ja yllättäen ilmestyviä viholliskoneita. Esimerkiksi sveitsiläiset 20 mm:n ilmatorjuntatykit edustavat tämän tyyppisiä ilmatorjunta-aseita.

Tulevaisuuden ratkaisu saattaa olla yhden miehen ilmatorjuntaohjus, jollaisesta esimerkkinä on amerikkalainen Redeye. Tällaisten ohjusten hank-kiminen lienee kuitenkin toistaiseksi taloudellisen mahdollisuksiemme ulkopuolella.

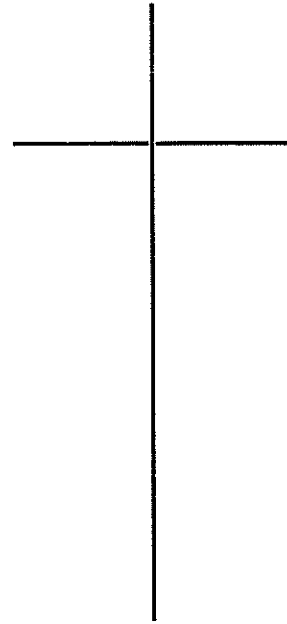
Jalkaväkemme taistelijat joutuvat jo nyt käyttä-mään lukuisia viestivälineitä, jotka tulevat yhä monimutkaisemmiksi. Lisäksi saatetaan jalkaväen kalustoon liittää tulevaisuudessa erilaisia pimeä-näkölaitteita ja taistelukentän valvontalaitteita, jotka vaativat käyttäjältään melko teknistä koulu-tusta. Jotta suomalainen sotilas voisi pitää pi-meyyttä liittolaisenaan tulee myös meillä seurata tiiviisti pimeätoimintaan liittyvää teknistä kehi-tystä. Tämä vaatisi kaluston hankkimista ja hen-kilökunnan perehdyttämistä niihin mahdollisuuksiin, joita tällaiset laitteet tuovat mukanaan. Ja ennen kaikkea meidän tulee oppia käyttämään helppoja ilmaisinalaitteita, jotka varoittavat meitä vihollisen pimeänäkölaitteista, esimerkiksi infra-punatähystyksestä, sillä pimeys, jonka läpi meidät nähdään tietämättämme, muuttuu liittolaisesta vi-holliseksi.

Vuosia kestäneen kotimaisen tutkimus- ja kehit-tämistyön tuloksena ja ulkomaisten hankintojen avulla on jalkaväellemme saatu teknisesti nyky-ajan vaatimukset täyttävää kalustoa. Kaluston kor-kea laatu ei kuitenkaan riitä korvaamaan määrälisiä puutteita. Aika, jonka kuluessa jalkaväkemme on kokonaan varustettu nykyajan vaatimusten mu-kaisesti, riippuu hankintoihin myönnettyistä va-roista. Käytössään olleilla vähäisilläkin varoilla on jalkaväkemme teknistyminen tähän asti pystynyt seuraamaan tällä alalla tapahtunutta kehitystä.

KYLKIRAUTA TOIVOTTAAN LUKIJAKUNNALLEEN, AVUSTAJILLEEN JA ILMOITTAJILLEEN

Hyvää Jouluja ja Onnellista Uutta Vuotta!

IN MEMORIAM

Jalkaväenkenraali
Mannerheiminristin ritari
Filosofian tohtori h.c.

Axel Erik Heinrichs

* 21. 7. 1890

† 16. 11. 1965

Jalkaväenkenraali A E Heinrichs oli maamme upseerikunnan tunnetuimpia ja ansioituneimpia edustajia. Hänen sotilasuransa alkoi jääkäreittemme riveissä johtaja-asemassa ja jatkui rauhan tultua yhä vaativammissa tehtävissä, muun muassa yleisesikunnan päällikkönä, Sotakorkeakoulun johtajana, divisioonan komentajana ja jalkaväen tarkastajana. Parhaana osoituksena kenraali Heinrichsin kyvyistä oli se luottamus, jota Suomen marsalkka osoitti hänelle viime sodien vaikeimpina aikoina. Talvisodan Kannaksen armeijan ja hyökkäysvaiheen Karjalan armeijan komentajan tehtävät sekä sen jälkeen vaativa tehtävä ylipäällikön lähimpänä apulaisena olivat sekä suuren sotilaan että suuren ihmisen suorituksia.

Jalkaväenkenraali A E Heinrichs ei ollut esimerkillinen upseeri ainoastaan komentajana ja esikuntaupseerina, vaan ponnisteli vaivojaan säästämättä myös maanpuolustuksemme ja upseerikuntamme kehittämiseksi toimien virkatehtäviensä ulkopuolella mm Suomen Sotatieteellisen seuran pitkäaikaisena puheenjohtajana. Hänen esimerkkinsä on säilyvä jokaista suomalaista upseeria velvoittavana.

Kadettikunta tekee kunniaa ansioituneen kunniajäsenensä muistolle

Yhliuutnantti
Leo Olavi Selroos

* 9. 12. 1928
† 9. 9. 1965

Kadetti n:o 3275
36. kurssi

Majuri
Ahti Kaukomieli
Petramaa

* 26. 11. 1910
† 13. 9. 1965

Kadetti n:o 983
15. kurssi

Kapteeni
Veikko Antero Keskinen

* 30. 3. 1931
† 19. 10. 1965

Kadetti n:o 3363
38. kurssi

Majuri
Vänö Antero Ojanne

* 2. 12. 1899
† 17. 11. 1965

Kadetti n:o 143
3. kurssi

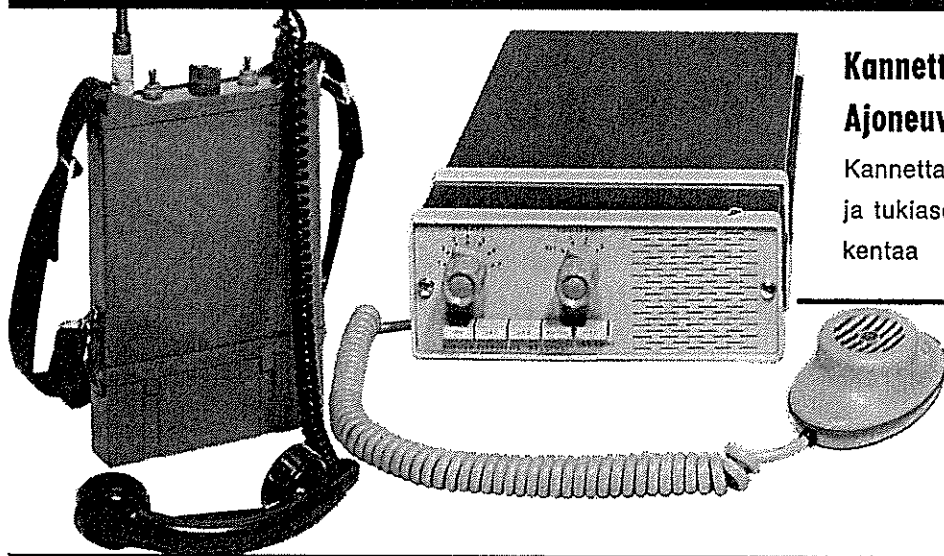

Majuri
Iikka Yrjänä Melasniemi

* 23. 3. 1913
† 17. 11. 1965

Kadetti n:o 1732
23. kurssi

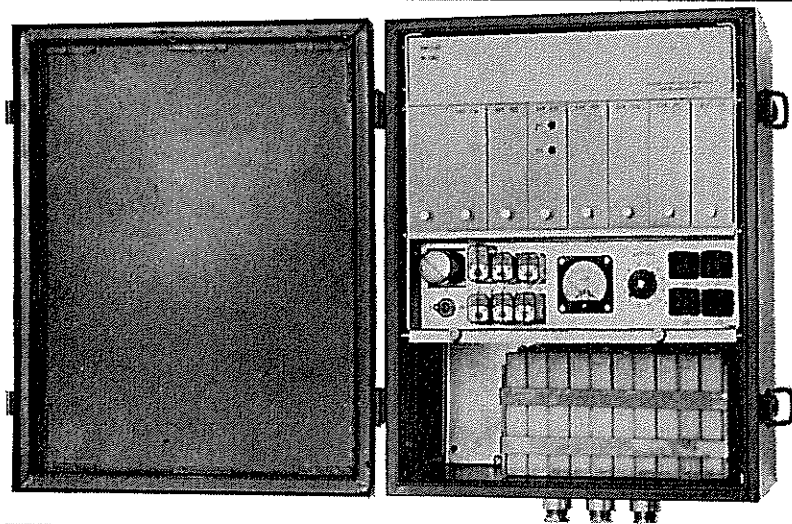
Ajanmukaisia radiolaitteita nykyaikaiseen tietoliikenteeseen

Kannettava radiopuhelin SV 1000

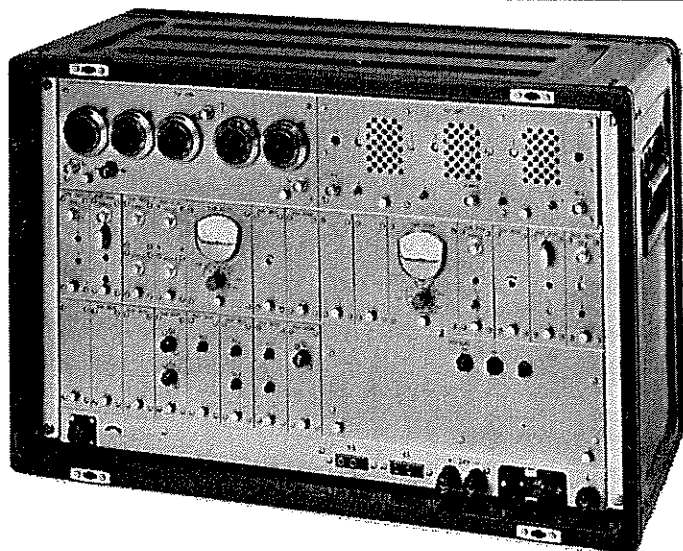
Ajoneuvo- ja tukiasema SV 1200

Kannettavan radiopuhelimen sekä ajoneuvo- ja tukiaseman avulla voidaan joustavasti rakentaa täydellinen radiopuhelinverkosto.

1-kanavainen radiolinkki SV 1100

SV 1100 on suunniteltu tilaajalinkiksi tapauksiin, joissa tavallisen puhelinjohdon käyttäminen esim. maastoesteiden takia on epäedullista. SV 1100:a voidaan myös käyttää numeeristen tietojen siirtoon.

24-kanavainen radiolinkki TU 2000

Tämä UHF-linkki voidaan toimittaa sekä helposti siirrettävänä kenttämallina että kiinteästi asennettavana telinemallina. Yhteen telineeseen sopii kaksi linkkiä.

Suomen Kaapelitehtaan uudet radiolaitteet edustavat alan viimeisintä kehitystä. Mahdollisimman pitkälle kehitetty transistorointi ja huolellinen suunnittelu takaavat luotettavuuden vaativassakin käytössä.

S U O M E N
KAAPELITEHDAS
O S A K E Y H T I Ö
ELEKTRONIIKKAOSASTO

Viesti- ja sähkötekniillisen aselajin kehittämisen suuntaviivoja

Kapteeni R Penttinen

Viestijoukkojen tehtävänä on esikuntien ja joukkojen johtamistoiminnassa tarvitsemien viestiyhteyksien aikaansaaminen ja ylläpitäminen. Menestyksellinen viestitoiminta edellyttää, että viestivälineiden käyttäjillä sekä viestiyhteyksiä suunnittelevilla ja rakentavilla on riittävä taito, sekä että viestitoiminnassa käytettävät välineet ovat ominaisuuksiltaan tarkoitustaan vastaavat. Viestiaselajin kehittämistoiminnalle asetettavat vaatimukset ovat näin ollen kaksinaiset, viestihenkilöstön koulutuksen tehostaminen ja viestikaluston suorituskyvyn parantaminen.

Varsinaisen viestitoiminnan rinnalle on noussut sähkötekniillinen ala, joka käsittää elektroniikan sen osan, mikä ei kuulu viestitoimintaan kuten tutkat, laskin- sekä muut elektroniset järjestelmät, kenttätelevisio- ja vahvavirtatoiminnan sekä niiden käyttö- ja hoitohenkilöstön kouluttamisen.

Perustan kaikkien puolustushaarojen ja aselajien viesti- ja sähkötekniilliselle toiminnalle luovat johtamistoiminnan järjestely ja sen vaatimat erilaiset tiedot sekä niiden siirtämisen tarve tietojen käyttäjille. Kunkin puolustushaaran ja aselajin toiminnan luonne asettaa omat erikoisvaatimuksensa sille viesti- ja sähkötekniilliselle kalustolle, jolla nämä tarpeet tyydytetään. Niinpä lentojoukkojen ja merivoimien viestitoiminnassa ovat etualalla radiojärjestelmät, yli- ja osittain myös keskijohdon johtamistoiminnan yhteystarpeen tyydyttävät parhaiten runsaat viestinsiirtomahdollisuudet tarjoavat johdin- ja suuntaradioyhteydet. Tutkat ja elektroniset laskimet ovat välttämättömiä mm ilmapuolustuksen johtamisessa.

Viestikalusto

Käytettävissä oleva viestikalusto on se työväline, jolla johtamistoiminnan vaatimat yhteydet aikaansaadaan ja ylläpidetään. Kysymystä voidaan käsitellä kahdelta näkökannalta, kaluston teknillisten ominaisuuksien ja kaluston määrän kannalta.

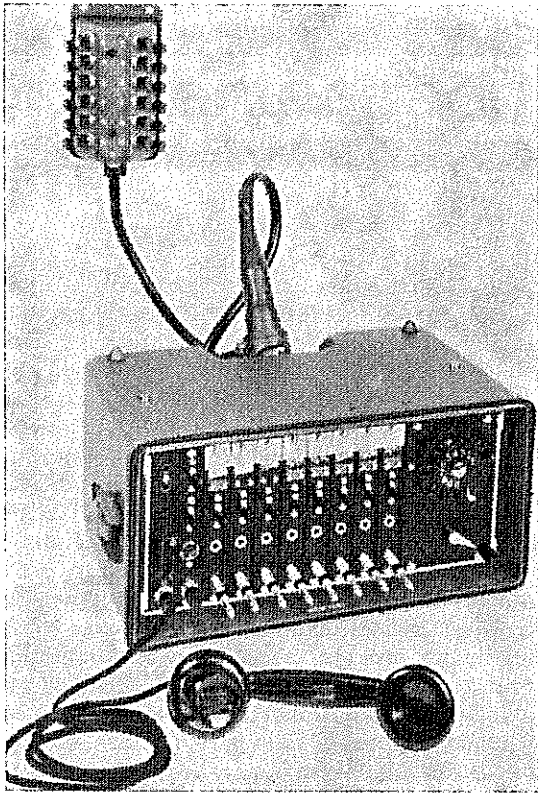
Viestiteknikka kehittyy jatkuvasti ja voimakkaasti tuoden tullessaan uusia entistä suorituskykyisempiä viestivälineitä johtamistoiminnan lisäntyvien tarpeiden tyydyttämiseen.

Meillä tällä hetkellä oleva viestikalusto rajoituttaessa vain yleisviestikalustoon on puhelinkaluston osalta pääasiassa viime sotien aikaista ja sellaisenaan kulumassa loppuun. Uusiutuminen on käsitellyt osan kenttäkaapeleista ja tykistön keskusvaihteet. Uutena meille hankittuna kenttäviestivälineenä on mainittava suuntaradio, joka

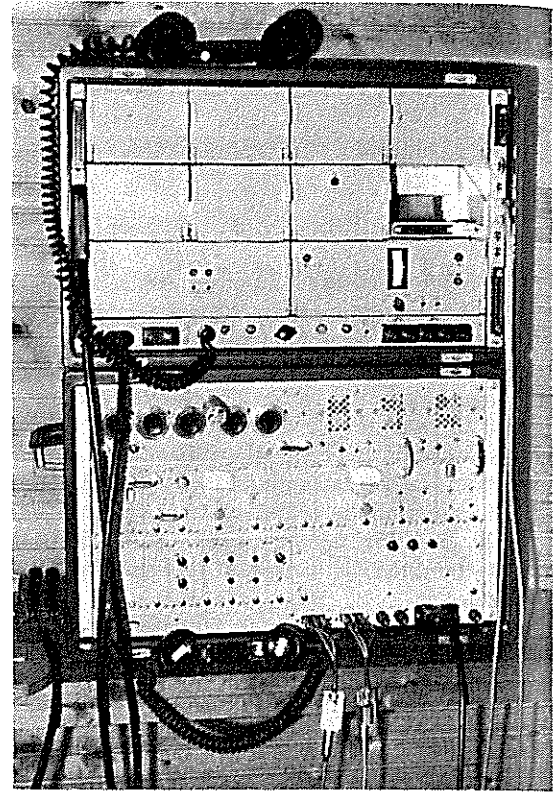
edustaa ominaisuuksiltaan korkeatasoista nykyaikaista viestivälinettä. Siirrettävyytensä ja ominaisuuksiensa takia nykyisiä laitteita voidaan joustavasti käyttää yleensä vain perusyhtymää korkeammassa johtoportaisissa, mutta uudet laitteet ovat jo huomattavasti kenttäkelpoisempia. Onkin nähtävissä, että suuntaradioiden osuus tulee lisääntymään lähivuosina huomattavasti kenttäarmeijan viestitoiminnassa.

Puhelinyhteys on viestinsiirto-ominaisuuksiltaan, joista mainittakoon käytön helppous, vähäisen häirittevyys ja kuunneltavuus, sekä verrattain suuri viestinsiirtokyky, niin arvokas viestiyhteyksimuoto, että sen asema säilyy kaikissa johtoportaisissa tärkeänä. Tulevaisuuden viestikalustohankintojen eräänä pääkohteena onkin nähtävä puhelinalan kaluston lähes täydellinen uusiminen. Näitä kohteita ovat mm alijohdon kenttäkeskukset ja -puhelimet, suuntaradioiden jatkohankinnat sekä kenttäkaapelien kehittäminen. Johdinyhteyksien viestinsiirtokapasiteettia voidaan lisätä nykyisestä huomattavasti mm kantoaaltoilaitteilla, jolloin samalle johdinyhteydelle on mahdollista aikaansaada useita viestinsiirtokanavia.

Taistelutoiminnan välittömässä johtamisessa, meri- ja ilmavalvonnassa sekä ilma- ja merivoimien johtamistoiminnassa radioilla on olennaisen tärkeä osuus. Tarkastelussa rajoitutaan vain maavoimiin. Nykyiset määrävahvuutemme edellyttävät, että radio voidaan antaa jokaiselle joukkueen- ja tulenjohtajalle. Suurvalloissa on menty vieläkin pitemmälle, aina yksityiseen taistelijaan asti. Radion käyttötarkoitus määrittää siltä vaadittavan tehon, toisaalta radiolähetysten kuunneltavuus ja häirintä pakottavat mahdollisimman pieniin tehoihin. Näin ollen tarvitaan erilaisia kenttäradioita. Meillä asia on ratkaistu hankkimalla useita eri radiosarjoja, jotka eroavat toisistaan lähetysteholtaan ja taajuudeltaan mm riittävän kanavamäärän saavuttamiseksi. Nykyinen radiotekniikka mahdollistaa jo suurten kanavamäärien sijoittamisen samaan radiolaitteeseen. Tehoporrastus aikaansaadaan erillisiä tehovahvistimia käyttämällä, joten periaatteessa voidaan siirtyä yhteen kaikille yhteiseen kenttäradioon, jolloin yhteistoiminta eri radioverkkojen kesken paranee oleellisesti. Meidän tämänhetkinen kenttäradiokalustomme on osittain teknillisesti vanhentunutta ja riittämätöntä. Tulevaisuuden hankinnoissa pyrittäneen yhdenmukaistamaan kalusto edellä esitetyn periaatteen mukaisesti. Lähiaikoina tullaan suorittamaan erilaisia kokeiluja mahdollisimman monilla

Uudentyyppinen 8-johdon kenttäkeskus. Tällaisia yhdistämällä voidaan muodostaa suurempia keskuksia.

Kenttäsuuntaradioiden koko on pienentynyt noin puoleen entisestä. Kuvassa kotimainen 4-kanavainen suuntaradio.

radiotyypeillä, sekä koti- että ulkomaisilla, meille tarkoituksenmukaisen radiotyypin ja taajuusalueen löytämiseksi.

Puheradiokysymyksen ratkaisemisen edelle on asetettava kuitenkin sähkötyr radiokaluston uusiminen. Pääosa vanhasta kalustosta kuluu loppuun muutaman vuoden aikana. Tämä radiomalli soveltuu ennenkaikkea radiokaukokirjoitinviestitykseen, joka on hyvin nopea ja luotettava viestitystapa. Edelleen vain tämän luokan radioille ovat mahdollisia useiden kymmenien—satojen kilometrien pituiset radioyhteydet.

Radioliikenteen eräänä pulmana on viestien siällön salaaminen. Riittävän nopeita salakirjoitus- ja puheenpeittämismenetelmiä on vaikea kehittää tinkimättä salaamisvarmuudesta. Teknillisesti asia on kyllä ratkaistavissa, tosin kalliisti, käyttämällä puhelimissa ja puheradioissa puheensekoituslaitteita sekä automaattisia salakirjoittimia sanomaliikenteessä. Näitä on hankittava ainakin tärkeimmille yhteysväleille.

Sähkötekniillinen kalusto

Tällä alalla ei ole nähtävissä nykyisestä teknikasta oleellisesti poikkeavaa kehitystä. Etualalla ovat tutka- ja elektronisten laskinjärjestelmien so-

veltaminen sotilaskäyttöön ja niiden kenttäkel- poisuuden parantaminen.

Tutkat ovat nykyään joko pieniä kenttälaitteita tai suuria valvontatutkia. Viimeksimainittujen kohdalla kehitystyössä on kyse ilmaisuongelmasta: tullaan käyttämään suuria antennirakenteita ja valtavia lähetystehoja sekä huippuunsa kehitettyjä vastaanottomenetelmiä yhdessä tietokoneohjauksen kanssa, jolloin on mahdollista päästä hyviin seurantatuloksiin.

Tutkien osuus on meillä suurin ilmapalvon- nassa, pyrkimyksenä on lisätä valvonnan ulottu- vuutta sekä pysty- että vaakatasossa mm suurte- hotutkilla. Näihin liittyy osittain automatisoitu tietojenkäsittely, joka analysoi hetkessä ilmapal- vontahavainnot ja ratkaisee vastatoimenpiteet.

Elektroninen laskintekniikka ja -laitteet lisää- vät mm tykistöllisissä aselajeissa tulen tarkkuutta ja tulenavauksen nopeutta. Tähän tulee yhdisty- mään digitaalinen tietojen siirto, jolloin taistelu- ja tulenjohtotietojen viestitys on varmaa ja no- peaa huonoillakin viestiyhteyksillä.

Viesti- ja sähkötekniillinen koulutus

Viestihenkilöstön koulutus on vuosien mittaan kiteytyntä kunkin koulutushaaran erikoistarpei-

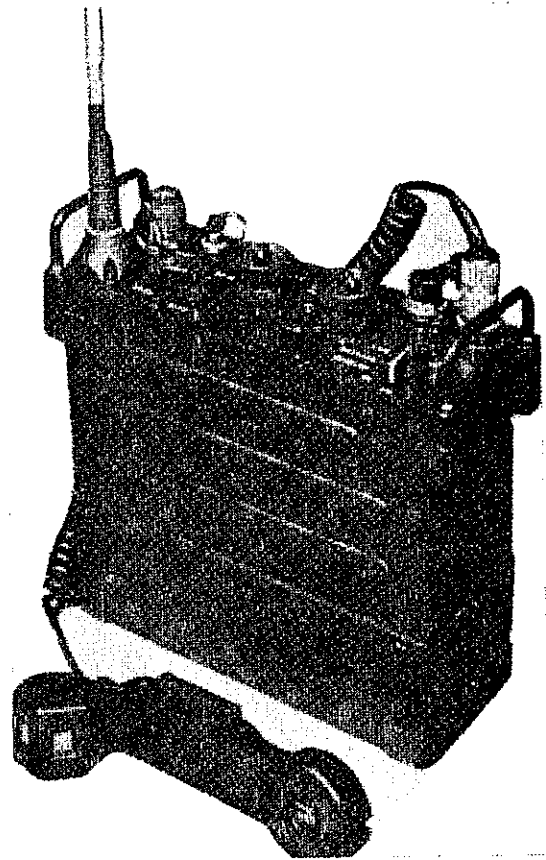

Eräs kotimainen radiopuhelin, joka soveltuisi kompaniaradioksi. Kantama n kolme kilometriä.

den edellyttämiin muotoihin. Yleisesti ottaen käytössä olevien koulutusmenetelmien voidaan sanoa vastaavan nykyisyyden ja mikseipä myös lähitulevaisuuden asettamia vaatimuksia. Kehittyvä viestitekniikka ja opetusvälineistö tuovat kuitenkin koulutukseen omia lisäpiirteitään, jotka on kyettävä näkemään ajoissa ja ottamaan ne huomioon ennakkolta.

Sähköteknisellä alalla sen sijaan koulutusmenetelmiä on pakko kehittää nopeammin, koska alalla tapahtuva teknillinen kehitys on alan luonteesta johtuen nopeaa ja voimakkaasti laajenevaa. Sähkötekniikan alan koulutusta luonnehtii lisäksi se, että tämän alan ammattimiehiä ei kouluteta siviilisektorilla ollenkaan tai vain rajoitetusti, joten sen on tapahduttava alusta alkaen puolustuskäytön piirissä.

Viestikoulutus on ulotettava käsittämään varsinaisen viestihenkilöstön lisäksi viestivälineitä käyttämään joutuvat eli esikuntien henkilöstön ja kaikki johtajatehtävissä toimivat. Käytännön harjoitukset ovat osoittaneet, että juuri viimeksimainittujen kohdalla esiintyy oleellisia puutteita nimenomaan tavallisimpien viestivälineiden käytössä ja viestiliikenteen suorituksessa. Tämän henkilöstöryhmän kouluttaminen, vaikka sitä yleensä vähöksytään, on ensiarvoisen tärkeää,

Nykyaikainen 920 kanavainen kenttäradio, joka tyydyttäisi eri johtoportaiden armeijakunnasta pataljoonan sekä tykistön ja heittimistö radiotarpeen.

koska juuri he joutuvat viestittämään paljon ja viestit ovat sisällöltään suurimerkityksellisiä.

Viestihenkilöstön koulutus jakaantuu kantahenkilöstön ja varusmiesten koulutukseen. Koulutushaarat ovat suurinpiirtein samat, eroavaisuudet ovat vaatimuksissa.

Päällystökoulutukseen ei ole nähtävissä oleellisia muutoksia nykyiseen käytäntöön verrattuna. Jatkuva viestikaluston teknillistyminen pakottaa lisäämään kuitenkin aselajikoulutuksen osuutta ja Kadettikoulussa tämä toteutetaan v 1965 syksyllä opintonsa aloittaneella kurssilla siten, että aselajikauden pituus tulee olemaan runsaat 9 kk entisen 6 kk:n asemasta. Kadettikoulutuksessa on välttämätöntä säilyttää vielä kaksijakoisuus koulutushaaroissa, osa kadeteista saa radioviestittäjän ja osa puhelin- ja suuntaradioperuskoulutuksen. Kapteenikurssilla molemmat koulutushaarat yhdistyvät ja painopiste on viestitaktiikassa ja viestinsiirtotekniikassa. Sähkötekniikan alan jatkokoulutus annetaan tutka-upseerikursseilla. Sotakorkeakoulutuksessa alkaa uusi vaihe, kun v 1967 tammikuussa alkaa ensimmäinen viestitekniillinen maasotalinja, joka kestää 2 v ja 8 kk. Tämä korvaa nykyisen 2-vuotisen viestitekniillisen kurssin.

Alipäällystökoulutus jakaantuu jo kanta-aliup-

seerien peruskurssilla viestikoulutukseen ja tutkakoulutukseen. Kahtiajako jatkuu sitten kaikilla seuraavilla kursseilla. Alipäällystön kohdalla ei voida kummallakaan alalla pysyä yleisviestikoulutuksessa, vaan kaluston jatkuvasti teknillisyydessä on siirryttävä erikoiskoulutukseen jo peruskoulutusvaiheessa. Sähköteknillisellä alalla tutkakoulutuksen ohella tulee voimakkaasti esille mm laskinkoulutus. Viestialiupseerien tähänastisten radio- ja puhelinaliupseerien koulutushaarojen lisäksi on aloitettava viestiasentajakoulutus, joka muodostaa pohjan myöhemmälle teknilliselle viestimestarikurssille. Laskelmat osoittavat, että pelkästään rauhan ajan tarve edellyttää vuosittain kymmenien teknisiin tehtäviin sijoitettavien aliupseerien kouluttamisen. Koulutushaaroina tulevat kyseeseen radio-, suuntaradio-, puhelin-, keskus- ja kaapeliaseentajien kouluttaminen. Tämä kaksijakoisuus alipäällystön koulutuksessa on jo toteutettu viestimestarikursseilla, mitkä edustavat korkeinta alipäällystöopetusta viestiaselajissa.

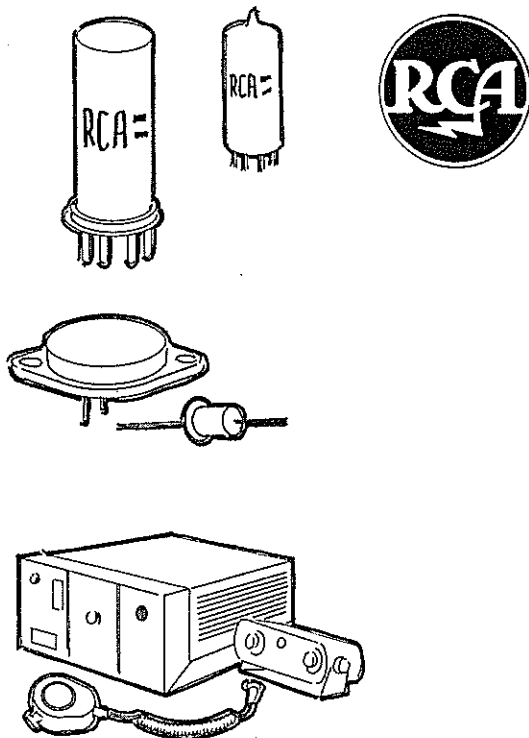
Varusmieskoulutuksen nykyisten koulutushaarojen koulutuksen lisäksi näyttää olevan tarpeen aloittaa myös viestiliikennehenkilöstön koulutus. Tutka-apuasentajakoulutuksen luonne tullaan muuttamaan nykyisestä alkeiskurssimaisesta teknillisemmäksi ja vaativimpiin suorituksiin tähtääväksi.

Viestiaselajin kaikkien koulutushaarojen palve-

lusaika on runsaan vuoden ajan ollut 330 pv, mikä on välttämätöntä, jotta lisääntyneiden vaatimusten asettamat kasvaneet koulutustavoitteet voitaisiin saavuttaa. Meillä ei kyetä rajoitettujen taloudellisten mahdollisuuksien takia hankkimaan läheskään riittävästi nykyaikaisen sodankäynnin viestitoiminnassa tarvittavia korkealaatuisia elektroniisia välineitä, minkä johdosta joudutaan turvautumaan vähemmän nykyaikaisiin ja halvempiin ratkaisuihin. Puuttumaan jäävä kalustollinen teknisyys on voitava korvata hyvin ja monipuolisesti koulutetulla henkilöstöllä.

Yhdistelmä

Viesti- ja sähköteknillinen aselaji on muuttumassa johtamistoiminnan asettamien korkeiden vaatimusten takia entistä teknillisemmäksi. Tulevaisuuden tavoitteena on nähtävä viestikalustossa esiintyvien lukumääräisten ja laadullisten puutteiden korjaaminen. Sähköteknillisellä alalla jatkuu viime vuosina aloitettu kehittämistyö edellä esitettyjä suuntaviivoja noudattaen. Viesti-, tutka- ja laskinlaitteet edustavat suuria taloudellisia arvoja sen lisäksi, mitä ne merkitsevät johtamistoiminnan kaikinpuoliselle onnistumiselle, joten niiden käyttö- ja huoltohenkilöstön tulee saada tehtäviensä ja laitteiden edellyttämä koulutus. Kaikki nämä tekijät yhdessä muodostavat aselajin kehittämisen työkentän.

The Most Trusted Name in Electronics

ELEKTRONIPUTKET

Kameraputket - Katodisädeputket - Klystronit - Kuvaputket - Lähetinputket - Magnetronit - Nuvistorit - Stabilisaattorit - Tasasuuntaajat - Valokennot - Väritelevisioputket

PUOLIJOHTEET

Transistorit - Ohjatut piitasuuntaajat - Piitasuuntaajat

RADIOLAITTEET

Antennit - Kanavointilaitteet - Koaksiaalikaapelit - Laivaradiolaitteet - LA-puhelimet - Lentokoneradiot - Lähettimet - Radiosuuntimet - Suuntaradiolinkit - Taktilliset radiolaitteet - Tietoliikenne - Satelliittien ja maa-asemien radiolaitteet - Tutkat

Pääedustaja

TELERCAS Oy

AIKATALO MIKONKATU 8 HELSINKI
VAIHDE 61 915

Oliko Yrjö Maunu Sprengtporten Suomen itsenäisyyden isä?

Majuri evp Lauri Hanén

II OSA

SPRENGTPORTENIN HOLLANNINMATKA

Noihin aikoihin näytti olevan syyttymäisillään Itävallan ja Alankomaiden välillä sota purjehdus-oikeudesta Schelde-joella. Alankomaitten Tukholman lähettiläs van der Broch kehotti Sprengtportenä astumaan Alankomaitten palvelukseen rykmentin kera, joka pestattaisiin ruotsalaisella alueella. Sprengtporten tarttui tarjoukseen ja pyysi kuninkaalta lähtölupaa ja oikeutta pestata väkeä joko Suomessa tai Pommerissa. Tämä tapahtui 9. 11. 1784. Kirjeissään 12. ja 13. 11. Creutz ilmoitti kuninkaan kaikin puolin hyväksyneen everstin aikeen, antoi hänelle lähtöluvan ja myönsi matkakuluihin hänen pyytämänsä 1000 dukaattia sekä vakuutti vielä antavansa kotiin jääneelle rouvalle tuhannen taalarin eläkkeen. Niinikään Sprengtporten saisi suunnittelemaansa legioonaaan ottaa halukkaita upseereja ja aliupseereja, mutta valtiolliset näkökohdat tekivät välttämättömäksi kieltää miehistön pestamisen valtakunnan alueella niin Suomessa kuin Pommerissakin.

Sprengtporten lähti 10 p:nä helmikuuta 1785 mukanaan uusi suosituskirje kuninkaaltaan Alankomaitten valtionhoitajalle. Moni suomalainen nuorukainen oli toivonut pääsevänsä kunnostautumaan ja saavuttamaan sotilaallista mainetta entisen ihaillun päällikkönsä ja opettajansa johdossa. Haagissa Alankomaitten hallitus kyllä sitoutui asettamaan suomalaisen everstin komentoonsa 3000 miehen suuruisen joukon, jonka Sprengtporten sanoi aikoneensa harjoittaa Savon prikaatin tapaan, mutta tyhjiin raukesivat nuorten sotilaiden toiveet, kun Itävallan keisari Josef II rahakorvausta vastaan luopui vaatimuksistaan ja rauhansopimus uudistettiin syksyllä 1785. Hollantilaisten Sprengtportenille tarjoamat korvausten vaihtoehtoja koskevat neuvottelut osaltaan pidensivät Sprengtportenin oleskelua Alankomaissa niin, että hän viipyi siellä vielä yli talven ja kevään 1786; muina vaihtokuttimina viippymiseen olivat hänen suhteensa ku-

ningas Kustaa III:een ja hänen salaiset valtiolliset toimensa. Muistelmissaan hän kirjoittaa: "Kummallakin meistä oli omat tarkoituksensa: hän tahtoi saada minut pois Suomesta ehkä ainiaaksi, minä taas tahtoinkin voittaa aikaa, kunniaa ja miellyttävän tilaisuuden tutustua itse paikalla siihen liittovaltaiseen hallitustapaan, jonka rohkeudellaan vapautensa saavuttanut kansa oli itselleen asettanut ja jonka mallin mukaan luulin pääasiassa voivani muodostaa urhoolliset suomalaiseni."

Hollannissa ollessaan Sprengtporten on valmis-tanut toimintaohjelman, miten Suomen itsenäisyys olisi toteutettava. Menipä hän jo niin pitkälle, että ilmoitti hankkeensa Haagissa olevalle Venäjän lähettiläälle Stefan Kolytseville pyytäen hänen välityksellään keisarinnaa apua.

En jäljennä tähän tuota Sprengtportenin Haagissa ja Venäjän Tukholman lähettiläiden kautta keisarinna Katariina II:lle esitettyä suunnitelmaa: "Lyhyt kuvaus tasapainosta Pohjoismaissa tarkastettuna Suomen itsenäisyyttä tarkoittavassa ehdotuksessa." Se on nähtävissä Danielson-Kalmarin em teoksen sivulla 385. Sen sijaan lainaan saman teoksen sivulta 394 Danielson-Kalmarin v 1921 siitä kirjoittaman lausunnon:

"Taistelussaan Kustaa III:a vastaan Sprengtporten joutui tappiolle ja kun Kustaan ja Katariinan välinen sota päättyi Värälän rauhaan, näytti Ruotsin valta Suomessa lujemmalla kuin pitkään aikoihin. Pian kuitenkin Napoleonin voitot mullistivat olot Euroopan pohjoisosissakin. Tapahdettiin, mitä Sprengtporten itsenäisyysuunnitelmaansa ennen kaikkea oli tahtonut estää. Suomi reväistiin tosin irti yhteydestään Ruotsin kanssa, mutta ilman sen väestön omaa myötävaikutusta, päinvastoin sitkeän vastarinnan jälkeen, jossa sen joukot, muiden muassa Savonkin osasto, olivat vuodattaneet vertaan tämän yhteyden ylläpitämiseksi. Seuraus oli, että Suomi, niinkuin sanat kuuluivat, erottamattomasti yhdistettiin Venäjän valtakuntaan. Ja sittenkin Sprengtporten näki toi-

veensa, vaikkakin toisessa, rajoitetummassa muodossa, toteutuvan. Hänen oli suotu myötävaikuttaa siihen, että voittaja omasta ja seuraajiensa puolesta vakuutti Suomen kansalle sisäisen itsenäisyyden, vahvistaen Suomessa edelleenkin noudatettavaksi Ruotsinvallan aikuisia valtiollisia niinkuin yhteiskunnallisiakin lakeja. Enempää ei Suomessa vv. 1808—09 ylipäänsä osattu toivoa, saati sitten tavoitella. Ja epätietoiseksi jää, eikö se itsenäisyys, jota Sprengtporten suunnitelmallaan v:ltä 1786 tarkoitti, piankin todellisuudessa parhaimmassa tapauksessa olisi rajoittunut suunnilleen samaksi, minkä maamme paria vuosikymmentä myöhemmin saavutti. Täyttä, ulkopolitiikkaankin ulottuvaa itsenäisyyttä Sprengtportenkään, niinkuin näimme, ei katsonut mahdolliseksi maallemme ajatella. Katkoakseen siihenastiset kahleensa Suomi tarvitsi Venäjän rahallista ja aseellista apua, todennäköisesti se olisi tarvinnut sitä tulevaisuudessakin Ruotsista uhkaavien vaarojen torjumiseksi. Siitä oli hinta maksettava. Sprengtporten ei voinut olla ymmärtämättä, mitä itsenäisyyden rajoitusta se tietäisi, että Suomi asetui Venäjän keisarikunnan suojelukseen ja että ylivoimainen naapuri sai mennä takaukseen Suomen vastaisen valtiosäännön koskemattomuudesta. Venäjän suojelusvaltiona Suomi samalla olisi ollut siitä enemmän tai vähemmän riippuva, monessa suhteessa varmaankin vain nimellisesti itsenäinen vasallivaltio.

Suvereniteetin, korkeimman määräämisvallan omissa asioissaan ja omilla alueillaan on Suomi saavuttanut vasta meidän päivinämme. Se on saavuttanut sen taistelussa juuri sitä valtaa vastaan, jonka kannatukseen maamme itsenäisyyshmiehet Kustaa III:n aikana rakensivat toiveensa. Kävi ilmi, että Venäjän hallitus, tallaten jalkoihinsa Aleksanteri I:n ja hänen seuraajiensa juhlalliset vakuutukset, pyrki tekemään lopun Suomen valtiollisesta erikoisasemasta ja yhteiskunnallisissakin suhteissa epäkansallistuttamaan sen väestön. Kun Venäjän eduskunta kannatti näitä hallituksen pyrkimyksiä, juurtui Suomen kansaan vakaumus, että ainoastaan täydellinen ero keisarikunnasta saattoi tuottaa sille pelastuksen. Maailmansota ja sen aiheuttama kumous Venäjällä teki tämän eron mahdolliseksi. Pääasia on kuitenkin, että Suomen kansa sen vuosisadan kuluessa, jonka se on ollut yhdistettynä keisarikuntaan, on luonut itselleen aineellisen ja henkisen kulttuurin, joka enemmän kuin mikään muu oikeuttaa sen itsenäisyysvaatimuksen ja varmemmin kuin mitkään vaihtelevat ulkonaiset valtasuhteet tulevaisuudessakin takaa sille itsenäisen valtio- ja yhteiskuntaelämän Euroopan sivistyskansojen keskuudessa." (Alleiviivaus kirjoittajan)

Sprengtporten korosti aivan erityisesti, että Suomen ollessa Ruotsin vallan alaisena sen taloudellinen vaurastuminen ja muu edistys oli hidasta ja vaivalloista. Kansamme ei päässyt vapaasti oman luonteensa mukaisesti kehittymään, yhtä vähän

kuin kehittämään maan ja luonnon sille tarjoamia apuneuvoja. Yhä uudelleen joutuen tuhoavien sotien uhriksi, "aina pelon ja levottomuuden ympäröimänä, aina kadottamisen vaarassa eikä koskaan omastaan varmoina he (suomalaiset) lamautuivat niin hengen kuin ruumiin voimiltaan." Tämän kuvauksen yksipuolisuus on kieltämätön, se hän syrjäytti kaikki valopuolet, joita toki oli monta ja tärkeätä. Mutta sittenkin Sprengtporten — historia todistaa sen kumoamattomasti — oli siinä oikeassa, että Suomen asema ruotsalaisena maakuntana ja riitamaana tämän valtakunnan ja Venäjän välillä mitä moninaisimmalla tavalla oli vaikeuttanut ja edelleenkin vaikeutti maamme aineellista, henkistä ja nimenomaan myöskin kansallista voimistumista. Ennemmin tai myöhemmin tämä tosiasia, jos valtiollinen yhteys Ruotsin kanssa olisi jatkunut, olisi täytynyt täällä selvittää laajemmillekin kansankerroksille ja silloin arvatunkin itsenäisyysliike olisi saavuttanut verrattomasti enemmän kannatusta, kuin Sprengtportenin sitä johtaessa sekä mahdollisesti myös synnyttänyt voikeasti sovitettavan ristiriidan Ruotsin ja Suomen kansojen välillä.

Eräässä toisessa kohdassa Sprengtportenin esittämät perusteet pitävät nykyaikaisen katsantokannan kanssa täysin yhtä. Kirjoituksessaan hän koettaa saada keisarinna vakuuttuneeksi jo otsikossa lausutun ajatuksen totuudesta, että Suomen kohottaminen itsenäiseksi valtioksi oli oleva hyödyksi niin Venäjälle kuin Ruotsillekin. Se oli tekevä lopun näiden valtojen välisistä sodista ja aikaansaava pohjoismaissa valtiollisen tasapainon, josta tuon ajan ihmiset odottivat niin suuria. Ajatus ei ollut uusi, sehän oli Venäjän hallituksen itsensä julki lausuma manifestissa 18. 3. 1742, jossa keisarinna Elisabet tarjoutui muodostamaan Suomesta barrierein, välimuurin, joka erottaisi toisistaan Venäjän ja Ruotsin valtakunnat. Mutta, niinkuin sanottu, meidän nykyajankin suomalaisten luottamusta saavutetun itsenäisyyden säilymiseen lisää se vakaumus, että siitä on hyötyä Euroopan ja lähinnä molempien naapurimaiden väliselle rauhalle. "Mitä Ruotsi on voittanut, kun Idän joukot eivät enää isännöi Tornionjoen laaksossa ja Pohjanlahden rantamailla, on kaikkien nähtävissä, eikä kukaan ajatteleva venäläinenkään, jolle hänen kansansa todellinen edistys ja sen kehitys sivistyskansaksi on tärkeää, voine olla myöntämättä, että Venäjä tunnustamalla Suomen itsenäisyyden on vapautunut arvaamattomista vaikeuksista, joita Suomen pakollinen pidättäminen sorron alaisena riippuvaisuudessa enemmän tai myöhemmin olisi keisarikunnalle tuottanut."

Saatuaan ystäviltään tiedon, että kuningas oli määrännyt säädyn 1. 5. 1786 kokoontumaan valtiopäiville, Sprengtporten saapui 1. 6. Tukholmaan. Valtiopäiville ilmoittauduttuaan hän kävi heti siellä olevan Venäjän lähettilään, todellinen valtioneuvos Markovin, luona ja antoi hänelle jäljennöksen Haagissa Kolytsinille Venäjän hallituk-

selle lähetettäväksi pyytämästään Suomen itsenäisyysuunnitelmasta. Markovin kirjeet Venäjän ulkoasiainministerille, kreivi Ostermannille ja ulkoasiain johdossa olleelle kreivi Bezborodkolle ovat niin valaisevia, että jäljennän ne D-K:n teoksesta tähän:

"Tukholma 2 p:nä kesäk. 1786.

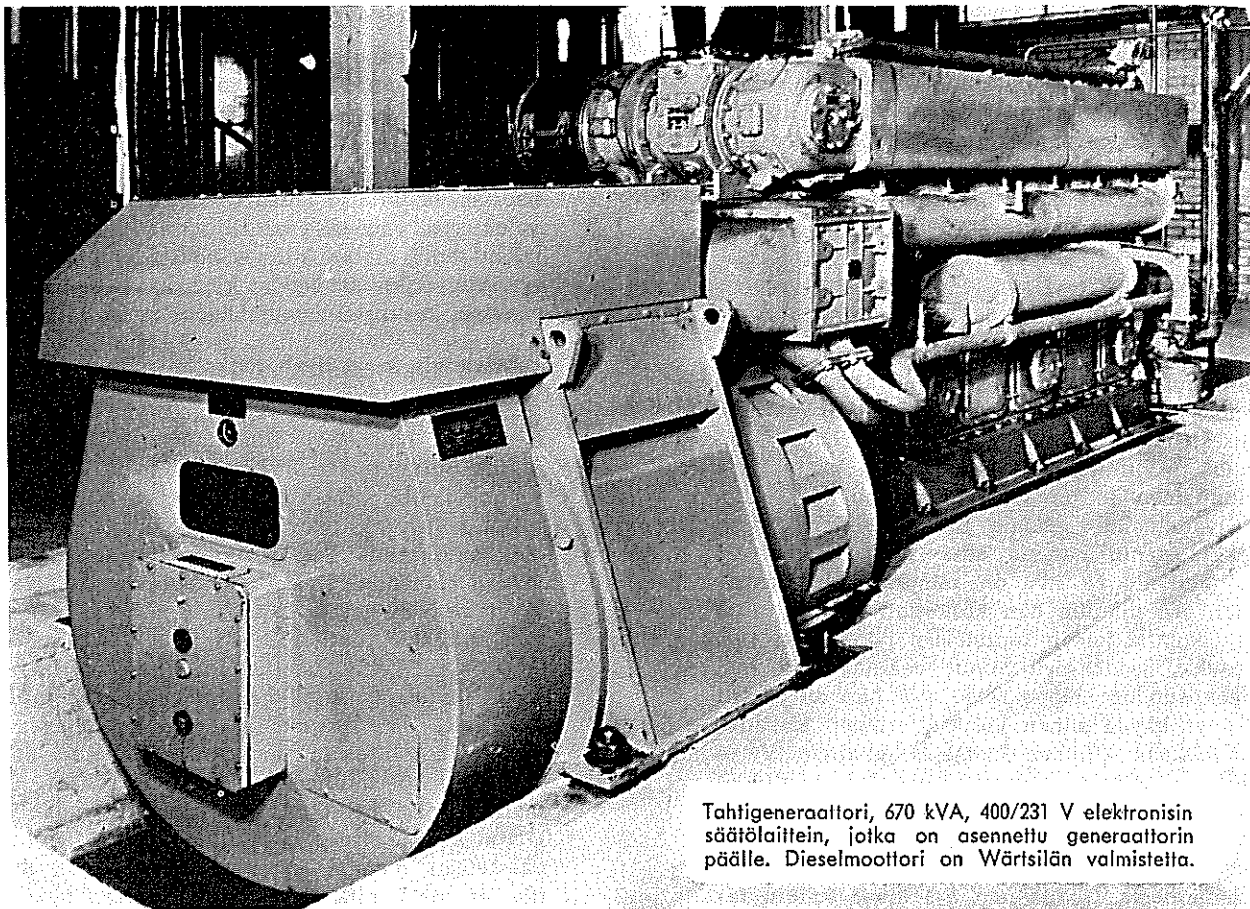
Herra Kreivi,

Kuuluisa eversti Sprengtporten on tullut tänne viime viikon lopulla. Vasta eilen oli minulla tilaisuus puhutella häntä. Hän söi päivällistä luonani ja säästi minulta kaiken vaivan ilmoittamalla avomielisesti ne suunnitelmat, joista hän Haagissa oli antanut tiedon Herra Kolytsenille ja joista tämä jälkimmäinen jo on lähettänyt raportin Teidän Ylhäisyydellenne, samalla liittäen siihen eversti Sprengtportenin hänelle antaman suunnitelman. Tällä hetkellä se nyt on minunkin hallussani. Jättäen sen minulle hän kosketteli kaikkia niitä yksityiskohtia, joiden tuntemisen hän katsoi tarpeelliseksi, saadakseen minut vakuutetuksi, että toimeenpano on helppo sekä, että hän on lujasti päättänyt käydä siihen käsiksi. Hänen kuvauksensa mukaan vallitsee Suomessa sellainen tyytymättömyys, että sen puhkeamiseen vain päällikkö on tarpeen, hän ei epäile, etteivätkö hänen maanmiehensä hyväksy häntä siksi, hän kun heidän puoleltaan nauttii siihen tarpeellista luottamusta ja kunnioitusta. Täällä hän nyt aikoo kaikin tavoin koettaa toimia niin, että valtiopäivät eivät millään tavoin korjaa niitä aiheita valituksiin, joita on Suomen kansalla. Siinä tarkoituksessa hän on sitä mieltä, että suomalaisten edusmiesten tulee tehdä esityksensä vasta ihan ennen säätykokouksen lopettamista, niin että vaikka asianomaisilla olisikin halu täyttää, mitä heiltä pyydetään, heillä ei ole siihen aikaa. Itse hän ei aio jäädä tänne muuta varten kuin nähdäkseen, mikä mieliala nykyisten valtiopäivien päättyessä on vallalla ja hän on viipymättä lähtevä Suomeen tutustuakseen mielialaan siellä ja siihen vaikuttaakseen, sekä on sitten matkustava Pietariin sopiakseen meidän hovimme kanssa toimenpiteistä, joihin olisi ryhdyttävä, eikä hänen tarkoituksensa ole siirtää toimeenpanoa kauemmaksi kuin syyskuun loppuun tai lokakuun alkupuoleen. Hän valitsee tämän ajankohdan sen vuoksi, että liikeyhteys Ruotsin kanssa silloin on, ellei suorastaan mahdoton, niin joka tapauksessa kovin vaikea. Hänen mielikuvituksensa, joka tasoittaa kaikki vaikeudet, saa hänet pitämään tätä yritystä heti kun se aloitetaan myöskin vakaannutettuna, kunhan vaan Venäjä auttaa ja tukee sitä rahalla ja muutamalla suosiollisuuden osoituksella Suomea kohtaan. Hän on selvittänyt minulle, mitä hän näillä jälkimmäisillä tarkoittaa, mutta kun vasta tänä aamuna olen kuullut häneltä kaiken, täytyy minun siirtää nämä yksityiskohdat siksi kun muutaman päivän kulukseni toimitan täältä pikalähetin. Mainitsen tässä vain, että olen luullut oikeaksi kehoittaa Herra

Sprengtportenia, sikäli kuin varovaisuus sen sallii, yrittämään tätä suurta seikkailua. Odotan määräyksiä hänen aikeestaan tehdä matka Pietariin, mutta kun hän haluaa jäädä tänne vain parin viikon ajaksi, ja aika siis on niin lyhyt, että en ehdi saada niitä ja antaa hänelle niistä tietoa, arvelen, että voisi olla edullista saada hänet siirtämään tämä matka kunnes hänen suunnitelmansa on ehtinyt jonkun verran kypsyä, yritän tätä seuraavissa keskusteluissani hänen kanssan."

Markovin kirje Bezborodkolle kuuluu näin:

"Kirjeenvaihdostani A Kolytshevin kanssa tiedän, että hän on jo ilmoittanut Teille tunnetun paroni Sprengtportenin suunnitelman. Kun en ole saanut Teiltä mitään sitä koskevaa käskyä, olen tullut siihen käsitykseen, ettei tämä suunnitelma ole saavuttanut Teidän hyväksymistänne, minkä vuoksi en tämänpäiväisessä lähetyksessäni ole sanonut mitään sen puolesta enkä sitä vastaan. Toivon kuitenkin, että sallitte minun luottamuksellisesti puhua Teille tästä asiasta. Pitkästä kokemuksesta tiedämme, että me emme koskaan millään hyväilyllä tai suopeudella saata ruotsalaisia ystävällisiin suhteisiin kanssamme. Heidän kopeilunsa ja herkkuleimisensa tekee ranskalaisille mahdolliseksi halki vuosisatojen pitää heitä kahleissa kuin koiraa, joka sitten tilaisuuden tullen päästetään meidän kimppuumme. Kenties asiain tila ei vielä pitkään aikoihin salli sen tapahtua. Sillä välin ei kuitenkaan ole salattavissa, että molemmat sotalaitokset (maa- ja merivoimat) ilmeisesti ovat vahvistuneet, niin että niiden kukistaminen vast'edes käy meille vaikeammaksi, kuin nykyään, erittäinkin Sprengtportenin yrityksen alkaessa. Tähän yritykseen meidän ei heti tarvitse ottaa osaa, vaan annettakoon sen ensin levätä. Jos jo alussa jonkunlainen apu meidän puoleltamme käy välttämättömäksi, voidaan se järjestää siten, ettei kukaan ole oikeutettu meitä sen johdosta moittimaan. Sprengtporten itse määrää ajan, milloin hän pyytää meidän myötävaikutustamme, ja tekee sen vasta kun melkoinen osa Suomea on julistautunut riippumattomaksi. Silloin ei mikään meitä estä ääntämme kohottamasta, ja koska hän ottaa esikuvakseen Washingtonin, voimme me seurata Ranskan esimerkkiä sen suhtautumisessa entisiin Englannin siirtomaihin. Olettakaamme, ettei Sprengtporten onnistu ja että hän joko menettää päänsä tahi on pakotettu pelastautumaan pakeneamalla. Edellisen tapauksen varalle, joka sangen helposti voi sattua, hän on jo valmistautunut, jälkimmäisessä hän taas toivoo kyllä löytävänsä toimeentulokeinoja, etenkin kun hänen ominaisuutensa sotilaana tosiaankin ovat aivan erinomaiset. Mitä taas meihin tulee, jääme me kummassakin tapauksessa täällä entiseen tilaamme, toisin sanoen tšekäläisen kansan kiukun ja kateuden kohteeksi. Mutta jos Sprengtportenin aikomus toteutuu, teemme sillä suurelta osalta tyhjiksi tšekäläiset ilkeät suunnitelmat ja saatamme vielä syystä lukea

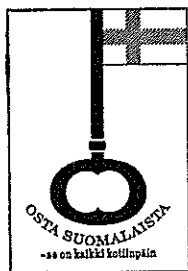

Tahtigeneraattori, 670 kVA, 400/231 V elektronisin säätölaittein, jotka on asennettu generaattorin päälle. Dieselmoottori on Wärtsilän valmistetta.

TAHTIGENERAATTOREITA ELEKTRONISIN SÄÄTÖLAITTEIN

Varavoima-asemia, laivojen apukäyttöä ja muita pieniä itsenäisiä sähköverkkoja varten tarkoitettujen tahtigeneraattorien jännitteen säätö ja magnetointi ovat kauan olleet kysymyksiä, jolle on ollut vaikea löytää tyydyttävää ratkaisua. Vasta transistoritekniiikan kehitys säätövahvistimien alalla ja ohjattavien piitasasuuntaajien markkinoille tulo tekivät mahdolliseksi staattisen laitteen, jolla jänniteensäätöpulmat voitiin edullisesti ratkaista.

Käytössä on jo satoja tällaisia Strömberg-generaattoreita.

oy **Strömberg** Ab

Helsinki — Kouvola — Kuopio — Oulu — Pori — Tampere — Turku — Vaasa
Tehtaat Helsingissä ja Vaasassa

sellaisen tapauksen Ruotsin omasta harkitsemattomuudesta johtuneeksi, voimmepa ehkä siten täällä tehdä kokonaan lopun Ranskan vaikutuksesta katkaistuamme siivet kuninkaalta, joka nykyään levittelee niitä laajalti — — —.”

Suomen itsenäisyysuunnitelman vaikutus Pietarin hovissa

Näistä kirjeistä on nähtävissä kuinka vakavasti ja monipuolisesti venäläiset valtiomiehet olivat harkinneet Sprengtportenin laatimaa Suomen itsenäisyysuunnitelmaa, mutta kuinka varovaisesti he siihen kuitenkin suhtautuivat. En malta sivuhuomautuksena olla kiinnittämättä Markovin Bezborodkolle lähettämässä kirjeessä lausuttuun toteamukseen: ”Pitkästä kokemuksesta tiedämme, että me emme koskaan millään hyväilyllä tahi suopeudella saata ruotsalaisia ystävällisiin suhteisiin kanssamme.” Tästä huomaamme, että suomalaisten (joita Markov ymmärrettävistä syistä nimittää ruotsalaisiksi) keskuudessa vallitsi venäläisviha, mikä ei ollut ihmeellistä, sillä olihan Venäjä käynyt Suomessa monta sotaa ja venäläisiä oli totuttu sen johdosta pitämään julmina vihollisina. Siihen aikaan ei vihollisinaan aseettomia, naisia eikä lapsiakaan kohtaan tunnettu mitään sääliä, vaan heitä kohdeltiin useimmiten eläimellisesti; kansa säilytti sen muistitietona polvesta polveen. Sprengtporten ei ymmärtänyt sitä, vai olisiko käyttänyt diplomaattista kaunomaalausta ennustaessaan suunnitelmassaan Suomen kansan mielialan muuttuvan venäläisiä kohtaan kiitolliseksi sen jälkeen kun Venäjä olisi vapauttanut Suomen ruotsalaisten sorrosta.

Palataksemme pääasiaan kerrottakoon (D-K:n mukaan) Sprengtportenin suunnitelman Pietarin (Katarina II:n) hovissa aiheuttamasta vaikutuksesta. Keisarinna on omakätisesti kirjoittanut suunnitelman kansilehteen seuraavat ranskankieliset huomautukset:

”Jos Suomen itsenäisyyden ehdotus olisi kyseessä, ei olisi vaikea todistaa tämän ehdotuksen soveltuvan Venäjän etuihin. Jos Suomi voi saavuttaa itsenäisen aseman ja pyytää sille Venäjän takuuta, tämä ei voi sitä kieltää. Tämän takuun seurauksena on julistus ja määritys.

N.B. Koska Suomi on kahdesti tällä vuosisadalla ollut meidän vallassamme, olisi Turun ja Uudenkaupungin rauhankirjoista katsottava, millä ehdoin se kummallakin kerralla on takaisin luovutettu.

Niin pian kuin takuu on annettu, johtuu siitä suojelus.

Heidän asiansa on pudistaa hartioiltaan iles, tämän tapahduttua kaikki muu käy itsestään.

N.B. Kaikki virat on täytetty ruotsalaisilla.”

Markovin raportti hänen ensimmäisestä keskustelustaan Sprengtportenin kanssa ei ollut vielä saapunut Pietariin, kun sieltä jo lähetettiin hänelle näin kuuluva keisarillinen käskykirje:

”Tuntien Ruotsin palveluksessa olevan everstin paroni Sprengtportenin ansiot, toivon saavani hä-

net palvelukseeni ja sen vuoksi uskon Teille toimeksi sopivalla tavalla huomauttaa hänelle minun suosiostani häntä kohtaan ja kysyä, eikö hän halua astua Venäjän palvelukseen ja millä ehdoilla. Vakuuttakaa samalla, että koetan hankkia hänelle edullisen toimeentulon. Älkää muuten, siihen nähden, mitä kamariherra Kolytsev Haagista on kirjoittanut Teille mainitusta Sprengtportenista, olko rakentamatta hänen kanssaan mitä läheisintä tuttavuutta ja käyttämättä sitä minun asioitteni hyväksi. Katson turhaksi teroittaa Teidän mieleenne siinä tarvittavaa varovaisuutta, tietäen miten se on Teille ominaista kaikissa Teidän teoissanne.”

Hänelle lähetettiin 10 päivää myöhemmin toinen kirje:

”Ilmoitettuani Teille toivomukseni tunnetun eversti Sprengtportenin saamisesta palvelukseeni annan sen johdosta Teidän tehtäväksenne sanoa hänelle, että jos hän haluaa siihen astua, saa hän tänne saavuttuaan kenraalimajurin arvon ja sen mukaisen päällikkyyden sekä palkan lisäksi arenin Belogorskin kuvernementissa. Muuten jos hänen asiansa vaativat hänen isänmaahan palaamistaan, saa hän siihen luvan, koska hän joka tapauksessa nauttii minun suojelustani ja suosiotani. Niin pian kuin hän matkustaa Pietariin, voitte antaa hänelle 1000 tukaattia matkakuluihin.” Omakätisesti keisarinna on vielä lisännyt: ”Ennen kaikkea varokaa saattamasta häpeään meitä ja suunnitelman tekijää.”

Valtiopäivien päätyttyä 23. 6. 1786 Sprengtporten purjehti heinäkuun alkupäivinä Suomeen.

Mietteitä Sprengtportenin Venäjän palvelukseen siirtymisen johdosta

Lähes 200 vuoden aikana olemme me suomalaisetkin olleet taipuvaisia, ruotsinmaalaisen katsantokannan mukaisesti, luulemaan, että Sprengtporten lähti Pietariin ja siirtyi Venäjän palvelukseen em kirjeissä hänelle luvattujen henkilökohtaisten etujen houkuttelemana. Tällainen luulo todistaa julkilausujansa asiantuntemuksen ja ymmärryksen puutetta.

Tarkastellessamme Sprengtportenille luvattuja etuja, käsiteltäköön ensimmäiseksi kenraalimajurin arvoa. Se olisi hänellä ollut tarjolla Ruotsissakin hänen tultuaan v. 1776 komennetuksi Tukholman hoviin kuninkaan käytettäväksi hänen velipuolensa jouduttua saman vuoden keväällä Suomen puolustuskysestä koskevista asioissa kuninkaan kanssa erimielisyyksiin ja erotessa sotalpalveluksesta. Jos Yrjö Maunu olisi tavoitellut loistavaa upseerinuraa, hänen olisi tarvinnut vain kuuliainsena virkamiehenä kirjata kuninkaan harkitsemat muunlaiset Suomelle epäedulliset suunnitelmat. Kaukonäköisenä miehenä hän ymmärsi hyvin, minkälaisen vahingon hän tuotti omalle tulevaisuudelleen asettuessaan vastustamaan kuninkaan mielipiteitä; hän uhrasi henkilökohtaiset etunsa yrittäessään valvoa suomalaisten etuja. Voimme siis jättää pois luulon, että hän olisi ollut

"karriäristi", ylennysten onkija. Keisarinnakin lienee tällä ylennyksellä tahtonut suoda hänelle vain mahdollisuuden ajaa suuremmalla ponnella ja arvovallalla suurta asiaansa Venäjän hovissa; sitä todistaa sekin, että keisarinna nimitti hänet lisäksi kamariherrakseen. Sprengtporten sanookin vastaanotostaan ilmoittaessaan virallisella kirjeellä Ruotsin Pietarin lähettiläälle paroni v. Nolckenille "tämän koroituksen todistavan mitä kunniaa täällä annetaan **minun kansakunnalleni.**"

Sprengtporten ei myöskään ollut hänelle luvattujen taloudellisten etujen tarpeessa. Hänen perheolonsa olivat juuri v. 1786 ja sitä ennen muuttuneet siten, että hänen äitinsä ja puolisonsa olivat kuolleet. Vaikkakin hän oli myynyt ja pantannut kaikki Suomessa omistamansa tilat, hän peri puolet keväällä 1786 kuolleen velipuolensa melkoisesta omaisuudesta; toisen puolen peri Kööpenhaminassa Ruotsin lähettiläänä ollut toinen velipuoli, joten hänen perheestään oli elossa vain prof. Porthanin oppilaana ollut, v. 1786 kornettina Karjalan Jääkäreissä palveleva nuori poikansa. Hän ymmärsi venäläisten antamien lupauksen diplomaattisen luonteen, eikä varmaankaan harhautunut kuvittelemaan saaneensa muuta kuin tehtävänsä suorittaessaan tarvitsemansa arvovallan mukaisen toimeentulon luodessaan isänmaalleen tulevaisuutta.

Oli varsin luonnollista, että Sprengtporten meni ystävällisen valtion palvelukseen, hän oli pyytänyt siihen Kustaa III:lta luvankin sekä vapautumista uskollisuudenvalasta Ruotsia kohtaan. Täysin erilaisista olosuhteista huolimatta rohkenisin verrat hänen menettelyään tässä suhteessa Mannerheimiin ja muihin Venäjän armeijasta sittemmin Suomen armeijaan tulleisiin.

Sprengtporten käsitti hyvin, ettei hänen laatimallaan Suomen itsenäisyysuunnitelmalla keisarinna käteen joutuneenakaan ollut mitään toteutumisen mahdollisuutta, ellei hän ollut asiaa siellä paikan päällä edistämässä ja ajamassa. Lisäsyynä Pietariin lähtöön oli se, ettei hän keskusteluissaan kreivi Markovin kanssa ollut saanut toivomiaan lupauksia Turun ja Uudenkaupungin rauhanteoisena menetettyjen alueiden, ennenkaikkea Lappeenrannan, Savonlinnan ja Haminan kaupunkien liittämistä takaisin itsenäiseen Suomeen. Vielä hän tahtoi painostaa sitä, että Suomeen oli perustettava erikoinen valtionpankki, jota varten hän pyysi Venäjältä 2 milj hopearuplan lainaa. Tämä hänen aatteensa toteutuikin sitten v. 1809.

Sprengtporten erehtyi täydellisesti luullessaan, että Suomen kansa oli valmis nousemaan Jägerhornin ja muiden itsenäisyysmiesten johdolla ajamaan itsenäisyysaatetta aluksi pyytämällä Ruotsin kuninkaalta ja hallitukselta eroa Ruotsista ja ellei siihen suostuttaisi, ryhtymään vapaussotaan. Kuten aikaisemmin olemme todenneet, Ruotsista eroaminen ja itsenäisyysaate olivat Suomen talonpoikaisväestön keskuudessa vielä silloin aivan vieraita ajatuksia. Kansan valtiolliset mielipiteet supistuivat silloin, samoin kuin uskonto ja laki,

siihen mitä papit saarnatuoleissa ja pitäjänkokouksissa tai muissa keskusteluissa kansan kanssa sille sanoivat. "Siunattu Painovapaus" tai muut painotuotteet eivät siihen aikaan levinneet kansan keskuuteen.

Suomen sota 1808—09

Ei ole syytä selostaa tässä kirjoitelmassa Sprengtportenin koko elämäkertaa eikä niitä vaikeuksia ja pettymyksiä, joita hän sai kokea Venäjällä. Sen sijaan lienee tarpeellista palauttaa tälläkin vuosikaudalla mieleen, mitä prof. Yrjö-Koskinen kertoi v. 1870 pitämässään esitelmässä Sprengtportenin toiminnasta Pietarin hovissa vv:n 1808—09 sodan aikana.

Aleksanteri I ei ollut ensinkään mielissään Napoleonilta Tiflisissä saamastaan tehtävästä pakottaa Ruotsi hyökkäyssodalla luopumaan liittostaan Englannin kanssa. Ensiksikään hän ei olisi tahtonut alistua Napoleonin tahtoon, toiseksi hän ei olisi halunnut aloittaa hyökkäystä lankoaan Kustaa IV Aadolfia vastaan. Mutta politiikka pakottaa siirtämään tunneasiat syrjään uhkausten ja suurempien etujen niin vaatiessa. Venäjän ensimmäisenä suunnitelmana oli siepata talvisella retkellä Suomenlinnasta Ruotsin laivasto ja saada Ruotsi siten luopumaan liittosopimuksestaan. Tästä suunnitelmasta luovuttiin, kun sotaministeri Araktshejew ja muut katsoivat nyt koittaneen tilaisuuden levittää Venäjän keisarikunnan rajat Pohjanlahden rannoille. Tästä suunnitelmasta Sprengtporten toivoi löytävänsä mahdollisuuksia Suomen itsenäisyysajatuksen uudelleen elvyttämiseksi ja hän pääsikin osallistumaan keskusteluihin. Hänelle aiottiin antaa joku joukko-yhtymä komennettavaksi, mutta hän kieltäytyi siitä jyrkästi ja tyytyi olemaan valtiollisena asiantuntijana jonkin rintaman esikunnassa. Näiltä ajoilta ei ole hänen omia muistiinpanojaan, mutta hänen hyvä ystävänsä, kenrli Kutusow, joka venäläisenä ei ollut tietoinen Suomen asioista, on merkinnyt nykyään Pietarin Yleisessä kirjastossa säilytettävään päiväkirjaansa monia Sprengtportenia koskevia tietoja. Siinä kerrotaan mm: "Helsingissä tahtovat suomalaiset, että heidät otettaisiin Venäjän alamaiseksi. Sprengtportenin ystävä (Cronstedt?) on lähettänyt tänne (H:kiin) adjutanttinsa eilen, tänään hän on lähtenyt takaisin." Maaliskuun 24 p:nä kirjoitetaan pvk:ssa nyt päätetyn liittää Suomi Venäjän valtakuntaan, "joka on iso vahinko Ruotsille ja hyvä saalis meille". Sprengtporten on lähtenyt takaisin Pietariin, minkähänlaiset kohtalot nyt odottavat tai uhkaavat Suomea?

Kutusow tapaa Sprengtportenin Pietarissa sairaana ja pahoilla mielin, koska hän näkee itsensä syrjään sysätyksi, kun koko valloitus näyttää käyvän pikemmin, kuin oli osattu ajatella, eikä häntä, joka aina tahtosi pitää kiinni kansakuntansa oikeuksista, näytä tarvittavankaan. Arvossapidetyt suvut antautuvat Venäjän alamaiseksi. Sprengt-

porten on silloin 67-vuotias ja hänen ruumiilliset tautinsa lisääntyvät sitä mukaa, kun hänen isänmaansa asiat antavat hänen levottomalle mielelleen huolestumisen ja epätoivon aiheita. Mutta huhtikuussa saapuu Pietariin tietoja venäläisten Siikajoella ja Revonlahdella kärsimistä tappioista ja siitä, että Suomen armeija on keskeyttänyt peräytymisensä ja kääntynyt takaisin etelään päin, mikä herättää Pietarissa suurta levottomuutta. Sprengtporten muistetaan taas ja 29.7.1808 hän syö päivällistä keisarin pöydässä. Hän järjestää avukseen kaksi muuta itsenäisyysmiestä, nim Robert Wilhelm De Geerin ja kapt Jägerhornin (Liikalan nootin viejän veljen). Keisari sanoo heille käyvänsä sotaa Ruotsin kuningasta vastaan hyvin vastenmielisesti, mutta kun hänet oli pakotettu siihen ryhtymään ja hänen armeijansa on onnistunut valloittamaan Suomenmaan, hän myöskin aikoo pitää sen. Emme tiedä mitä Suomen herrat ovat siihen vastanneet, mutta Pietarin seurapiireissä puhutaan, ettei Suomen asia ole vielä ratkaistu. Suomalaiset ovat viittaileet siihen, että Suomen talonpojat ovat nousseet aseisiin puolustautuakseen venäläisiä vastaan ja kaiken tämän Sprengtporten ja hänen ystävänsä väittävät todistavan, että Suomen kansa tahtoo ja kykenee viimeiseen veripisaraan asti puolustamaan lailliseksi katsomaansa esivaltaa. Näihin aikoihin Sprengtporten nimitetään Suomen kenraalikuvernööriksi. Huomautettakoon tässä, ettei hänen tässä virassa olonsa aikana oltu vielä laadittu ohjeita eikä palkkasääntöäkään kenraalikuvernööriä varten.

Arvattavasti on näiden suomalaisten ansioksi luettava, että keisari kutsui syksyllä Pietariin Suomen eteläisistä lääneistä kootun lähetyskunnan, johon kuului kustakin läänistä yksi aatelismies, porvari ja talonpoika sekä kummastakin hiippakunnasta pappi, lisäksi vielä kaksi kauppiasta, yliopiston rehtori, lääketieteen professori sekä hovioikeuden edustajana asessori R H Rehbinder. Keisari otti 30.10.1808 lähetyskunnan vastaan. Sen hänelle jättämään mietintöön keisari pian vastasi ilmoittaen päättäneensä, että yleiset valtiopäivät pidetään niin pian kuin sopii vakuutukseksi hänen suosiollisesta lempeydestään ja siitä huolenpidosta, jolla hän tahtoi lakejamme säilytettävän.

Tästä näemme kuinka suuri muutos keisarin kannassa Suomen suhteen oli tapahtunut. On aivan ilmeistä, että Sprengtporten oli apulaisineen tähän paljon vaikuttanut, sen seikan tutkiminen vaatisi erityistä syventymistä asiakirjoihin, mutta keisarin ja lähetyskunnan välisistä neuvotteluista laadittuja asiakirjoja ei ole löydetty. On joka tapauksessa melko selvää, että keisari toteutti Suomen autonomian miltei kokonaan Sprengtportenin laatiman suunnitelman mukaisena. Tammikuussa v 1809 suomalainen lähetyskunta sai valmiiksi työnsä antaa tietoja keisarille Suomen oloista ja sodan sille aiheuttamista vahingoista. Lähetyskunta matkusti sen jälkeen koteihinsa.

Constantem decorat honor

Voimme täydellä syyllä yhtyä nuoremman polven edustajan, Kyösti Skytän v 1961 ilmestyneessä teoksessaan, "Isänmaata etsimässä" lausumaan oivallukseen, että Aleksanteri I:n päätökseen Suomen itsehallinnon luomisesta olivat epäilemättä vaikuttaneet paitsi hänen nuoruudessaan omaksunsa aatteet, myös tuttavuus Sprengtportenin ja muiden vaikuttavien suomalaisten henkilöiden kanssa. Vain rohkea ja samalla avoin, joustava persoonallisuus antaa vaikuttaa itseensä, jäykkä luonne ei siihen pysty.

Yrjö Maunu Sprengtportenin innokas, palava isänmaanrakkaus oli hänen sydämensä sisimmäisenä ytimenä ja hän on tämän rakkautensa tähden pannut yksityisen onnensa ja olemisensä alttiiksi. Hän pyysi eron kenraalikuvernööriin virasta 28.6.1809 ja kuoli Pietarissa Wasili Ostrovissa olevassa talossa 1.11.1819, 78 vuoden ikäisenä.

Evl Lars H Jaale on käynyt Leningradissa ja etsinyt Yrjö Maunu Sprengtportenin haudan. Hän kertoo hautakiveen hakatun vanhalla ruotsinkielellä sanat: "Aëran ligger mödan", joka on latinaksi: "Constantem decorat honor". Kuinka hyvin se sopiikaan hänelle ja kuinka velvoittava se on Kadettilippumme tunnuslauseeksi otettuna! Eiköhän se velvoita meitä kunnioittamaan myöskin Yrjö Maunu Sprengtportenin muistoa!

NAANTALIN ÖLJYNJALOSTAMO - PORVOON ÖLJYNJALOSTAMO

NESTE OY

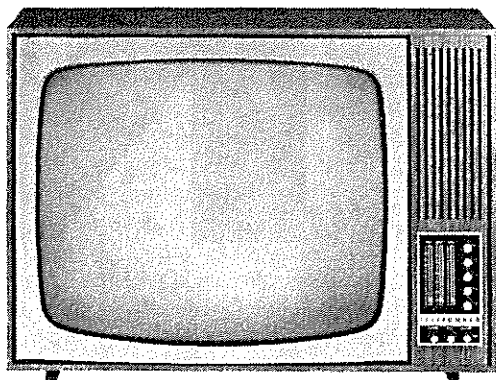
HELSINKI, KAIVOK. 10 A, PUH. 13 833

Laatua Kokemusta Tarkkuutta

Televisiota hankittaessa pyritään ratkaisuun, joka antaa täyden vastineen sijoituille rahoille. Silloin on helppo valita TELEFUNKEN, sillä TELEFUNKEN jos mikään on hintansa arvoinen — enemmänkin. TELEFUNKEN on maailman radio- ja televisiotekniikan huipulla — yli kuuden vuosikymmenen kokemus ja rakenneosien valmistuksessa noudatettu ehdoton tarkkuus ovat siitä takeena. TELEFUNKEN edustaa tunnusnettua länsisaksalaista tekniikkaa. On helppoa sanoa TELEFUNKEN sen olla pitää.

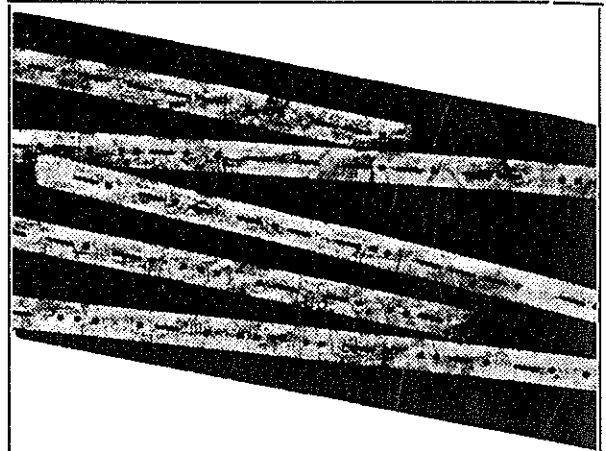
Maahantuojaja Sähköliikkeiden Oy

UHF-VASTAANOTIN FE 235 T

23" kuvaputki — 34 putkitoimintoa — 9 putkea — 10 transistoria — 11 diodia — VHF/UHF-valinta-automaatiikka — leveys 70 — korkeus 50 — syvyys 30 cm

TELEFUNKEN

Suomalaista vakoilujännitystä]

JUKKA L. MÄKELÄ

Salaisen sodan saatosta

Jukka L. Mäkelä julkaisi viime syksynä erinomaisen vastaanoton saaneen kirjan sodanaikaisen tiedustelutoimintamme "salaisesta palapelistä". Nyt hän on jakanut kortit uuteen jännityspeliin ja kertoo kovien ja uhkarohkeitten tiedustelijoiden toiminnasta vuosina 1941—1944. 2. p. — 10.tuhaf. 172 s. 9:—/11:—

WSOY

URHEILUNUORISO JA TEKIJÄMIEHET

URHEILUVÄLINEITÄ
TARVITESSANNE
PISTÄYTYKÄÄ
HELSINGIN
URHEILUKESKUKSESSA.

Monipuolisessa
varastossa on hinlaan
ja laatuunkin nähden
jokaiselle suositeltavia
urheiluvälineitä.

Helsingin Urheilukeskus Oy

Kaisaniemenkatu 7
Puh. 63 98 02

Suomalaiset sofuri vieraila faifelukentilla

majuri
H. Lappalainen

SUOMEN ARMEIJA RUOTSIA PUOLUSTAMASSA VV 1809—10

Tausta

Suomen sodan onnettomat tapahtumat olivat johdaneet Suomen armeijan rippeet vuonna 1808 syksyllä Oulun tienoille. Marraskuun 19. päivänä 1808 tehdyssä Olkijoen aseleposopimuksessa määrättiin suomalais-ruotsalaiset joukot vetäytymään Kaakamajoella olevan valtakuntien välisen hallinnollisen rajan taakse. Venäläiset vaativat aluksi suomalaisten joukkojen antautumista, mutta tähän ei Adlercreutz suostunut vaan aloitti vetäytymisen Ruotsin puolelle. Se muodostui todelliseksi tuskien taipaaleksi talven ollessa tavallista kylmempi. Vaurusteet kuluivat loppuun, eikä mm. Hämeenlinnan Rykmentillä ollut edes päällystakkeja. Joukkojen keskuudessa raivosi kurkkumätäepidemia. Tornio oli yhtenä suurena sairaalana, jossa elettiin kuin kuoleman valtakunnassa.

Raskaiden marssien jälkeen suomalaiset joukot ryhmitettiin siten, että 1. Prikaati tuli Tornion joen itäpuolelle, 3. Prikaati Liedalan joen itäisen suuhaaran ympäristöön ja 4. Prikaati etuvartiomasemiin Kaakamajoelle. Ratsuväki sijoitettiin 1. ja 2. Prikaatin pohjoispuolelle sekä päämaja ja 4 patteria Suomen Tykistörykmentistä Tornioon. Ruotsalaiset joukot saivat käskyn marssia pääasiassa Gävleen. Ruotsin maaraja jäi siis suomalaisten vastuulle. Viimeisenä vetäytyneen 4. Prikaatin jälkijoukot jättivät Suomen alueen 13. 12. 1808. Pohjoisen armeijan vahvuus oli marraskuun alussa 5011 miestä. Tammikuun 2. päivänä 1809 oli sairaana 2515 miestä ja ilmeisesti satoja miehiä oli jo kuollut.

Sotatoimet Pohjois-Ruotsissa

Helmikuussa 1809 Klercker siirsi päämajansa Uumajaan. Samanaikaisesti kenrmi Gripenbergin 3. Prikaati sai vastaanottaa etuvartiotehtävän

4. Prikaatilta, joka siirtyi ev Fahlanderin johdossa kovan talven jälkeen Burträskin eteläpuolelle ja sieltä melkein välittömästi maihinnousu-uhkan takia Uumajan alueelle. Karjalan rakuunat jäivät Löfångeriin ja vartiokomennuskunta Skellefteåhon. Uumajan alueen joukot alistettiin kenrmi Cronstedtille. Joukot oli ryhmitetty siten, että Savon jääkärit (n 300 miestä) olivat Osnäsissä ja Holmössä. Uumajan ympäristössä Ratan ja Engesjön välillä olivat Savon jalkaväki, Vaasan ja Oulun pataljoonat, Karjalan jääkärit, Pohjanmaan ja Kajaanin pataljoonat, 121 Karjalan rakuunaa ja 6- sekä 12-naulainen suomalainen patteri. Yhteensä oli 4. Pr:n joukkojen vahvuus 1120 miestä, joka osoittaa miten pieniksi pataljoonat olivat kulu-neet. Lisäksi oli ruotsalaisia joukkoja n 500 miestä. 1. Prikaati siirrettiin tässä vaiheessa Piitimeen.

Venäläiset aloittivat hyökkäykset Vaasasta 17. 3. 1809 3700 miehen vahvaisin voimin jätse Pohjanlahden ylitse Valassaarten kautta Uumajaan. Parin päivän päästä venäläisten etujoukkoja nousi maihin Gaddenissa ja Holmössä. Cronstedt lähetti evl Furumarkin johdolla 100 Savon jääkäriä Holmööhön, jolloin venäläiset vetäytyivät Ängesöniin. Maaliskuun 21. päivänä venäläisten pääjoukko eteni Gaddenista jätse suoraan Uumajanjoen suuhun ja osa Holmön pohjoispuolelle.

Uumajan alueella olevien suomalaisten joukkojen pääosat eli Karjalan rakuunat, Savon ensimmäinen ja toinen jalkaväkipataljona sekä Karjalan jääkärit ja Kajaanin pataljoona keskitettiin evl Törnen johdolla puolustamaan Uumajanjoen suuta Obholaan. Venäläisten hyökkäys alkoi klo 16.00 ja klo 21.00 mennessä hyökkäys tuli torjuttuksi. Venäläiset joutuivat majoittumaan jälle 30° pakkasessa. Evl Törne vetäytyi yöllä kuitenkin n 600—700 miestä käsittäneen osastonsa kanssa Degernäsiin, koska hän pelkäsi ylivoimaisten venäläisten saarrosta. Ehkä tämäkin oli Suomen sodan aikaisen perätyymishengen ilmausta. Jäällä olleiden venäläisten tilanne oli niin heikko, että hyökkäys olisi saattanut olla paras ratkaisu.

Holmön suuntaan etenevä venäläinen rivistö sai siellä 21. 3. klo 9.00 aikaan kosketuksen suomalaisiin rannikon puolustajiin. Furumark pelkäsi myös saarrosta ja päätti vetäytyä Osnäsiin, jossa oli Savon jääkäripataljoonan pääosa. Venäläiset seurasivat jäljessä lähettäen kasakkoja jopa katkaisemaan meikäläisten vetäytymistien. Jääkärit joutuivat avaamaan sen useita kertoja päästen lopulta Osnäsiin, jossa pysäyttivät koko pataljoonan voimin venäläisten hyökkäyksen. Nämä joutuivat tällöin leiriytymään jälle kuten pääjoukkokin.

Cronstedtin saatua tiedot päivän tapahtumista määräsi hän adjutanttinsa maj Brusinin ottamaan Degernäsin alueen joukot johtoonsa. Brusinin todetta venäläisten hyökkäävän sekä rintamasuunnassa että pitkin Uumajanjokea hän käski ensi töikseen joukkonsa vetäytyä Uumajaan. Vetäytymisen aikana venäläiset katkaisivat jälkijoukkona

toimineen Savon Jääkäripataljoonan yhteydet. Dunckeria vaadittiin antautumaan, mutta hän vastasi: "Ei niin kauan kuin yksikin miehistäni jaksa ampua." Tie saatiin avattua ja kerrotaan venäläisten upseereiden tehneen miekoillaan Dunckerille kunniaa.

Uumajan edustalla Tegsbyssä ryhmittyi pieni suomalaisosasto taistelujärjestykseen ja Brusin aloitti aseleponeuvottelut! Venäläisten komentaja Barclay de Tolly vaati saada neuvotella Cronstedtin kanssa. Tämä tapahtuikin ja neuvottelu päättyi meille vähemmän kunniakkaaseen sopimukseen. Uumaja luovutettiin ampuma- ja elintarvikevarastoinen venäläisille. Sen pohjoispuolella olleet suomalaiset joukot määrättiin marssimaan Tornioon ja Uumajassa ja sen eteläpuolella olevat joukot Härnösandiin. Ennen Uumajasta lähtöä tapahtui tällaisissa oloissa tavanomainen vaihe. Alkoholivarastot ryöstettiin ja juotiin. Monet jäivät humaltuneena makaamaan lumihankeen. Puolittain jäässä olevat venäläiset riemuitsivat päästessään sisämaajoitukseen.

Pääosa suomalaisista joukoista ehti vetäytyä 23. 3. Örejoen rannalla oleviin kyliin. Seuraavana päivänä saivat molempien osapuolten komentajat tiedot Ahvenanmaan neuvotteluista, joissa oli päätetty siirtää venäläiset joukot pois Uumajan alueelta. Savon jääkäreistä saapui 26. 3. 150 miestä Uumajaan, josta venäläiset seuraavana päivänä vetäytyivät takaisin Vaasaan.

Torniossa neuvoteltiin 18. 3. Gripenbergin johdolla aselevosta myös Kemin suunnalla, koska Tukholmassa tiedettiin parhaillaan käytävän rauhaneuvotteluja. Aselepo saatiinkin aikaan neljäksi vuorokaudeksi, jonka jälkeen venäläiset jatkoivat etenemistään. Gripenberg katsoi joukkonsa liian heikoiksi puolustamaan Torniota, joten hän käski Piitimessä olevan 1. Prikaatin ja Tornion seuduilla olevat 2. ja 3. Prikaatin vetäytymään Kalixiin (Kainuuseen). Ne saapuivat sinne 23. 3. Venäläiset etenivät jäljessä n 9000 miehen voimin. Seuraavana päivänä he joutuivat taistelukosketuksen Kalixin itäpuolella Sangissa puolustuksessa olevan 3. Prikaatin asettaman ja evl v Fieandtin johtaman kahden pataljoonan vahvuuden jälkijoukon kanssa. Venäläiset lyötiin takaisin tunnin kestäneen taistelun jälkeen. Pakkasta oli 27 °. Sangissa venäläiset ottivat yhteyden Gripenbergiin vaatien hänen joukkojensa antautumista, koska venäläiset olivat jo katkaisseet Uumajassa suomalaisten yhteydet. Maaliskuun 25. päivänä pidettiin Gripenbergin johdolla Mänsbyssä neuvottelutilaisuus, jossa olivat läsnä Länsipohjan alueen komentajat. Gripenberg ilmoitti venäläisten sallineen meikäläisten asettavan itse muut antautumisehdot, jos sopimus sisältää lupauksen aseiden luovuttamisesta ja paluusta Suomeen. Päätökseksi tuli antautuminen. Sopimus allekirjoitettiin vielä samana iltana, koska venäläisillä oli kiire päästä sisämaajoitukseen.

Gripenberg lähetti seuraavana aamuna antau-

tumisestaan ilmoituksen Klerckerille. Lukuisista hänen ilmoittamistaan syistä mainittakoon tärkeimpänä venäläisten luuloteltu suuri ylivoima. Gripenbergillä oli Tornion ja Uumajan välillä 7075 miestä, tosin pääosa sairaana, joten taisteluvahvuus pohjoisessa oli vain n 3000 miestä. Tornion suunnalla venäläisiä oli hänen tietojensa mukaan n 6000—7000 ja Uumajassa 9000—10 000 miestä. Eräänä syynä oli vetoaminen siihen, että hänen joukkojensa kärsimykset olivat jo mittamattomat, joten ne oli pelastettava lopulliselta tuholta ja estettävä samalla näin myös Länsipohjan hävitys.

Osoituksena toisenlaisesta hengestä mainittakoon, että osa Porin Rykmentin komppaniaupseereita lähti kenrm Aminoffin luo pyytämään häntä ottamaan ylipäällikkyyden ja johtamaan armeijan Uumajaan. Aminoff ei katsonut kuitenkaan enää tehtävää mahdolliseksi. Hämeenlinnan ja Uudenmaan Rykmentit pakotettiin antautumaan heti, mutta Turun läänin ja Porin Rykmentit marssivat hämmästyneiden venäläisten ohi Kalixjoen yli etelään päin. Mutta koska rykmenteillä ei ollut yhtään rykmenttiupseeria, joka olisi voinut toimia oppaana oli näidenkin rykmenttien tyydyttävä kohtaloonsa sekä palattava Kalixiin. Maaliskuun 30. ja 31. sekä huhtikuun 1. päivänä alkoi kolmen suomalaisen prikaatin paluumarssi kohti Kemiä, jossa oli luovutettava kiväärit. Aseiden luovutus oli katkeraa. Monet rikkoivat kiväärinsä ja polkivat ne jalkoihinsa. Suomen Tykistörykmentti luovutti Kemissä venäläisille 22 tykkiä.

Suomen armeijan pääosan kohdalta oli sota kuitenkin lopussa ja edessä paluu kotiseudulle. Kalixissa antautuneiden määrästä ovat tiedot epävarmoja. Gripenbergin ilmoituksen mukaan oli antautuneiden aseellisten joukkojen vahvuus noin 2 000 ja saman verran sairaita. Venäläisten tietojen mukaan antautui huomattavasti enemmän.

Kalixin joukkojen antautumisen jälkeen tuli pohjoisen armeijan komentajaksi 4. 4. kenrl Wrede ja sen toisen eli suomalaisen divisioonan komentajaksi v Döbeln, jolla oli alaisen mm 4. Prikaati. Divisioonan miesvahvuus oli tällöin 2647. Wrede suuntasi 4. Prikaatin heti pohjoiseen estämään venäläisiä saamasta haltuunsa kaikkia varastoja. Prikaati marssi ensiksi Nordmalingista Uumajaan. Evl Furumarkin johtama osasto, johon kuului Vaasan kenttäpataljoona, Länsipohjan pataljoona ja 30 Karjalan rakuunaa, sai käskyn 10. 4. marssia Skellefteåhon ja evl Dunkerin Savon Jääkäripataljoona Löfångeriin. Skellefteässä saatiinkin pelastettua suuret elintarvikevarastot. Tämän johdosta tehtiin Furumarkista miekkaritarikunnan ritari.

Schuwaloffin johtama n 7000 miehen vahvuinen osasto aloitti yllättäen 29. 4. Tornion etenemisen aselevosta piittaamatta. Se saapui 14. 5. Skellefteån lähistölle, jossa se saarsi Furumarkin vähäiset joukot. Schuwaloff kehoitti heti suomalaisia antautumaan. Kun Furumark huomasi, että yhteys taakse oli poikki eivätkä Karjalan rakuunat saaneet sitä

Jo Mukdenin taistelujen päivinä tunnettiin Teijon Nappitehtaan tuotteet. Oma armeijammekin on jo vuosikymmeniä pitänyt Teijoa hovihankkijanaan.

WIHURI-YHTYMÄ OY

Teijon Tehtaat

LONGLIFE

visco-static

sopii kaikkiin bensiinikäyttöisiin henkilöautoihin kaikkina vuodenaikoina.

Kysykää sitä meiltä:

BP-PETKO OY

Mikonkatu 8 — Helsinki — Puh. 11 876

set hautasivat hänet sotilaallisin kunnianosoituksin Uumajaan samassa taistelussa kaatuneen kasakkaeverstin rinnalle. Vasemmalla 1/2 km päässä olevassa Hörnehammarissa venäläiset kuitenkin pääsivät eteenpäin. Syntyneen sivustauhan takia Sandels katsoi parhaimmaksi vetäytyä.

Suomen prikaatin tappiot olivat Hörneforsin taistelussa 160 miestä. Sandels vetäytyi joukkoon Örejoen taakse. Suomen prikaatin pääosa sijoitettiin Nordmalingiin. Suomen Tykistörykmenttiä ryhdyttiin perustamaan uudelleen Gävlesä. Se sai miehistöä Taalainmaalta. Alkuperäistä miehistöä rykmentissä oli jäljellä 80 eli 10 % vahvuudesta.

Heinäkuun 18. päivänä aloitettiin neuvotella taas aselevosta. Neuvotteluja käytiin noin kuukauden ajan taistelutoiminnan ollessa pysähdyksissä. Todettuaan ruotsalaisten vain pyrkivän voittamaan aikaa venäläiset aloittivat elokuun 16. päivänä hyökkäyksen n 6000 miehen voimin etelään tarkoituksenaan päästä aluksi Örejoen yli. Samanaikaisesti ruotsalaiset aloittivat maihinnousun Ratanissa venäläisten sivustaan. Tämän takia venäläisten oli irroitettava päävoimansa Örejoen rannalta. Tilanteen muututtua myös Sandels voi aloittaa 19./20.8. välisenä yönä Örejoen ylimenon. Venäläiset luopuivat Tegsbystä ja suomalaiset jatkoivat jäljessä nyt Karjalan rakuunat etummaisina. Hyökkäys pysähtyi Uumajan edustalle Venäläisten saatua käännettyä sillan pohjoisrannalle.

Acinorm

ACINORM

on uusi tehokas lääke liikkahappoisuuteen

ACINORM lievittää närästystä miltei välittömästi

ACINORM-tabletit ovat hyvänmakuisia;

1—2 tablettia imeskellään tai
pureskellaan aterioiden välillä

Taskupakkaus 30 kpl (mk 2,10)

Kestopakkaus 100 „ („ 3,61)

APTEEKISTA ILMAN RESEPTIÄ

OSAKEYHTIÖ

ALFRED BENZON
AKTIEBOLAG

Samanaikaisesti oli ruotsalaisen maihinnousuosaston Ratanissa noustava takaisin laivoihin. Venäläiset pelkäsivät kuitenkin uutta maihinnousua ja päättivät vetäytyä Piitimeen. Savon ensimmäinen pataljoona marssi 24. 8. Uumajaan, josta lähetti taistelupartion Sävariin saakka. Suomen prikaati koottiin Tafleen ja Sävariin. Syyskuun 2. päivänä saatiin venäläisten kanssa aikaan aselepo.

Uumajan seuduilla olleet joukot koottiin 8. 10. Uumajaan, jossa Döbeln suoritti katselmuksen. Suomalaisia oli tällöin jäljellä seuraavasti

Karjalan rakuunat	80	miestä
Savon jalkaväki	340	”
Savon jääkärit	200	”
Karjalan jääkärit	40	”
Prikaatin tykkikomppania	20	”
Pohjanmaan pohjoinen pataljoona	80	”

Yht 760 miestä

Katselmuksessa v Döbeln lausui loistavia tunnustuksen sanoja suomalaisille. Tässä yhteydessä 116 suomalaista soturia sai urhoollisuusmitalin.

Ruotsin palvelukseen jääneet suomalaiset joukot

Suomalaisten tehtävä ei vielääkään ollut täytetty. Adlercreutz antoi nimittäin Döbelnille määräyksen organisoida suomalaiset joukot mahdollista uutta hyökkäystä varten. Döbeln pyrkiin saamaan kaikki asekelpoiset suomalaiset jäämään Ruotsiin, jossa voitaisiin muodostaa suomalaisia värvättyjä joukko-osastoja. Miehistö ei kuitenkaan ollut kovinkaan halukasta jäämään vieraalle maalle. Uumajaan jääneet joukot oli jaettu väliaikaisesti kahdeksi suomalaiseksi kenttäpataljoonaksi komentajinaan everstiluutnantti G A Ehrnrooth ja majuri C R Ladau. Marraskuussa kuljetettiin Merenkurkun yli 125 palvelukseen täysin keppaamattomia sotainvalidia. Majuri Ladaun pataljoona jäi Uumajaan kesään 1810 saakka, jolloin se hajoitettiin ja siitä muodostettiin majuri Tollin johdossa Suomen pohjoinen rajakomppania Haaparantaan. Komppania liitettiin Länsipohjan Rykmenttiin ja v 1816 Götan Tykistörykmenttiin.

Ehrnroothin pataljoona siirtyi jo syksyllä Gävleen. Sen vahvuudeksi oli määrätty 500 jalkaväki miestä ja 50 Uudenmaan rakuunaa. Siirto herätti kapinamielialan joukoissa, mutta Döbeln sai miehet rauhoittumaan. Gävlen väestö suhtautui tulijoihin varsin kylmästi. Heikon varustuksen takia oli marssin aikana sattunut vakavia paleltumistapauksia. Gävlessä oli jouduttu amputoimaan paleltuneita jäseniä. Pataljoona joutui 24. 1. 1810 siirtymään Västeråsiin. Rivit olivat jo kovasti harvenneet. Mm 40 miestä oli palvelukseen kelpaamattomina saanut eron ja satakunta miestä värväytynyt muihin joukko-osastoihin.

Suomen Tykistörykmentin organisaatio tarkistettiin kesällä 1810, jolloin siihen tuli kuulumaan viisi komppaniaa. Siihen värvättiin myös uutta miehistöä. Miesvahvuus oli tällöin 388, joista 227

oli suomalaisia. Rykmentti lakkautettiin kuitenkin jo vuoden 1811 helmikuussa. Siitä liitettiin kolme komppaniaa Svean Tykistörykmenttiin. Edelliset siirtyivät jo talvella Kristianstadiin ja osa erilleen Landskronaan. Wenden Tykistörykmenttiin liitetty komppaniat jäivät Gävleen vuoteen 1815 saakka, jolloin ne siirrettiin Tukholmaan.

Huhtikuussa 1810 kuningas hyväksyi Adlercreutzin tekemän ehdotuksen suomalaisten joukkojen kotiuttamisesta. Ehrnroothin pataljoonasta erotettiin kuitenkin kapteeni v Fiantin alainen värvätty rajakomppania, joka sijoitettiin Grisslehamniin. Suomen eteläisen rajakomppanian nimellä. Syksyllä 1811 komppania liitettiin Upplannin Rykmenttiin ja v 1816 Götan Tykistörykmenttiin. Suomalaiset rajakomppaniat muuttuivat 7. ja 8. piirityskomppaniaksi. Pian tämän jälkeen 8. komppania liitettiin Wenden Tykistörykmenttiin.

Suomalaispataljoonan jäännökset marssivat kesäkuussa 1810 Tukholmaan. Joukkoon oli liitetty muutkin kotiin haluavat suomalaiset. Osasto saapui 21. 6. Tukholmaan, jossa se sai uudet aseet ja joutui vartioimaan kuninkaallista linnaa. Tukholmassa oli näinä aikoina nimittäin levottomuuksia. Pataljoona hajoitettiin virallisesti 24. 6. 1810, jonka jälkeen kovia kokeneet soturit yhteensä 172 miestä kuljetettiin laivoilla Inkooseen. Kotimaa oli muuttunut, eivätkä kaikki osanneet enää sinne kotiutua. Moni mies palasikin takaisin Ruotsiin.

Yhdistelmä

Tätä Suomen sodan viimeistä vaihetta ei kirjallisuudessa eikä kirjoituksissa ole kovinkaan paljon käsitelty. Syynä on ehkä näiden tapahtumien vähäinen merkitys koko tämän sodan muihin vaiheisiin verrattuna. Ehkä useat antautumiset ja passiiviselta tuntunut toiminta ei ole myöskään ollut omiaan innoittamaan tutkijoita. Ruotsissa vv 1808—10 ja vielä senkin jälkeen palvelleiden suomalaisten soturien kannalta on kyseessä ollut kuitenkin erittäin raskas vaihe. Oma isänmaa oli menetetty, mutta taistelua oli jatkettava vieraissa oloissa ja vieraan asian puolesta. Rauhan ja kotiseudun kaipuu on ollut ilmeisen voimakas. Tätä taustaa vastaan on nähtävä toiminnan passiivisuus, joka sekin on ensisijaisesti ollut päällystön vika. Kuten aikaisemminkin olivat nytkin joukkojen pahimpana vitsauksena sairaudet, erittäin heikot varusteet ja nälkä. Näissäkin olosuhteissa tehtiin ehkä enemmän kuin olisi voitu vaatia. Ruotsalaiset ymmärsivät myös sen, kuten seuraavat v Döbelnin 8. 10. 1809 Uumajassa pitämän puheen loppusanat osoittavat. ”— Te olette sitemmin kestävyydellä taistelleet ruotsalaisen emämaan turpeen puolesta — te täällä olevat jäännökset ylevästä Suomen kansakunnasta ja sen uskollisesta soturikansasta, teille minun tulee liikutetuin sydämin julistaa kuninkaan, valtiosäätyjen, Ruotsin kansan, Ruotsin armeijan, esimiesten, toverien, minun oma, kaikkien vilpiton kiitollisuus.”

Toivotamme Kadettikunnan jäsenistölle

RAUTA- JA METALLIVALIMO SUOMI KY
Helsinki

E & J LEINO OY

OY BENSOW AB
Koneosasto
(ent. Solifer-myynti Oy)
Hki, E Esplanadik. 22

HAVIN OY — TEKA OY
Riihimäki

OY ALGOL AB
Helsinki

KAARLO ZETTERBERG JA K: NIT
Helsinki

YHTYNEET KUVALEHDET OY
Helsinki

**KIINTEISTÖNOMISTAJIEN
DESINFEKTIOKESKUS OY**
Helsinki

KONTTORITYÖ OY
Helsinki

JYVÄS-KIITO OY — KIITOÖLJY
Jyväskylä
puh. vaihde 18 521

PAPERI-HUOLTO OY
Helsinki

OY HOECHST FENNICA AB
Helsinki

ARKKITEHTITOIMISTO PEKKA RAJALA
Helsinki, Fredrikink 61

OY EXIM AB
Helsinki

KESKINÄINEN HÄMEEN VAKUUTUSYHTIÖ
Hämeenlinna

BARKER—LITTOINEN OY
Littoisten Verkatehdas
Littoinen

TURO OY
TENA-TEOLLISUUS OY
HEMMING & Co OY

ARKKITEHTITOIMISTO HEIKKI SYSIMETSÄ
Helsinki

RAKENNUSMUOVI Oy
Lahti

VARTIOKESKUS
Turku

Oy A G A Ab
Kilo

KIRJAVÄLITYS OY
Helsinki

SUOMEN HÖYRYLAIVA OY
Helsinki

INSINÖÖRITOIMISTO H AURAMO
Helsinki

Oy E H O Ab
Helsinki

PAPERIHANKINTA Oy
Helsinki

Oy KAMEX Ab
Helsinki

Rauballista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

ARKKITEHTUURITOIMISTO NIILO KOKKO
Kommandiittiyhtiö

ETELÄ-SUOMEN SANOMAT
Lahti

KAL-VA Oy
Järvenpää

HAATO Oy
Korso

Oy SOFFCO Ab
Helsinki

HELTA Oy
Helsinki

OULUJOKI Oy
Helsinki

Oy KAUKAS Ab

Oy MATKAHUOLTO Ab

SUOMALAINEN ALFA-LAVAL Oy
Helsinki

RANNIKKOSOTILASKOTIYHDISTYS

Oy REKOLID Ab
Otavantie 3 Lauttasaari
Helsinki 20, puh. 67 34 31 vaihde.

MAA JA KALLIO Oy
Helsinki

METALLITEOS Oy
Metos-tuotanto — Merava-tuotanto
Metava — Trading
Helsinki—Kerava

HYVÄ MAKU OY (HM)
Helsinki

KESKUSKUNTA ENIGHETEN
Helsinki

VAKIORAKENNE Oy
Helsinki

J. MARTTIININ PUUKKOTEHDAS Oy
Rovaniemi

TUKKUKAUPPOJEN Oy
Helsinki

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ SAMPO
Turku

FORSSAN LEIPÄTEHDAS Oy
Forssa

ERI Oy
Helsinki

Oy NATIONAL KASSA Ab
Helsinki

PALKKI Oy
Helsinki

SÄÄSTÖPANKKIEN KESKUS-OSAKE-PANKKI
Helsinki

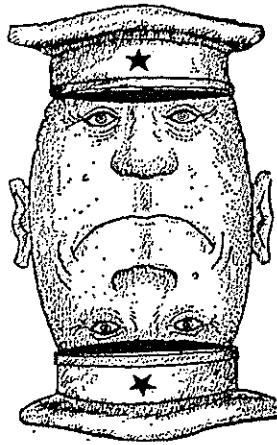
YHTYNEET HARJA- JA
SIVELLINTEHTAAT Oy
Turku

Oy LUMIVALKO Ab
Turku

Oy CARL KNIEF Ab
Helsinki

KOMMANDIITTIYHTIÖ TOIVO SAIRANEN
Helsinki

RAKENNUSTOIMISTO JUHO L. AALTO
Helsinki

OLE TOTINEN, TOVERI KASKUJA KANSANDEMOKRATIOISTA

Toimittaneet Harri Kaasalainen ja Pekka Lounela,
kuvittanut Olavi Hurmerinta.

Kaasalainen ja Lounela ovat koonneet vallattoman valikoiman kaskuja 'Idän kääntöpiirin' maista, joista monet syystä ylpeilevät poliittisen huumorinsa terävyydellä. — Nikita, sputnik, wc-paperin puute, Berliinin muuri saavat kaikki osansa, kun toverit Ivan, Janos, Wladislaw ja Radio Jerevanin käreä ääni nauravat järjestelmänsä huveja ja harmeja. 107 sivua, 10,—/13,—.

Erica Andersson YSTÄVYYDEN LAHJA Albert Schweitzer lähikuvassa

Persoonallinen kuvaus suuresta ihmisestä.
173 sivua, 11,—/14,50.

CHURCHILL AIKALAISTENSA KUVAAMANA

Lähimpien työtovereiden kuvaus aikamme suurimmasta valtiomiehestä. 156 sivua, 11 kuvaa, 9,—/12,50.

Jean Amsler ADOLF HITLER DIKTAATTORIN MUOTOKUVA

Psykopaatti vai valtiomies?
221 sivua, 31 kuvaa, 11,—/14,50.

W
WEILIN+GOOS

Edustusurheilijoit-
temme suosima
hiihtoammuntakivääri

Sako L579 kal. 243

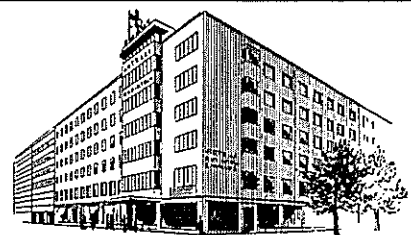
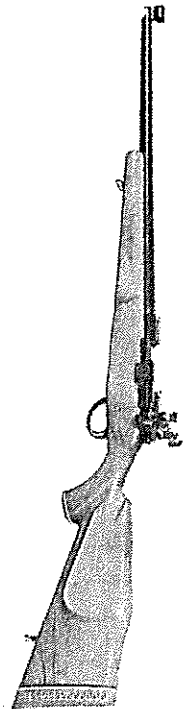
(6.16x51)

- raskas piippu
- erikoistukki
- amerikkalainen
diopteri
- tunneliijvälaite
- 5 patruunan lipas

Aseen paino n.
3,85 kg

Ohjehinta mk 474:—

OY SAKO
RIIHIMÄKI AB

HOSPIZ EMMAUS

HÄMEENKATU 1 ☎ 931-21 980
TAMPERE

Sotilaallisesta hymystä

Armas J Pulla

Meiltä ei puutu humoristeja: eräs kaikkein suurimmista, Aleksis Kivi on meikäläinen, mutta meiltä puuttuu muuan laji humoristisia kirjailijoita, sotilashuumorin edustajat, sellaiset kuin esim Roda-Roda ja Georges Courteline.

Roda-Roda . . .

Kaukaa, vuosien takaa, muistan erään hänen elokuvansa — siinä oli kohtaus, jossa Saksan sotilasasiamies oli vieraillemassa jossakin itävaltalaisessa yksikössä. Rykmentin upseerit seisoivat rivissä, ja kenraali kätteli heitä arvokkaasti. Jokaiseen kättelyyn liittyi kaksi terävää paukahdusta, kun kenraalin ja kätellyn upseerin saappaiden kantapäät kalahtivat sotilaallisesti yhteen. Mutta kun kenraali puristi rivin viimeisen upseerin kättä, kuuluikin vain yksi paukahdus, kenraalin saappaiden aiheuttama, toisen saappaat synnyttivät vain merkilisen, pehmeän tussahduksen... Kenraalin katse oli kiivaan kysyvä ja jänen...

— Herra kenraali, mutisi itävaltainen, minä olen vain lääkintäupseeri...

— Ahaa! kirkastui kenraalin katse, ja kaikki oli taas hyvin.

Luullakseni meillä ei tunneta Roda-Rodaa kovinkaan hyvin ja vielä tuntemattomampi meikäläisille lienee Georges Courteline. Mutta Ranskassa hän on suuri nimi. "Kun on lukenut Cortelinia", sanoo Henri Bergson, "alkaa käsittää, miten paljon syvyyttä komiikassa voi olla ja miten paljon filosofiaa naurussa."

Courteline näytelmän "Eskadronan ilonpitäjät" ensi-iltaan saapui mm eräs ratsumestari Moranchon Courteline entinen esimies.

— Olen kuullut, jyrisi hän, että teet minusta pilkkaa näytelmässäsi! Jos se on totta, potkaisen sinua takamukseen!

Courteline teki tosiaan pilkkaa, lempeää, hymyilevää pilkkaa Moranchonista, jolle oli antanut nimen Hurluret, mutta kun näytelmä päättyi, Moranchon nauroi ja itki yht'aikaa: Courteline huumori oli voittanut hänet.

Mutta esim meikäläisten sotilasfarssien, elokuvien, kohdalla ei tiedä itkeäkö vaiko nauraa. Niillähän on kaikilla sama kaava, sama henkilögalleria: hölmö monni, savolainen väpeli, leskimies-eversti (jolla on vanhan ajurin parta) ja tämän everstin nätti tytär, komea vänrikki tai luutnantti ja everstin keittiössä vaikuttava Manta taikka Mimmi, joka syöttää tuota hölmöä monnia ja haastelee hihittäen — loputtomasti hihittäen — hänen kanssaan. Tällaisten tyyppien avulla elokuvan tekijä kokee sitten luoda sotilashuumoria, mutta saa yleensä aikaan vain typerää komiikkaa. Minulla on sellainen mielikuva, että näiden sotilasfarssien tekijät eivät usein ole suorittaneet edes asevelvollisuuttaan — onhan se ensimmäinen edellytys sotilaselämän ymmärtämiselle. Ja armeijassa satuu totisesti tapauksia, jotka edustavat huumoria. Muistissani on tällainen: Kapteenin schäfer kaipasi käyttöä eläinlääkärillä, ja niin kapteeni antoi erään

asevelvollisen tehtäväksi hoitaa asia. Eläinlääkäri asui läheisessä kauppalassa, varuskunta sijaitsi siitä muutamien kilometrien päässä, seuraavalla asemalla. Siinä sotilas matkasi koirineen junalla kauppalaan. Kun hän oli asiansa toimittanut ja matkalta palannut, muuan asia juolahti kapteenin mieleen:

— Jaha, Virkku kai matkusti matkatavaravaunussa?

— Eikä kun mun kanssani ihmisvaunussa, herra kapteeni!

— Vai aivan ihmisvaunussa, hahahaa — mitä, tarkoitatteko, että kuljetitte Virkun sinne matkustajavaunussa?

— Kyllä, herra kapteeni!

— Mutta eihän se ole luvallista... en tullut maininneeksi... Mitäs junailija sanoi?

— Se kontari sanoi, että mun olis justinsa pitänyt toimittaa tää piski — niin, se sano jotta piski! — ulos junasta, mutta mä sanoin, jotta jukuhuiti, tää on kapun... tarkoitan, että herra kapteenin Virkku ja sitä ei, jukuliste, heitetä ulos vaunusta, että perille me matkustetaan, ja niin me matkustettiin, kun tää Virkku vielä näytti vähän hampaitaan, juu.

Tästäkin matkasta saisi sotilasarheiseen elokuvaan oikein mehevän palasen.

Ja seuraavastakin.

Erääseen yksikköön saapui tarkastukselle eversti, jolla oli muuan yhteinen ominaisuus Napoleonin kanssa: hän oli hyvin pieni. Aliupseerikoulua tarkastaessaan hän joutui silmäkkäin erään melkein kaksimetrisen miehen kanssa. Everstin silmäkulmaan ilmestyi veitikka.

— Kuinkas usein poju vaihtaa paitaa? tiedusteli hän erittäin epäsoitilaallisesti.

— Kerran viikossa, setä! jyräytti mies yhtä epäsoitilaallisesti.

Ilmassa väreili naurun henki, mutta niin eversti kuin asevelvollinenkin olivat kovia miehiä ja pitivät hilpeytensä aisoissa.

— Jaha... hrrhm, pani vain eversti ja jatkoi vaakaana tarkastustaan.

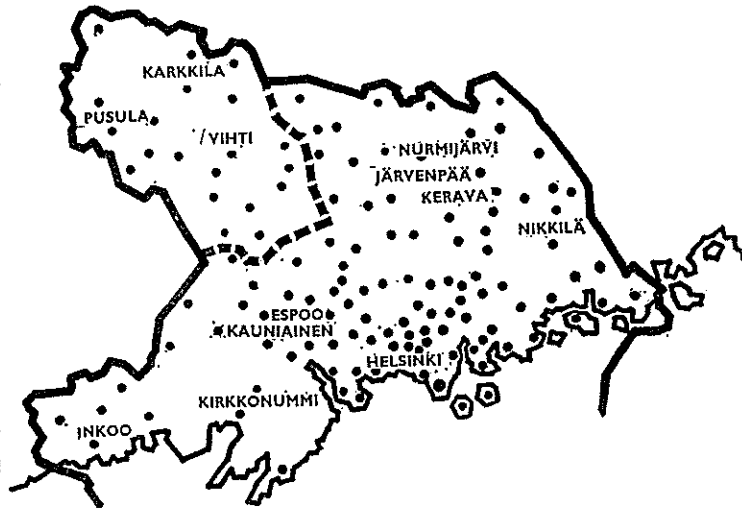
Saksalainen ja ranskalainen sotilashuumori ovat tietysti lajiansa aivan erilaisia, niillä ei ole yhtymäkohtia: saksalainen ei ymmärrä ranskalaisen huumoria eikä ranskalainen saksalaisen. Yleensä he eivät toistensa ajatuskantaa tajua. Maurice Barrésin muistelmista tuli mieleeni kohta, joka tätä seikkaa valaisee (tuo kohta on tosin pohjaltaan pikemminkin synkkä kuin humoristinen, mutta yhtä kaikki). Maurice Barrés — hän oli kiihkonationalistinen herra — joutui elsasilaisena suorittamaan asepalvelunsa keisarillisen Saksan armeijassa, eräässä ratsuväkirykmentissä. Eräänä päivänä muuan kenraali tuli tarkastukselle, ja silloin järjestettiin rykmentin maneesissa ratsunäytös piiaffeineen, pasaaseineen ja piruetteineen. Kenraalin läsnäolo hermostutti niin näytöstä johtavaa ratsumestaria, että hän kerran, kun piti komentaa kääntymään vasemmalle, komensikin oikealle. Mutta jonon kärkimiehenä ratsastava Barrés kääntyi joka tapauksessa vasemmalle, ja kaikki meni täsmälleen niinkuin pitikin — eikä kenraali sattumalta tullut kiinnittäneeksi mitään huomiota väärään komentoon.

PALVELEMME

puhelintilaajiamme toimialueellamme, joka käsittää Helsingin kaupungin lisäksi 15 ympäristökuntaa. Verkossamme on lähes 300 000 puhelinta eli yli kolmasosa maamme puhelimista.

OSALLISTUMME

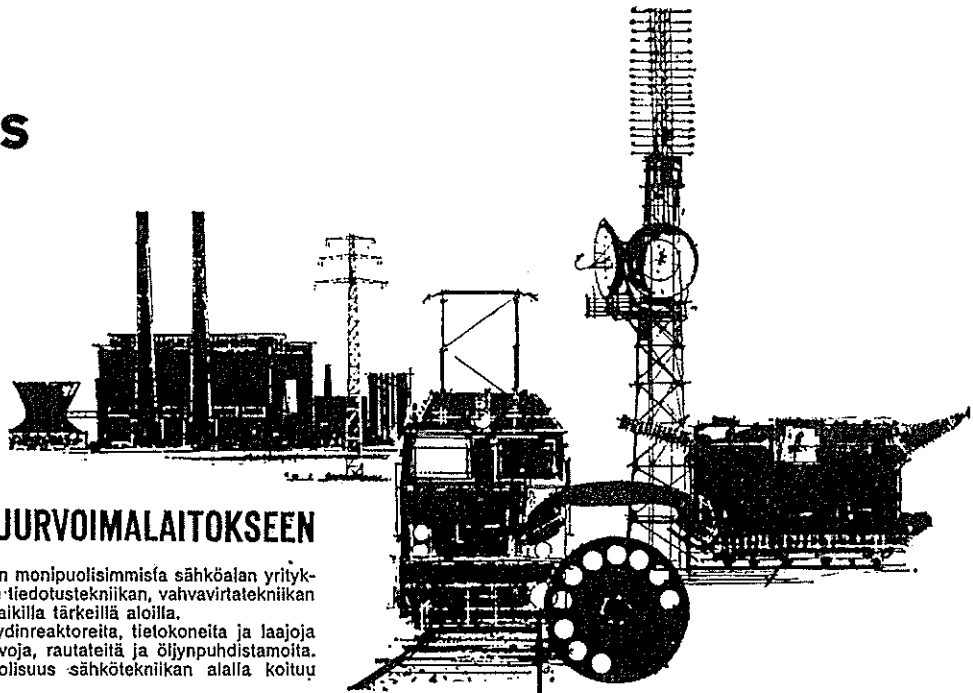
monin tavoin maanpuolustustyöhön yhteistoiminnassa siviili- ja sotilasviranomaisten kanssa.

HELSINGIN PUHELINYHDISTYS

Korkeavuorenkatu 35, puh. 642642

SIEMENS

TRANSISTORISTA SUURVOIMALAITOKSEEN

Siemens-yhtymä on eräs maailman monipuolisimmista sähköalan yrityksistä. 250 000 ihmistä työskentelee tiedustekniikan, vahvavirtatekniikan sekä mittaus- ja säätötekniikan kaikilla tärkeillä aloilla. He rakentavat voimalaitoksia ja ydinreaktoreita, tietokoneita ja laajoja tiedotusverkkoja, sähköistävät laivoja, rautateitä ja öljynpuhdistamoita. Tämä Siemens-yhtymän monipuolisuus sähkötekniikan alalla koituu jokaisen asiakkaamme hyväksi. Siemens voi suurorganisaatioineen tarjota arvokkaita palveluksia Suomen teollisuudelle ja koko elinkeinoelämälle. Yhtymän tuotteiden huolto on taattu kaikkialla.

SIEMENS TUNTEE SÄHKÖN
SIEMENS SÄHKÖ OY
Helsinki Turku Tampere Lahti Oulu Kuopio Jyväskylä

Ratsumestari sai kiitokset mainiosti opetetuista miehistään ja hevosistaan.

Tarkastuksen jälkeen ratsumestari kutsui ratsumies Barrésin puheilleen.

— Ratsumies, sillä, ettette noudattanut väärää komentoani, te pelastitte kaiken. Se oli hienosti tehty! Miten hokasittekaan käyttää järkeänne tuolla tavalla?

— Koska olen ranskalainen, herra ratsumestari!

— Ulos! kiljaisi ratsumestari. Painukaa hiiteen!

Eikä Barrésista tullut ratsumestarin suosikkia.

Sotilashuumorihan ei suinkaan kukoista vain kasar-meissa, vaan rintamaoloissakin, hankalissa tilanteissa — erikoisesti juuri sellaisissa.

Ensimmäisessä maailmansodassa sattui näin: ranskalainen partio oli, ryömiskellessään yöllä ei kenenkään maalla, joutunut nenäkkäin saksalaisen partion kanssa. Mutta kummaltakaan puolelta ei ammuttu. Flanderin sitkeä muta oli tehnyt aseet käyttökelvottomiksi.

— Tules tänne, mulla on asia! huusi saksalaisen partion johtaja — ranskalaisten yllätykseksi hän puhui hyvää ja selvää ranskaa. Ryömi puoliväliin tänne päin, minä ryömin vastaan!

Hetken epäroityään ranskalainen seurasi kehoitusta. Molempien puolien miehet näkivät johtajiensa kohtaavan toisensa, kättelevänkin, ja sitten haastelevan pitkän tovin. Sitten kumpikin palasi oman partionsa luo.

— Mitä ihmettä sinä oikein sen bochen kanssa juttusit? tiedustivat ranskalaiset korpraaliltaan.

— Oh, me puhuimme kaikenlaista... ja pääsimme yksimielisyyteen siitä, että kyllä jalkaväki on puolien ja toisen reilua, mutta tykkimiehet suuria kakkiaisia...

Ranskalaisilla on muuten sotilaslaulu, joka alkaa sanoin:

"On asemapäälliköllä hemaiseva rouva..."

No, seisoi pa sotilasjuna asemalla, seisoi kauan, niin kuin niillä on tapanakin. Kun se sitten teki lähtöä, oli jo liikkeellä, juoksi muuan korpraali hurjaa vauhtia kohti junaa, jonne toverien avuliaat kädet hänet nostivat.

— Missäs sinä olet törmäillyt?

— No, kas, kun laulussa lauletaan, että "on asemapäälliköllä hemaiseva rouva...", niin minä kävin peräämässä, että oliko asia näin...

— Oliko se?

— Oli. Mutta miksi se laulu ei kerro mitään asemapäälliköstä? jatkoi korpraali ja osoitti mustaksi lyötystä silmäänsä.

Mutta jospa siirtyisin ranskalaisista meikäläisiin.

Vapaussodan aikana olivat — jossakin Savon rintamalla — valkoiset ja punaiset joutuneet tuimaan hakkaan jonkin kylän laitamilla. Ammunta oli kovaa, vaikka tulokset heikkoja, kun miehet olivat varsin vaivaisesti perehtyneet aseittensa käyttöön. Kesken pahimman rätinän ilmestyi maantielle, molempien taistelevien puolien väliin, muuan eukkoihminen.

— Malttakehan nyt sen verran, että immeiset pääsöö kulukemaan! huusi hän vihaisesti.

Ja taistelijat maltoivat, antoivat eukon jatkaa matkaansa ja vasta hänen kadottuaan alkoivat uudelleen räiskytellä.

Samaisella rintamalla tapahtui tämäkin.

Sotamies Pöyhönen oli pimeässä eksynyt omistansa. Yht'äkkiä hän kuuli edestänsä ääniä ja keksi kuopan, jossa oli neljä miestä. Ilahtuneena Pöyhönen kiiruhti heitä kohti, mutta kuopan reunalle ehdittyään huomasi, että siellä olikin punaisia.

— Ka, taesinpa tulla viärälle puolelle! totesi Pöyhönen.

— Viärälleppä hyvinnii. Paenu sinne, minne kuuluttii, mokomakkii lahtarj!

Pöyhönen lähti. Ja hänen peräänsä huudettiin:

— Äläkkä höntyile tuolla tavalla ympäriinsä pim-meessä, joku suattaa sinut vielä ampua tärräyttee...

Seuraava juttu liittyy taas Talvisotaan. Sidontapaimalle oli tuotu mies, joka oli varsin pahasti haavoittunut.

— Täytynee nukuttaa tuo äijä, mutisi lääkäri apulaiselleen.

— Eikä tarvihe, murahti mies. Eepä minua nukuttettu silloinkaan, kun ne minnuun lyijyä lassauttiivat...

Niin, tuo oli tyypillistä suomalaista; tyypillisesti amerikkalaista sotilaskaskua edustaa seuraava.

Kiukkuinen luutnantti — tämä tapahtui sodan aikana — koetti saada puhelinyhteyttä päämajaan. Ja saikin sen lopuksi.

— Tuhannen tulimmaista, olen saanut odotella teidän langan päähän tuloanne ainakin kymmenen minuuttia! karjui luutnantti miehelle, joka hänelle vastasi. Nukutteko te pannahiset siellä keskellä päivää?

— Anteeksi, tiedättekö, kenelle puhutte? kysyi haukuttu.

— En.

— Olen kenraali Eisenhower.

— ...Tiedättekö te, herra kenraali, kuka täällä puhuu?

— En.

— Sitä parempi, sitä parempi! vastasi luutnantti ja sulki puhelimen.

Eisenhowerista puheenollen: sodan loppuvaiheessa hänestä kierteli Saksassa tällainen juttu:

— Sanohan minulle, virkkoi saksalainen sotilas toiselle, mikä ero on Hitlerillä ja Eisenhowerilla?

— Hm... enpä osaa sitä oikein keksiä...

— No, kas, Hitlerille meidän oli pakko nostaa yhtä kättä, mutta Eisenhowerille molempia...

Ja jutun päätteeksi hiukan kevytmielinen ranskalainen kasku.

— Teillä on kuulemma perin suurisuinen vääpeli, sanoi sotamies toiselle.

— On, vastasi toinen. Kyllä sillä on leveä suu... Hän on maailman ainoa mies, joka naista pussatessaan voi samalla kuiskutella jotakin hänen korvaansa...

'pysykää ajan tahdissa'

Tapaamiset, määräajat, edessä olevat tehtävät — kaikki sujuvat ajallaan, kun Teillä on taskussanne "muistaja" —

AKATEEMINEN AJASTAIKA

Se tarjoaa jokaisen monipuolista, vaativaa työtä tekevän miehen ja naisen käyttöön pettämättömän muistin ja juuri heidän tarpeitaan silmällä pitäen toimitetun erikoistuneen aineiston.

AKATEEMINEN AJASTAIKA 1966 sisältää: AKAVAn suosituksen minimimitaksoiksi, yleisradion esiintymispalkkiot, suosituksen yksityispuolen eläketurvasta, akateemiset työmarkkinat, pätevyysvaatimusluettelon, opintokustannukset, matka- ja päivärahat (myös ulkomaiset), komiteapalkkiot, palkkataulukot, kuntien kalleusluokittelun, indeksejä, veroasteikot, postitaksat, korjausluvun oppaan ym.

AKATEEMINEN AJASTAIKA 1966 ilmestyy marraskuun puolivälissä. Hinta muovikantisena mk 5,—, nahkakantisena mk 6,50. Postisiirtotilille 16 684 maksetut tilaukset toimitetaan postivapaasti.

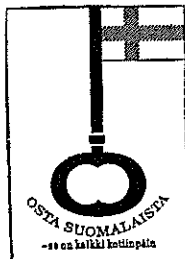
AKAVA r.y.

ajoneuvoradiopuhelin

AJO 15

kutsuu
sähköisemmin

AJO 15 on kotimaassa suunniteltu ja valmistettu metriaaltoalueen transistoroitu ajoneuvoradiopuhelin.

TELEVA:n pitkäaikainen kokemus radiolaitteiden suunnittelijana ja valmistajana takaa laadun ja luotettavuuden palokunnille, poliiseille, väestönsuojeluun, takseille ja toiminnan joustavuuden teollisuuslaitoksille, tukkuliikkeille, liikennelaitoksille, rakennusliikkeille, laiva- ja viittoyhtiöille.

TELEVA

Leppävaara, puh. (90) 404121

AJO 15 SOTILASKÄYTTÖÖN

Heraldiikasta

Majuri evp Jorma Leimu

Heraldiikka eli vaakunatiede on oppi vaakunoista eli niistä määräytyistä erikoissääntöjen alaisista merkeistä, joita siihen oikeutetut henkilöt, suvut, valtiot, kunnat, yhdys- ja virkakunnat, laitokset ja yhdistykset käyttävät.

Vaakunatiede jaetaan kahteen osaan:

Teoreettiseen, joka tutkii vaakunankäytön syntyä, kehitystä ja leviämistä, ja

käytännölliseen eli vaakunataittoa, joka soveltaa edellisestä johtuneita sääntöjä heraldisten kuvien esittämiseen.

Vaakunatieteen lähteet ovat joko kirjallisia (asiakirjat, kronikat, vaakunakirjat) tai kuvallisia (sinetit, rahat, vaakunakuvat, veistokset, hautausvaakunat yms).

Paitsi kaikissa vaakunoissa, tulisi heraldisia sääntöjä noudattaa arkisessa toiminnassa suunniteltaessa lippuja, arvomerkkejä, leimoja, sinettejä, ex-libriksiä jopa jäsenmerkkejä ja seurojen pukujakin.

Vaakunan synty

Vaakuna on yksityisen henkilön, suvun tai yhteisön tunnus. Jo Rolandin laulussa kerrotaan kilpiä koristaneista kuvioista, joita eivät käyttäneet ainoastaan ritarit, vaan myös heidän perheensä sekä kirkonmiehet ja asemiehet. Roland oli eräs Kaarle Suuren sankareista, joka kaatui Roncevauxin taistelussa v 778.

1200-luvun vaihteessa alkoivat myös muut, kuten kaupungit, apottikunnat, ammattikunnat ym käyttää yhteisiä tunnusmerkkejä. Pian laadittiin yksityiskohtaisia lakeja vaakunoista, niiden muodosta ja värityksestä sekä siitä, keillä oli oikeus käyttää vaakunakilpiä ja keillä oli oikeus niiden perimiseen.

Varsinaisesti sukutunnukset, sukuvaakunat, alkoivat kehittyä ritari-kaudella, ensimmäisen ristiretken jälkeen itämailta saatujen vaikutteiden ja kokemusten perusteella. Ritari-kautena oli ritari, niin taistelussa kuin turnajaisissakin, puettu samankaltaiseen rautapukuun. Miestä ei tuossa asussa voinut mitenkään tuntea. Tavaksi tulikin, että ritari maalasi kilpeensä erilaisia kuvioita ja

kypärä koristettiin värillisin töyhdöin, sarvin, siivin tms koristein. Tällä tavoin varustettuna suvun edustaja, taistelija, oli tunnettavissa.

Ennen turnajaisia erityiset vaakunakuninkaat eli heroldit tarkastivat ritarin varustuksen ja suvun tunnusmerkit, jotta ne varmasti olivat sääntöjen mukaiset. Turnajaisten loputtua 1500-luvulla kilven ja kypärän käyttö menettivät merkityksensä ja suvun tunnusmerkit tulivat vain omistusta osoittaviksi sukuvakunoiksi.

Vaakunan osat

Vaakunakuvat olivat tuntomerkkejä, siksi niiden piti näkyä selvinä ja kauaksi. Ne piirrettiin kilven pinnalle aina varjokuvina ilman perspektiiviä. Värit eivät saaneet kiillollansa häikäistä kuvaa, joten vaakunoissa käytettiin mattavärejä.

Sukuvaakunat tulivat käyttöön Ranskassa v 1150, Saksassa v 1163, Ruotsissa v 1219 ja Suomessa v 1297. Ensimmäisinä suomalaisina ottivat vaakunan käyttöön Hämeenlinnan vouti Bertoldi v 1297 ja Suomen päämies Lyder van Kyren v 1315.

Keskiaikaiset vaakunat olivat selväpiirteisiä, yksinkertaisia ja tyylipuhtaita ts heraldisesti täysipainoisia. Tyyliuunnat, renessansi (1500-), barokki (1600-), rokokoo (1700-) sekä biedermeier (1800-) pilasivat vaakunan, mutta nykyaika pyrki takaisin keskiajan puhdaspiirteisyyteen.

1200-luku

1400-luku

Sellotape®

**pitää kiinni lujasti ja
luotettavasti sillä...**

SELLOTAPE-teipissä on erityinen irroituskerros, minkä huomaatte siitä, että teippi ritisee rullalta vedettäessä. Tällä irroituskerroksella on tärkeä merkitys: Sen ansiosta on SELLOTAPE-teipin sitova liimaine voitu tehdä tavallista lujemmaksi – ja kuitenkin teippi irtoaa rullalta tavallista kevyemmin, ei katkea viistoon eikä pää katoa.

Vallitkaa Tekin käyttöönne maailmankuulu englantilainen SELLOTAPE-teippi. Vakio-teipin lisäksi on kymmeniä erikoislaatuja mitä moninaisimpiin käyttötarkoituksiin.

Maahantuoja

PAPERITUOTE

OSAKEYHTIÖ

Valkeakoski

Kaikkia alan liikkeitä sekä maahantuojan varastoista Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Mikkeli, Oulu, Tampere, Tornio, Turku, Vaasa.

SAARIOISTEN HERKUILLA...

- vihannessäilykkeet
- mehut ja hillot
- keitot
- maustevihannekset
- pöytäsiipikarja
- sinapit

...ois joulu ainainen

Saarioinen

EDUSTAJAT:

HELSINKI, Matti Järvinen, puh. 66 46 36 ● TURKU, Anton Sirviö, puh. 330 668 ● LAHTI, Kauko Niemi, puh. 28 487 ● LAPPEENRANTA, Leevi Lagström, puh. 12 846 ● TAMPERE, Eino Sinisalo, puh. 29 140 ● PORI, Veijo Rantanen, puh. 23 849 ● VAASA, Åke Karlsson, puh. 17 619 ● KUOPIO, Lauri Raitaluoto, puh. 21 769 ● JYVÄSKYLÄ, Eino Miettinen, puh. 11 149 ● OULU, Eino Kokkonen, puh. 12 948 ● ROVANIEMI, Pentti Kalliokoski, puh. 49 84 ● JOENSUU, Kalevi Immonen, puh. 31 237.

Barokki 1600-

Rokokoo 1700-luvut

Värisäännöt

Vaakunan tunnuskuva on kilvessä esitetty värein. Väreissä on vaakunataidon perusta. On montakin vaakunaa ilman kuvaa, mutta ei ainoatakaan ilman värejä.

Ritarin kilpi toimi paitsi suoja-aseena myös tunnusmerkkinä taistelukentällä ja turnajaisissa. Oli siis tärkeätä, että tunnuskuva erottui kauempaakin katsottuna. Tästä selviääkin vaakunaopin II ja III värisäännön määräys, että vaakunassa on käytettävä 2 väriä, joista toisen on oltava joko hopeaa tai kultaa ts metallia.

Tästä johtuu myöskin vaakunan kuvioiden ankara tyylittely, joka on tärkeää, sillä ilman harkittua tyylittelyä vaakunan värivaikutus jäisi sattumanvaraiseksi.

Heraldiikan keskiaikaisia sääntöjä ei ole säilynyt meidän ajallemme, mutta ne on kyetty melkoisella varmuudella rekonstruoimaan. Väriä vaakunoita ovat sellaiset, jotka tavalla tai toisella rikkovat värisääntöjä vastaan.

— Heraldisia värejä on kuusi; kulta, hopea, punainen, sininen, vihreä ja musta.

Varemmen eräät heraldikot laskivat purppuran seitsemänneksi väriksi, mutta keskiaikaisiin heraldisiin väreihin se ei kuulu. Kenttävärinä sitä ei ole koskaan sallittu käyttää. Samaa voidaan sanoa ns luonnonväristä, jolla eräissä vaakunoissa on väritetty käsiä, käsivarsia, jotain eläintä tms. Kärpännahkaa ja harmaaturkista on myös eräissä tapauksissa käytetty, mutta niihin en tässä puutu. Edellämainitut ja luonnonväri ovat ns amfibisia, ne yhtyvät niin metalleihin kuin väreihinkin.

— Vaakunassa ei pidä ilman perusteltua syytä käyttää useampaa kuin kahta väriä.

Usean kaupungin vaakunat rikkovat tätä värisääntöä, mm Joensuun vaakunassa on 5 väriä.

— Vaakunan toisen värin on oltava joko kulta tai hopea. Jos siis kenttäväri on sininen, vaakunan tunnuskuvan on oltava kulta (hopea) tai päinvastoin.

— Väri ei saa yhtyä väriin, eikä metalli metalliin, ei metallia metallin päälle eikä väriä värin päälle.

— Kilvellä olevan tunnuskuvan "aseistus" kuten kynnet, nokka, kieli tms voidaan esittää sekä kentästä että kuvasta poikkeavalla väriellä.

Kultainen tai hopeainen kuva saa punaisessa kentässä sinisen aseistuksen, toisenvärisessä kentässä punaisen aseistuksen. Musta, sininen tai vihreä kuva saa metallikentässä punaisen aseistuksen, punainen kuva sinisen.

— Vaakunan on oltava täysin selvä pelkinä väripintoinakin.

Tämä sääntö on edellisten sääntöjen edellyttämä ja on niiden johdonmukainen seuraus.

Vaakunan rakenne

Aatelisvaakunat koristetaan usein kypärän päälle asetetulla kruunulla, joka ei koskaan kuulu porvarisvaakunaan. Aatelisvaakunoissakin kruunu korvataan usein lakipunoksella. Näin on varsinkin vanhoihin vaakunoihin nähden asianlaita.

Tarkastelemme seuraavassa kutakin vaakunan osaa erikseen.

Kilpi

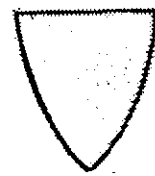
Kilpi on vaakunan tärkein ja keskeisin osa. Se on ollut aikojen aikana monien muodonmuutosten alaisena.

v. 1197

1200-luku

1300-luku

VIHTA- VUORI

tarjoaa
täyden
sarjan

VIHTAVUORI ROYAL		12—70
keskinopeus	V5 : 370—380 m/sek.	16—70
keskipaine	: 650 kg/cm ²	
haulikoot	: 4, 6, 7, 8, 10 ja 12	
VIHTAVUORI METSO		12—70
keskinopeus	V5 : 360—370 m/sek.	12—65
keskipaine	: alle 650 kg/cm ²	16—70
haulikoot	: 4, 6, 7, 8, 10 ja 12	16—65
		20—70
		20—65
VIHTAVUORI MUSTARUUTI		12—65
keskinopeus	V5 : 290—300 m/sek.	16—65
keskipaine	: alle 300 kg/cm ²	
haulikoot	: 4, 6, 7, 8, 10 ja 12	
VIHTAVUORI OLYMPIA		12—70
keskinopeus	V5 : 360 m/sek.	16—70
keskipaine	: alle 650 kg/cm ²	
haulikoot	: 3 ja 4	
VIHTAVUORI SKEET		12—65
keskinopeus	V5 : 350 m/sek.	16—65
keskipaine	: alle 650 kg/cm ²	
haulikoot	: 2 ja 4	
VIHTAVUORI TRAP		12—65
keskinopeus	V5 : 340 m/sek.	
keskipaine	: alle 650 kg/cm ²	
haulikoot	: 2 ja 3	

VIHTAVUORI

— siihen voitte luottaa

Sotahistoriallisen Tutkimuslaitoksen toimittamana on juuri ilmestynyt Jatkosodan virallisen historian

SUOMEN SOTA 1941- 1945

I. osa

Se käsittää sodan esi- ja alkuvaiheet.

Siten tämä 20 vuotta kestäneiden monivaiheisten tutkimusten ja töiden tuloksena kehitetty 10-osainen historiategos on kokonaisuudessaan valmistunut. Muut osat ovat jo aikaisemmin ilmestyneet.

Eri sotilasaloja tuntevien ja eri sotatoimiin osallistuneiden henkilöiden kirjoittamana on täten luotu asiallinen ja yhtenäinen selostus Jatkosotamme sotatoimista ja suurista taisteluista.

Sodan kuvausta valaisee mitä rikkain kivutus tuhansine alkuperäisine valokuvineen ja havainnollisine sotatoimikarttoineen sekä piirroksineen elävöitettyinä.

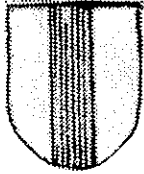
Kustannus Oy SOTATEOS

puh. 666 640

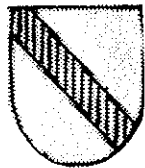
Vaakunan tunnus voidaan esittää kolmella eri tavalla

- a) kilven jaolla,
- b) airuenkuvalla ja
- c) yleisellä kuvalla.

a) Kilven jako: Vaakunan kilven kaksi väriä (väri + metalli) saattavat olla hyvin monella eri tavalla jakaantuneina kilven pinnalle siten, että kilpi jaetaan ns koroilla kahteen ja useampaan tasalukuiseseen keskenään yhtäsuureen värikenttään. Niistä on monenlaisia yhdistelmiä ja kerrannaisia muotoja.

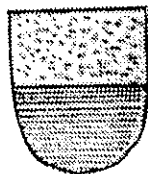
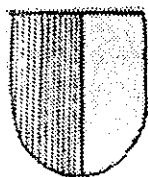

Paaalu

Palkki

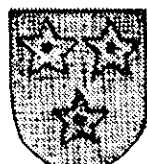
b) Airuenkuvat: Kilvessä on airuenkuva kun kilven pinta on jaettu kahteen tai useampaan keskenään erisuuruiseen värikenttään. Ominaista on, että kilven toinen väri näkyy kuvan molemmin puolin, mikäli kuva ei sijaitse kilven reunassa.

c) Yleiset kuvat: Yleisiä kuvia ovat kaikki ne kuvat, jotka eivät ole jakoja tai airuenkuvia. Ne esittävät käsitteitä ja esineitä, kasvi-, eläin- ja kivikunnan aloilta taivaankappaleisiin ja taruolentoihin saakka. Niiden tulee olla yksinkertaistettuja sekä heraldisesti tyylliteltyjä ja yksityiskohtia korostaen piirrettyjä.

Aarni-kotka

Kannus-pyörät

Kuusi

Kypärä

Kypärä kuuluu oleellisena osana jokaiseen vaakunaan. Aatelissuvut käyttävät silmikkokypärää, porvarisvaakunoissa on sallittu vain suljetun ns pistokypärän käyttö. Kypärän väri ei ole riippuvainen vaakunan perusväreistä vaan se maalataan yleensä raudanväriseksi. Aatelisvaakunoissa on usein koristeena vielä ns kaulakoru, medaljonki ketjuineen, mutta se ei kuulu porvarisvaakunoihin.

Kypärän koriste on jäännös kypärän päällä liehuneista suvun väreistä. Tämä koriste voi olla siipi, strutsin sulka, riikinkukon sulkia, sarvipari, eläin, tähti, kalat, lehtiä, yms. Ne voivat näkyä perspektiivissä ja muodostavat kiinteän kokonaisuuden kypärän kanssa eivätkä leiju ilmassa.

Kypärän peite on jäännös itämailta. Ristiretkien aikana ritarit suojasivat kypäränsä kangassuikaleilla päivänpaahdetta vastaan. Suikaleissa oli suvun värit. On ymmärrettävää, että nämä suikaleet väreineen seurasivat vaakunoihin niiden muotoutuessa. Kypäränpeite alkaa lakipunoksesta ja se on usein lehdykänomainen.

Tunnuslause

Moni suku on omaksunut tunnus- eli vaalilauseen itselleen. Se on sitten, useinkin satoja vuosia, seurannut suvun vaakunassa. Tavallisesti vaalilause on värillisessä nauhassa vaakunan alaosassa. Se on milloin latinaa, milloin maan kieltä. Milloin se on ollut tiedossa, ovat suomalaiset porvarissuvut, jotka polveutuvat muista maista, säilyttäneet tämän lauseen alkuperäisessä kielimuodossaan ryhtymättä sitä kääntämään nykykieliseksi.

Vaakunaselitys

Vaakunaselitys oli blasonointi on vaakunan sisälön sääntöjenmukainen selostaminen sanoin siten, että ko vaakuna voidaan selostuksen perusteella kuvata täysin oikein. Se on laadittava tarkoin harkiten, vaakunaopin sääntöjä noudattaen ja heraldista sanastoa käyttäen. Tämä on kuitenkin ammattimiesten työtä ja jätettävä heidän suoritettavakseen, joten en puutu tässä yhteydessä asiaan enempää.

Porvarisvaakunat

On väärin luulla, että vain aatelissuvut saavat käyttää vaakunaa. Kautta aikojen, myös Ruotsi-Suomessa, porvarissuvuilla on ollut oikeus käyttää vaakunaa, eikä sitä ole kielletty vielääkään. Varemmin hallitsijat vahvistivat myöskin nämä vaakunat, mutta nykyisin ne meillä rekisteröi ja suojaa Suomen Heraldinen Seura.

Porvarisvaakunoita on nykyisin Suomessa käytössä ehkä noin sata, mutta niiden käyttö on laajenemassa nyt, kun heraldiikka muutenkin elää nousukauttaan. Muissa pohjoismaissa tapa on laajalle levinnyt. Mainittakoon, että Tanskassa miltei kaikilla porvarissuvuilla on omat vaakunansa. Kiinnitän sukujen ja sukuseurojen huomiota tähän asiaan.

Sukututkimus hävittää mahdollisen juurettomuuden tunteen. Sen ansiosta saa ikäänkuin kouriintuntuvasti kokea verisiteiden voiman ja löytää oman paikkansa sukupolvien ketjussa. Sukuvaakuna on tämän tutkimuksen näkyvä tunnus ja side.

Uutispaloja

TSEKKILÄINEN MAAHANLASKU- JOUKKOJEN TYKKI

Tsekkiläistä 82 mm rekyyliä tykkiä, joka soveltuu erinomaisesti esim maahanlaskujoukkojen aseeksi, voidaan käyttää sekä panssarintorjunta-aseena, että kenttätykkinä. Panssarintorjuntaa varten siinä on tähtäinkaukoputki ja kohdistusase. Epäsuorassa ammunassa aseensa kantama on 7 km.

Soldat und Technik 10/65

F-5 "FREEDOM FIGHTER"

Amerikkalaisen Northrop tehtaan taktillinen hävittäjä F-5 A on tulossa useiden eri maiden lentojoukkojen käyttöön. Norja on tilannut 64, Espanja 70 ja Kanada 125 konetta. Iran, Kreikka, Turkki, Etelä-Korea ja Brasilia ovat myös tilaajien joukossa.

Kone on tehty verraten yksinkertaiseksi, joten hinnan kohtuullisuuden lisäksi on kaluston huolto helppoa. F-5:tä käytetään ilmeisesti ensisijaisesti rynnäköhävittäjänä. Sen varustukseen voivat silloin kuulua mm "Bullpup" ilmasta-pintaan ohjukset. Käyttö torjuntahävittäjänä on täysin mahdollinen, sillä kone voidaan varustaa myös "Sidewinder" ilma-isteluohjuksilla.

F-5 saavuttaa 1—1,4 machin nopeuden ja tarvitsee suhteellisen lyhyen kentän. Esimerkkinä mainitaan, että se 5740 kg starttipainolla voi nousta 590 m:n matkalta.

Truppendienst 3/1965

Soldat und Technik 10/1965

"LEOPARD"-PANSsarIVAUNU

Länsi-Saksan maavoimat ottivat 9. 9. Münchenissä järjestetyssä juhlallisessa tilaisuudessa vastaan ensimmäisen sarjatuotantona valmistuneen "Leopard"-panssarivaunun. Tämän 39 tonnin vaunun hinnaksi on ilmoitettu 950 000 Dmk.

Tämän vuoden kuluessa valmistuu vielä 60 vaunua ja vuoden 1966 alusta 50 vaunua kuukaudessa. Tilattu sarja käsittää kaikkiaan 1500 "Leopardia". Näillä vaunuilla korvataan aluksi niiden panssaripataljoonien kalusto, joilla on nykyisin amerikkalaiset M 47 panssarivaunut.

Soldat und Technik 10/1965

Wehr und Wirtschaft 10/1965

CORPORAL-OHJUKSET POISTETAAN

Englanti poistaa Reinin armeijastaan kaksi siihen kuuluvaa Corporal-pataljoonaa. Tärkeimpänä syynä pidetään näiden tykistöohjusten vanhentumista. Lontoossa korostetaan, ettei Reinin armeijan tulivoima vähene tämän vuoksi. Tilalle siirretään 155 mm:n patteristo. Lisäksi muuta aktiivista on modernisoitu antamalla niille amerikkalaisista M 107 ja M 109 kalustoa.

Allgemeine Schweizerische Militär-
zeitschrift 10/1965

Kirjallisuutta

A A Jurjev: URHEILUAMMUNTA

443 siv, 125 valokuvaa, 190 piirrosta.

Suomentanut R Hurme, avustajana P H Näätänen,
Karisto

Neuvostoliittolaisen urheiluasiantuntijan erittäin perusteellinen opaskirja, jota voisi yhtä hyvin sanoa ammuntaa käsitteleväksi tutkimustyöksi. Suomenkielistä laitosta on jonkin verran lyhennetty alkuperäisestä. Ehkä myös I lukua olisi voitu hieman lyhentää mm meille vieraampien asetyyppien ominaisuuksien osalta. Teoksen mielenkiintoisin luku on "Tarkan laukauksen tekniikka". Siinä on suorastaan tieteellisellä tarkkuudella selvitetty ampuma-asentoja, tähtäämistä ja laukaisua. Kymmenien valokuvien ja piirrosten avulla on esitelty neuvostoliittolaisten huippuampujien henkilökohtaisia eroja kaikissa näissä suorituksissa. Tämä luku antaa varmasti ajattelemisen aihetta kilpa-ampujillekin heidän kehittäessään rakenteelleen ja tyypilleen edullisimpia asentoja jne. Se antaa myös ajattelemisen aihetta sen valmennuksen perusteellisyydestä, jolla menestyään nykyaikaisissa suurkilpailuissa. Samoin teoksen seuraavat luvut, "Eri ammuntalajeissa noudatettava ampumistekniikka ja -tarkkuus" sekä "Harjoittelu ja kilpailut", ovat sekä ampujille että valmentajille hyödyllistä luettavaa. Teoksen lukemista ajatuksella rohkenee suositella myös niille henkilöille, jotka eivät ole kiinnostuneita ammunasta harrastuksena, mutta jotka palvelustehtävissään joutuvat ampumakouluttajiksi.

Grigori Baklanov: HEINÄKUU -41

Neuvostoliittolainen sotaromaani. 240 siv.

Tamm i

H S Hegner: KIINAN TIE

Kiinan historiaa 1800-luvulta nykypäiviin. Saksalaisen lehtimiehen käsitys Kiinan ja Neuvostoliiton suhteista. 449 siv, 41 valokuvaa, 2 karttapiirrosta.

Tamm i

V I Tšukov: TIEN LOPPU — BERLIINI

251 siv, 14 valokuvaa, 2 karttapiirrosta.

Tamm i

Neuvostoliiton marsalkka Vasili Tšukovin muistelmien toinen osa. Kirjoittaja kuvaa komentamansa 8. Kaartinarmeijan vaiheita toukokuusta 1944 sodan loppuvaiheisiin toukokuussa 1945. Kerronta on erittäin elävää ja "etulinjan läheistä". Kirjoittaja antaa tunnustusta silloisille alaisilleen yksityisiä rivimiehiä myöten. Veikselin operaatio, eteneminen Oderille, Poznanin valtaus sekä hyökkäys Berliiniin ovat näiden muistelmien tärkeimmät vaiheet. Berliinin valtauksen liittyen pyritään antamaan yksityiskohtaista lisävalaistusta Kolmannen valtakunnan johtomiesten hämäriksi jääneisiin viimeisiin vaiheisiin. Suhtautuminen läntisiin liittolaisiin on selvästi sodan jälkeisen politiikan värittämää. Myös Tšukov sortuu muistelmakirjoittajien tavallisimpaan "helmasyntiin". Toisten — tässä tapauksessa sodanaikaisen esimiehen, marsalkka Žukovin — virheitä etsitään suurennuslasilla.

UUSIA, KIINNOSTAVIA SOTAKIRJOJA

James Jones

TÄÄLTÄ IKUISUUTEEN

Elokuvanakin suuren maineen saavuttanut jättiläismäinen romaani amerikkalaisesta sotilaselämästä Pearl Harborin hyökkäyksen kynnyksellä 1941. — 790 s. 20,—/25,—.

Grigori Baklanov

HEINÄKUU -41

Rohkea ja voimakas kuvaus sodan ensi kuukausien katastrofista ja Stalinin kauden poliittisista tapahtumista. — 230 s. 8,—/11,—.

Vasili I. Tšuikov

TIEN LOPPU — BERLIINI

Jatkoa venäläisen marsalkan muistelmiin — selostus niistä tapahtumista, jotka johtivat Berliinin kukistumiseen. Kuviteltu. — 260 s. 11,—/14,50.

tammi

Tmi VIRKAPUKU

TAMPERE
p. 23573

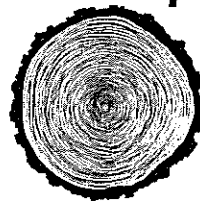
VALMISTAA EDULLISESTI
VIRKAPUKUNNE mm.

Nahkatakkit
Keinonahkatakkit
Terylenepuvut
Kenttäpuvut

Myynti Helsingissä:

Punavuorenk. 2. A.
puh. 55 962

Veitsiluodon ovet ja ikkunat valmistetaan Lapin männystä

Lapin mänty kasvaa hitaasti.
Siksi se on ihanteellinen
materiaali ovien ja ikkunoiden
valmistamiseen: sitkeää ja kestävää.

Valmistamme ovia ja ikkunoita kaikkia vakiokokoja. 3-kertaiset ikkunamme sopivat nimenomaan kylmään ilmastoomme. Kolme kuusta — laatutyön merkki.

Laadun takeena on myös Rakennuspuusepänteollisuus r.y:n myöntämä yhdistysmerkin käyttöoikeus.

 **VEITSILUOTO
OSAKEYHTIÖ**

Veitsiluoto, puh. Kemi,
vaihe 3651

Myyntivarasto:
Veitsiluoto Osakeyhtiö
Rovaniemi, puh. 2176

Kadettikurssien kuulumisia

12. Kadettikurssi 35-vuotias

Kun 63 kurssin läpäissyttä upseeria 12. 9. 30 jätti tutuksi tulleen Munkkiniemen koulun, eivät olot maassamme olleet suinkaan kehumisen arvoisia. Poliittinen kuohunta oli aiheuttanut "varpaillaan olemista" jo kouluaikana ja lamakausi oli juuri keskeyttänyt itsenäisyyttä seuranneen voimakkaan taloudellisen nousun. Mutta nuoret miehet eivät tästä kuitenkaan masentuneet, päinvastoin tunnettiin oma arvo yhteiskunnan turvana tavallista selvempänä.

Nyt noista ajoista on ja vierähtänyt 35 vuotta ja meitä on jäljellä enää 39, näistä pari on ulkomailla ja palveluksessa on vain 4. Mutta merkittävää — tai kaikei sentään luonnollista — on se, että vanhuuden alkaessa hämmöttäviä aikavat nuoruuden aikaiset siteet vahvistua ja keskinäisen yhteydenpidon tarve kasvaa. Tämä ilmeni jo Hietaniemessä käyntiä seuranneessa illtajuhlassa "Marskissa" 11. 9. — siellä muuten kadettikersantti Kaapro sai kunniavierana selostaa monin tavoin nykykadetin elämäntapaa ja vastaila kymmeneen kysymyksiin — mutta vieläkin selvemmin juhlakokouksessa Munkkiniemen tutuissa tiloissa 12. 9. 65. Toimihenkilöitä valittiin toisensa jälkeen, yhteisiä kokoontumisia päätettiin tihentää ja historiakin vaadittiin koottavaksi — se lankesi allemerkityn "numerolle".

Illtajuhliin 11. 9. saapui 17 kadettiveljeä, näistä 10 paremman puoliskonsa kanssa. Totesimme harvennuksen valikoituneen raskaimmin lentäjiä: vain yksi heistä on jäljellä ja jo kadettina yksi menetti henkensä koneen tuhoutuessa.

Lopuksi ja ennen kaikkea: Me tervehdimme nuoria kadettipolvia ja uskomme heidän lujina kantavan sen kuorman, minkä kohtalo katsoo heille tarpeelliseksi panna länmaan arvon ja merkityksen kirkastamiseksi.

Kadetti n:o 737.

		23. KURSSI	
Evl	Sarro, Poju Olavi	myönnetty ero	3. 1. 1966
		24. KURSSI	
Evl	Paarma, Bengt Olavi	myönnetty ero	4. 12. 1965
"	Platan, Viktor	—,—	5. 11. 1965
Maj	Tuovinen, Martti Ilmari	—,—	9. 10. 1965
		25. KURSSI	
Kapt	Kujari, Eino	myönnetty ero ja ylennetty majuriksi reservissä	31. 10. 1965
		15. ME-KURSSI	
Maj	Härmälä, Jaakko Sakari	myönnetty ero	4. 11. 1965
		26. KURSSI	
Maj	Rummukainen, Eero Uolevi	myönnetty ero	8. 10. 1965

6. Kadettikurssi 40-vuotias

6. Kadettikurssi kokoontui 2. 10. 1965 viettämään 40-vuotisjuhlaansa. Iltajuhla pidettiin Kulosaaren kasinolla. Kapt evp A Haanpää lausui kadettitoverit rouvineen tervetulleiksi yhteiseen illanviettoon todeten 40 vuoden takaisen voimakkaan yhteenkuuluvaisuuden ja kadettitoveruuden hengen saattaneen kadettitoverit jälleen runsaslukuisina kokoontumaan yhteen.

Illallisen aikana puhui eversti evp T Peitsara palauttaen mieliin sen iloisen ja riemukkaan ajan, mikä kurssin kadetteilla oli ollut kadettiaikanaan. Puheessaan hän mieliin painuvin sanoin muisti myös niitä lukuisia kadettitovereita, jotka olivat poistuneet joukostamme. Eversti evp O Lehtosuo esitti rattoisan seurustelun lomassa mukaansa tempaavasti monia hauskoja muistoja kadettiajoilta.

Sunnuntaina 3. 10. suoritti kurssi kunnianosoitukset sankarihautoilla ja Suomen Marsalkan haudalla. Sen jälkeen siirryttiin Santahaminaan Kadettikoululle. Täällä laskettiin kukkaviikko kaatuneitten kadettitoverien marmoritaululle. Tässä tilaisuudessa puhui kenrli evp A Kurenmaa sankarien muistolle ja puheensa lopussa sanoi uskovansa, että perinteellinen kadettihenki säilyy myös tulevissa kadettipolvissa yhtä häviämättömänä kuin nuo sankarien marmoritauluun hakatut kivet kirjaimet.

Kadetti n:o 343

Kapt	Takanen, Erkki Juhani	28. KURSSI ylennetty majuriksi	29. 10. 1965
Maj	Wikman, Matti Ossian	30. KURSSI myönnetty ero	8. 11. 1965
Kapt	Manner, Leo Ilmari	31. KURSSI ylennetty majuriksi	29. 10. 1965
Maj	Silén, Ake Erik Vilhelm	35. KURSSI annettu ye-upseerin arvo	29. 10. 1965
Kapt	Loikkanen, Panu Tapio	37. KURSSI ylennetty majuriksi	29. 10. 1965
Ylil	Rauanheimo, Gösta Olavi	43. KURSSI ylennetty kapteeniksi	29. 10. 1965

47. KURSSI ja 32. Me-KURSSI

111 luutnanttia ylennetty ylluutnanteiksi 29. 10. 1965.

Onnittelemme ylennettyjä!

33. Kadettikurssi 15-vuotias

33. Kadettikurssi vietti 15-vuotisjuhlaansa 6. 11. 1965. Päivän kuluessa suoritettiin kunnianosoitukset Hietaniemen sankarihautoilla ja Kadettikoulun Sankariaulassa. Sankariaulassa suoritettun kunniakäynnin yhteydessä kunnioitettiin hetken hiljaisuudella kolmen kadettiverin, Ensio Pehrmanin, Veijo Sarisalmen ja Matti Vahen muistoa.

Iltapäivällä pidetyssä kahvitilaisuudessa muisteltiin yhdessä evl P Multasen kanssa kurssiaikaisia tapahtumia, jolloin selveni monen tapahtuman tausta. Muistelujen, rattoisan seurustelun ja tanssin merkeissä jatkettiin juhlia illalla Santa-haminan upseerikerholla.

Kadetti n:o 3193

KADETTIUPSEERI

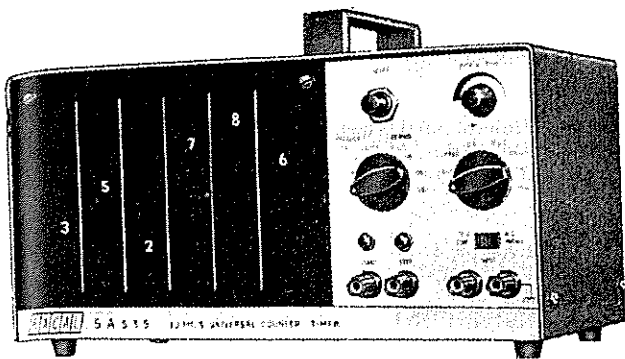
Jos teoksiasi tai kirjoituksiasi on julkaistu, jos olet aloittamassa tutkimustyötä, tai suunnittelet valmentautua tärkeisiin urheiluvoituksiin, muista

KENRAALI HANNES IGNATIUKSEN KADETTISÄÄTIÖN

palkintojen tai apurahojen anominen.

Oy. KUR-TO Ab.

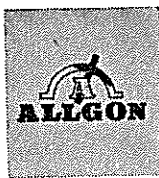

Edustamme mm seuraavia tunnettuja valmistajia, jotka toimittavat sekä sotilas- että siviilikäyttöön soveltuvia korkealuokkaisia viestilaitteita

CRANGER	Laajakaista-antenneja
MASHPRIBORINTORG	radio- ja sähkömittalaitteita
RACAL	SSB-laitteita
	liikennevastaanottimia
	taajuusmittareita
SAIT	laivaradiolaitteita
TRACOR	VLF-vastaanottimia
ULTRA ELECTRONICS	VHF-radiolaitteita

OY IMPOREX AB

Kansakoulukuja 3
Helsinki 10, puh. 64 65 58, 64 61 81

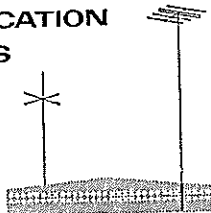

COMMUNICATION ANTENNAS

FOR:

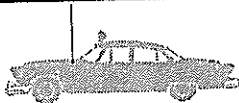
DIRECTIONAL
Antennas

FIXED- AND MOBILE STATIONS

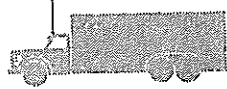
OMNIDIRECTIONAL
Antennas

TAXI-CAB AND AMATEUR-INSTALLATIONS

HIGH GAIN DIRECTIONAL and OMNIDIRECTIONAL
Antennas

MUNICIPAL- AND PUBLIC-SERVICES

MOBILE
Antennas

MILITARY, POLICE AND CIVIL DEFENSE PURPOSES

ANTENNA
Filters

COMMERCIAL USE

ALLGON ANTENNAS
FOR HEAVY DUTY
AND MAXIMUM PERFORMANCE
STANDARD PRODUCTION
AND
CUSTOMBUILT ANTENNAS

edustaja

KO-MA

Huovintie 3 Helsinki 40
Puh. vaihde 47 04 33

Rouva Sanna Pielinen
Meritulink. 60. A. 7
HELSINKI 17

Läh.
Elina Pielinen
Puutarhak. 64. B. 13
KOTKA

HELSINGIN POSTIOSOITTEET UUSITTU

Postinjakelun nopeuttamiseksi on HELSINKI jaettu postialueisiin, joilla jokaisella on oma numerotunnus. Helsinkiin saapuva posti voidaan nyt jo kuljetusvaiheessa lajitella numerotunnusten mukaan suoraan osoitepaikkaansa sen sijaan että se käsiteltäisiin ensin Helsingin pääpostikonttorissa kuten tähän asti.

Pääkaupunkilaisen osoitteeseen kuuluu nyt siten lähiosoitteen ja HELSINKI-sanan jälkeen se numerotunnus, mikä on hänen alueensa postitoimipaikan nimenä, esimerkiksi HELSINKI 20.

Toivomme helsinkiläisten ilmoittavan uusitun postiosoitteensa kaikille niille, joilta he odottavat postilähetystyksiä. Toivomme myös, että ne, jotka lähettävät postia Helsinkiin, aina käyttävät numerotunnusta. Se jouduttaa postin perilletuloa.

Vuoden 1966 aikana merkkivuotia täyttävät Kadettiupseerit

Oksanen, E J A 10. 1. Rauma
Laaksonen, S E 13. 2. Turku
Pohjala, K I 5. 3. Lahti

70 vuotta

Heimolainen, Bernhard 7. 8. Helsinki
Helsingius, Z O 18. 12. Helsinki
Järventaus, K-A 28. 12. Turku

Heinonen, Toivo 1. 1. Helsinki
Piirta, Arvi 1. 1. Lahti
Wallden, Werner 1. 1. Helsinki
Sunell, Erik 8. 1. Salo
Erwe, T U 9. 1. Helsinki
Henriksson, L H 9. 1. Helsinki
Kivijärvi, Jorma 12. 1. Salo
Holm, O T 13. 1. Helsinki
Blomqvist, K H 30. 1. Helsinki

60 vuotta

Bremer, L J 23. 6. Helsinki
Käkönen, U A 29. 6. Helsinki
Kuovi, V K I 15. 7. Helsinki
Koskimaa, A W A 19. 7. Helsinki
Cederberg, Paul 20. 7. Uusikaupunki
Laurosela, Pentti 22. 7. Kuopio
Toiviainen, L M 22. 7. Imatrankoski
Ahonen, M E 21. 7. Merimasku

Aaltonen, Y A 8. 2. Helsinki
Koski, K H 9. 2. Vartiokylä
Murtti, Ilmari 10. 2. Helsinki
Rallonkoski, H L 20. 2. Helsinki
Paulaharju, A I 21. 2. Oulu
Mattila, E O 22. 2. Korso
Maunula, A A 23. 2. Helsinki
Lahdenperä, Erkki 26. 2. Ulkomailla

Pesonius, V V O 3. 8. Helsinki
Aarva, H O 13. 8. Hanko
Willman, A A 13. 8. Salo
Saukkonen, T S 15. 8. Tapiola
Raski, R R 17. 8. Helsinki
Aapro, U I 22. 8. Jyväskylä
Penttilä, Eino 27. 8. Pori
Laine, A J 30. 8. Uimaharju

Kuistio, H J 7. 3. Tampere
Nikunen, L J 8. 3. Helsinki
Soravaara, P F 31. 3. Helsinki
Lumme A J 1. 4. Helsinki
Väänänen, E A 1. 4. Kouvola
Palmroth, R W 2. 4. Helsinki
Nurma, A I 7. 4.
Teppola, L N 7. 4. Kauklahti
Rysä, O R 19. 4. Rovaniemi
Riikilä, P M 20. 4. Helsinki
Sikio, Mauri 22. 4. Savonlinna
Pöyry, A O 29. 4. Helsinki

Kaukolahti, O E 2. 9. Hämeenlinna
Lennes, O U 2. 9. Helsinki
Vaskio, Heikki 8. 9.
Saukkonen, A I 12. 9. Helsinki
Wetterstrand, L P 19. 9. Oulu
Hassinen, Veikko 30. 9. Turku

Jaakonkari, J J 2. 5. Helsinki
Magnusson, T R 9. 5. Helsinki
Kopra, T T 11. 5. Oulu
Tirkkonen, Väinö 11. 5. Turku
Rinne, E V 18. 5. Helsinki
Tamminen, E J 18. 5. Helsinki
Lehtisaari, K J 19. 5. Kajaani
Loimu, V J K 24. 5. Helsinki
Peura, E W 7. 6. Helsinki
Kuvaja, E J 17. 6. Kuopio

Kijanen, Kalervo 2. 10. Helsinki
Merimaa, R J 3. 10. Helsinki
Paavola, Lauri 11. 10. Metsäkylä
Karas, H O V 15. 10. Helsinki
Mattila, A E 16. 10. Helsinki
Vara, E B 18. 10. Helsinki
Hirva, R E 20. 10. Helsinki

Juntunen, Ilkka 1. 11. Helsinki
Rantakylä, Ferdinand 1. 11. Mikkeli
Hautala, M S 11. 11. Turku

Huttunen, H P 2. 12. Joensuu
Rahka (Carlsson), E A 3. 12. Helsinki
Seitamo, A A 8. 12. Kuopio
Erolin, Fritiof 26. 12. Kuusankoski

Sylvänne, E J 5. 1. Kuopio
Liukkonen, O A 8. 1. Hämeenlinna
Katajainen, K K K 16. 1. Helsinki
Hyytinen, N A 22. 1. Kellokoski
Tainio, M K 22. 1. Helsinki
Herttua, E M 30. 1. Vaasa
Matala, T V 30. 1. Helsinki

50 vuotta

Frick, M L 1. 4. Hämeenlinna
Kauppinen, O K 2. 4. Helsinki
Halmevaara, K Y 9. 4. Helsinki
Rane, L J 10. 4. Helsinki
Holma, K H 11. 4. Helsinki
Puhakka, R O P 11. 4. Helsinki
Artto, A E-P 17. 4. Valkeakoski
Mäkinen, J U E 17. 4. Helsinki
Koponen, M P 20. 4. Kouvola
Saresma, Y F 22. 4. Tampere
Örö, L F 22. 4. Loviisa
Mäenpää, E K 30. 4. Helsinki

Miettinen, K O 9. 2. Helsinki
Laaksonen, K B G 14. 2. Pori
Houttu, S V 16. 2. Helsinki
Kokko, S I 22. 2. Kouvola
Järventaka, L I 23. 2. Vaasa

Koivu, A E 6. 5. Helsinki
Pulkkanen, J E 14. 5. Jyväskylä
Jokelainen, M E 16. 5. Seinäjoki
Parma, L P 21. 5. Pitäjänmäki
Viljanen, L A 29. 5. Helsinki

Vaaranieniemi, Kauko 5. 3. Helsinki
Linnamaa, K A O 8. 3. Helsinki
Klöf, T E 16. 3. Lappeenranta
Miettinen, U E 18. 3. Turku
Syvänen, S B 21. 3. Kokkola
Ojala, N V 24. 3. Outokumpu
Marte, A J 25. 3. Helsinki
Alajoki, Matti 29. 3. Helsinki
Leino, T R 30. 3. Turku

Herlevi, H J 2. 6. Kauniainen
Rinne, L E 5. 6. Haapajarvi kk
Veranen, E E 7. 6. Helsinki
Savaste, K G 10. 6. Helsinki

50
vuotta

Sarvimäki, L E
Ikäheimo, U V V
Aho, A V A
Komulainen, V A O
Harjapää, O M

14. 6. Helsinki
15. 6. Dragsvik
20. 6. Helsinki
24. 6. Tapiola
26. 6. Tenala

Rautsi, P A J
Vesterinen, Hannes
Pamppunen, L V
Kangas, J J
Leinonen, J J
Väänänen, N E
Herkamaa, T H
Seppovaara, O T
Kervola, A J
Riki, T I
Kurki, A J
Rantalainen, Veikko

1. 7. Helsinki
1. 7. Vuoksenniska
2. 7. Hyrylä
15. 7. Hamina
12. 7. Helsinki
16. 7. Helsinki
17. 7. Rauma
17. 7. Tapiola
18. 7. Helsinki
19. 7. Helsinki
20. 7. Hanko
23. 7. Lahti

Nurmi, V A A
Loiviola, A A
Nousiainen, L K
Seitola, E U
Zilliacus, A A
Viinanen, P J
Koskivaara, V U V
Suorsa, E E
Savonius, C-G S
Länsinotko, R E

3. 8. Hyvinkää
7. 8. Heinola
10. 8. Salonkylä, Kelvä
13. 8. Helsinki
13. 8. Kouvola
14. 8. Riihimäki
21. 8. Kuusamo
21. 8. Helsinki
26. 8. Matinkylä
29. 8. Helsinki

Ratia, P J
Korkonen, V O
Tolvanen, E A
Aho, A K

1. 9. Obbnäs
5. 9. Helsinki
5. 9. Helsinki
11. 9. Helsinki

Malmari, P A
Talvisara, T K
Pietinen, O A
Tuomas-Kettunen, M E
Kalima, M T J
Ruuskanen, K J

13. 9. Helsinki
16. 9. Sveitsi
19. 9. Helsinki
19. 9. Helsinki
27. 9. Helsinki
28. 9. Anjala kk

Kotiranta, Boris
Savanti, A I
Malmivaara, V J
Ylikoski, Y S
Kaakinen, O A
Hirva, E O

4. 10. Mikkeli
12. 10. Helsinki
13. 10. Raudaskylä
16. 10. Kouvola
17. 10. Onttola
25. 10. Helsinki

Rinne, J K
Pekuri, L O
Viuhkonen, S A
Vapaavuori, A J
Nissinen, E P
Salonen, K S
Kolehmainen, J J O
Kähönen, Uuno
Pohjolainen, J A A

3. 11. Turku
6. 11. Rissala
6. 11. Riihimäki
9. 11. Niinisalo
10. 11. Inha
10. 11. Helsinki
20. 11. Kuopio
25. 11. Vartiokylä
25. 11. Helsinki

Sairanen, V O
Hovitie, L A
Koponen, T V
Hannelius, J I
Tirronen, E J
Tolvanen, K O E
Kianto, J G S
Lehmusvuori, H V
Kaukovaara, Erkki
Pesonen A J

1. 12. Vaasa
4. 12. Helsinki
4. 12. Helsinki
7. 12. Kangasala
13. 12. Helsinki
13. 12. Jyri
15. 12. Rantasalmi kk
15. 12. Helsinki
20. 12. Helsinki
21. 12. Kontioranta

**PANKAA
TIKERI
TANKKIIN**

Sisällysluettelo

	Sivu
Puolustusvoimain komentajan tervehdys	3
Kenttäpiispan tervehdys	4
Sotpast T Totro:	
Joulusatu	5
Sotilaan elämäntyö, jalkaväenkenraali S Simelius 65-vuotta	6
Jalkaväenkenraali S Simelius:	
Kehittyvä Puolustuslaitos	7
Kapt V Löttönen:	
Teknistyvä jalkaväkemme	8
In Memoriam	12
Kapt R Penttinen:	
Viesti- ja sähköteknillisen aselajin kehittämisen suuntaviivoja	15
Maj L Hanén:	
Oliko Yrjö Maunu Sprengtporten Suomen itsenäisyyden isä? II osa	19
Maj N Lappalainen:	
Suomalaiset soturit vierailta taistelukentillä	27
Armas J Pulla:	
Sotilaallisesta hymystä	35
Maj J Leimu:	
Heraldikasta	39
Uutispaloja ja kirjallisuutta	44
Kadettikurssien kuulumisia	46
Vuoden 1966 aikana merkkivuosia täyttävät	50

**E
L
V
E**

VAKIOVAKOJA

Vakiovaakamme on varustettu kaksoisheiluri-, valoasteikko- tai siirtopainokoneistoin. Nämä sijoitetaan vaihtoehtoisina vakiomittaisiin vaakasiltoihin (pöytä- tai lattiamallit, viimeainitut myös upotettuina tai pyöräsovituksina). Punnituskyky 15—5 000 kg, siltakoot 500 × 500 — 1500 × 2500 mm.

LAHDEN VAAKA
LAHTI — PUH. (918) 25 131

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 68

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärj-
os, puh 625801/2231

Toimituskunta:
evl E Korpikoski (phj), maj:t P Ojanperä
(siht), J Valtanen, N Lappalainen, A Paju-
nen, A Lauri, kapt A Mäkipää ja maist U
Ryönänkoski

Toimitussihteeri: majuri A Lauri, Pää-
esikunta, puh 625801/2446

Ilmoitukset: ltn V Levomäki, Sturenk 9
B 38, puh 714299

**Taloudenhoito ja ilmoitusaineis-
to:** rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki,
puh 12681/333

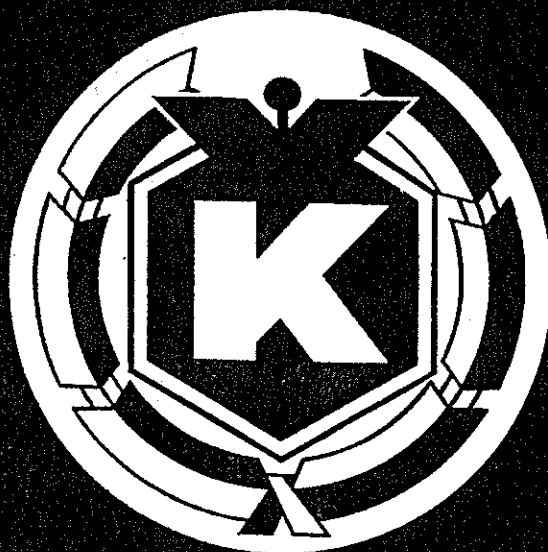
Kuvalaajat: Helander-Kliché, Helsinki,
puh 632042

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2177 tai 57384

Tilaushinnat: 1/1 v. 6:—, irtonumerot 1:50.

POSTISIIRTOTILI 30 909

**PAREMPAA
PALVELUA**

**VARMUUTTA
LAATUA**